ועידת הקיבוץ הארצי ה־14
גליון מיוחד

דף ירוק

מוסף על המשמר בתנועה הקיבוצית מס' 182 22 בינואר 1986 י"ב בשבט תשמ"ו

קיבוצניק, דגם '86

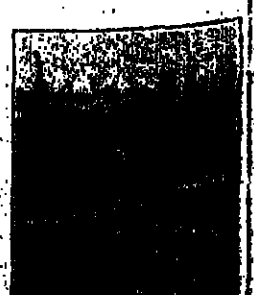

דביר. נגר הקיבוץ הארצי במאבק על גודל הדירה. מקרה מבחן לשאלות כאבות: פער ברמת חיים, ותרמות תנועתיות. עמ' 6

ארבעה אחים בגוף הורגנו: שניים בקיבוץ, אחד בעיר, אחד חזר בתשובה. כל אחד במה שבחר בדרך הגבות. עמ' 15

המשפחה האמריקנית. מרדכי ארן תביא אנשיחים. התנהגה ידעת מה לעשות לו: הויכוחים עם היסטוריה. עמ' 22

קנה עכשיו ריהוט עמינח בהמחאות הקניה של ארגוני הקניות

חדש בקיבוצים

את עמינח אתה מכיר כיצרנית ותיקה ואמינה של מזרוני איכות עם המרכז הבריאותי.
אבל חשוב לך לדעת כי עמינח מייצרת מגוון שלם של רהיטי איכות: חדרי שינה, מיטות, מערכות ישיבה (סלונים), חדרי נוער וספות נוער - כולם מתוכננים ומיוצרים בקפידה כדי לשמור על בריאותך ובריאות הגב שלך.
עכשיו תוכל לרכוש את מגוון רהיטי עמינח ואת מזרני עמינח **ישירות ברשת החנויות שלנו**, באמצעות המחאות הקניה של ארגוני הקניות שברשותך, ולהנות מההנחה המיוחדת לבעלי המחאות אלה.

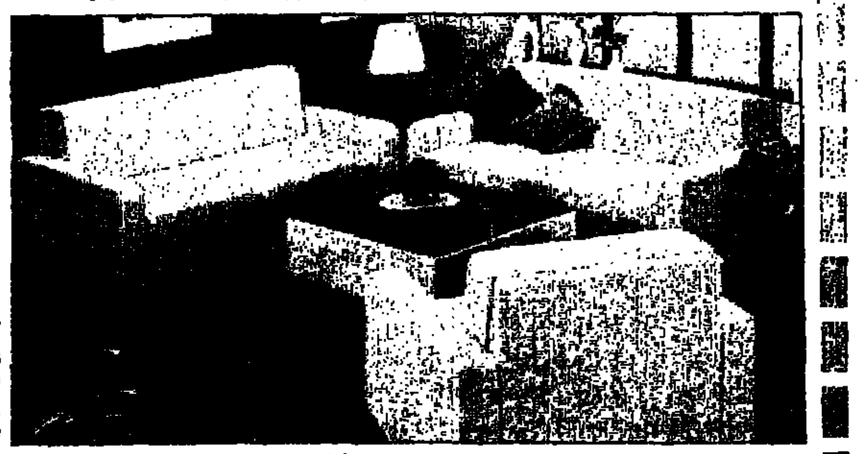

"פלורנס"- כל ידידה נפתחת למיטה

לפניך דוגמא אחת ממגוון הרהיטים אותם תוכל להשיג בחנות עמינח הקרובה אליך.

המפעל: מושב ניר צבי טל. 08-220777 ■ **תל-אביב:** דיזנגוף סנטר (קינג ג'ורג') ■ **רמת-גן:** ז'בוטינסקי 55 (בית בכור) ■ **פתח-תקוה:** בר כוכבא 38 ■ **הרצליה:** בחנות המשביר לצרכן ■ **נתניה:** רח' הרצל 45 ■ **ירושלים:** שלומציון המלכה 18 (בית האחים ישראל), בית כלל (חנות 226) ■ **חיפה:** נורדאו 31 ■ **מפרץ חיפה:** ההסתדרות 159 בית קרסו ■ **נהריה:** לוחמי הגיטאות 9 ■ **עפולה:** שפרינצק פינת המגן ■ **באר שבע:** קק"ל 101 ■ ובכל סניפי המשביר המרכזי.

אם חשוב לך הגב

עמינח עם המרכז הבריאותי

טרמולהט בע״מ

מיסודם של קיבוץ אילון וחברת עופרטל מברכת את הקיבוץ הארצי לרגל הועידה ה־14 שתהיה ועידה זו סימן דרך לחיזוק התנועה הקיבוצית להמשך שיתוף פעולה ועבודה פוריה. המובילים בענף החימום והמספקים לרוב קיבוצי הארץ את המוצרים שהוכיחו את עצמם במשך השנים.

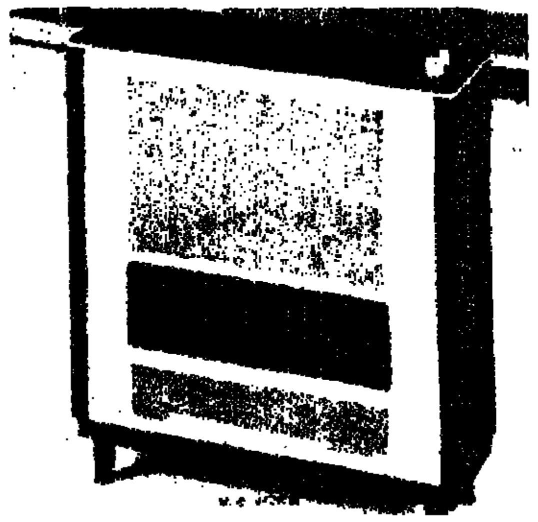

תנור גאז עם ארובה לשטחים גדולים 11000 קק״ש מתאים לחדרי אוכל ומזכירות וכו׳. בלי כל ריח חסכוני ביותר. עם תרמוסטט ומפוח לפיזור מהיר של החום

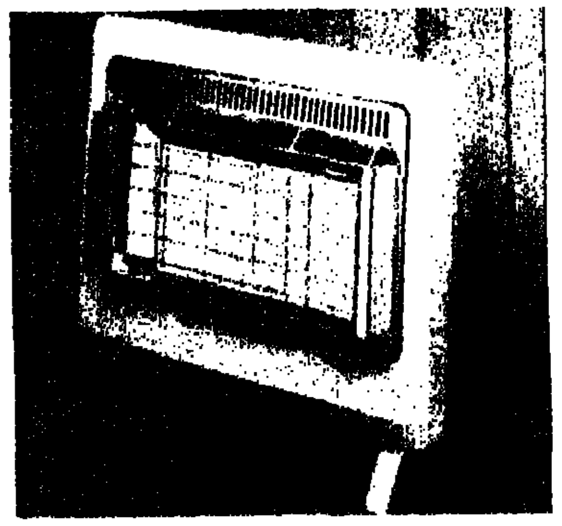

תנור גאז עם שריפה מושלמת ובלי ריח בשני גדלים – 4500 ו־5500 קק״ש.

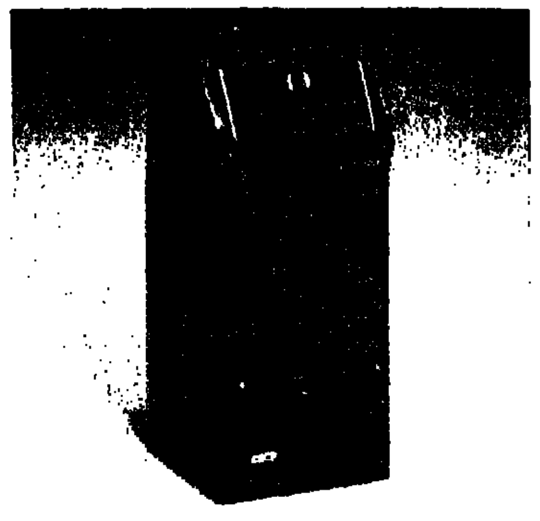

תנור עץ עם ציפוי אבני שמוט יעיל ביותר.

כל המוצרים ניתן להשיג בתנאי תק״ם וקיבוץ הארצי – עם המחאות קנייה

מוצר חדש

לאפית בשני מודלים:
(1) עם טיימר ודפנות מתנקות
(2) בלי טיימר עם דפנות רגילות. התנורים מצופים באמייל.

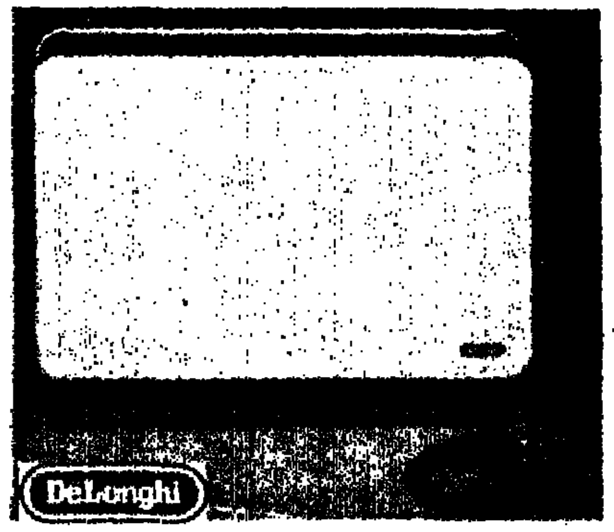

מולטיפלו תנור חימום בעל תפוקת חום מ־1500־2500 ואט. 2000 ואט עם מפוח.

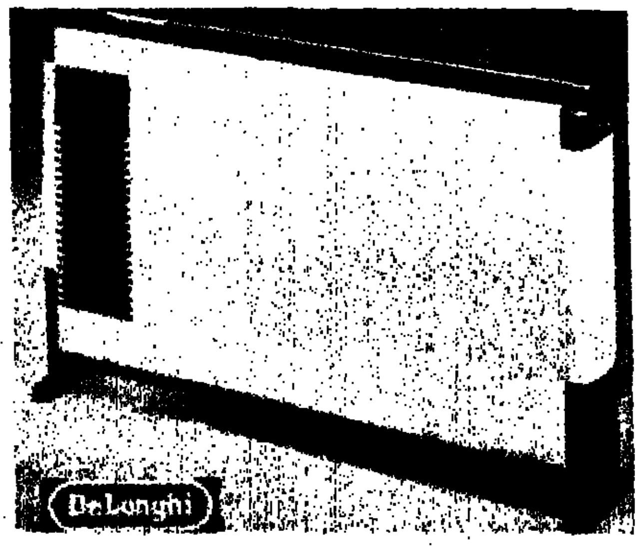

ביטורבו, תנור 2000 ואט עם מפוח.

כמו כן ניתן להשיג אצלנו: תנורי הסקה יצוקים, רדיאטורים של קיבוץ אילון – מחמם מים עם גאז – 13 ליטר, מפזרי חום 2000־3000 ואט, סדיני החימום המיוחדים INVENTUM – 16 וולט בלבד

כתובת: רח׳ חקישון 16, איזור תעשייה בני ברק.
טלפונים: 03־709955 03־709977

מעל האוקינוס

רק לאל על מטוסי מטען בקו ישיר לאמריקה

אל על מטענים מובילה את ענף ההובלה האוירית מישראל גבוה מעל האוקינוס. כי רק אל על מטענים טסה בקו הטרנס-אטלנטי - במטוסי מטען מיוחדים.
כי רק מטוסי המטען של אל על מטענים מגיעים בקו ישיר ל-3 יעדים מרכזיים באמריקה — ניו יורק, לוס אנג׳לס, שיקאגו. משם מועברים המטענים מיידית לכל ערי ארה״ב.
כי רק לאל על מטענים טיסות בקו ישיר לארה״ב וקנדה ללא חניית ביניים באירופה (במטוסי נוסעים).

הוסף לכך את היכולת הגבוהה של אל על מטענים במציאת פתרונות לכל בעיה, את שרותי הקרקע העומדים לרשותה ואת מערך המחירים המגוון שלה — ותקבל את ההצעה הטובה ביותר למטען שלך.
אל על מטענים — בקו ישיר לאמריקה.

אל על מטענים הגדולה בהובלה

פנה עוד היום לסוכן המטען שלך או לאל על מטענים:
תל אביב יצוא 216085(03), יבוא 210882(03)
נתב״ג 9711148(03), חיפה 04-670170

28 יעדים ישירים למטענך.

אל על ELAL

לקיבוצי השומר הצעיר
ולמחלקת הבניה

בוועידתכם
שלוחים איחולינו להצלחה
המשך היצירה ובנין

אלון
מחצבות
מדרגות
ואריחי שיש.

חיפה: ק"כ 4 כניס ראשי
חיפה נצרת (5 קווים) טל.
04-236146

תל־אביב: מרמורק 14 טל.
03-244271, 244272, 244269

ירושלים: הלוי המלכה 9. טל.
02-221698

לקיבוצי השומר הצעיר
ולמחלקת הבניה

בוועידתם ה־14
שלוחות מיטב הברכות
ואיחולי הצלחה

מרג'ייה אבראהים
עבודות חשמל לבנין ותעשיה
נצרת עילית, רח' חרוד 902/12
טל. 065/74579

לקיבוצי השומר הצעיר
ולמחלקת הבניה

בוועידתם ה־14
ברכות להצלחה
המשך ושגשוג

פנחס כהן ושות' 1982 בע"מ

* יבוא ושיווק קרמיקות
* כלים סניטריים תוצרת חוץ
* חומרי בנין תוצרת חוץ

תצוגה: רח' הנמל 28 חיפה, טל' 04-660350
מחסן: רח' הנמל 6 חיפה, טל' 04-670598

לקיבוצי השומר הצעיר
ולמחלקת הבניה

עם כינוס ועידתכם
מיטב ברכותיי להמשך התרחבות
בניה ופיתוח

מסגרית אורנים
מבצעת קונסטרוקציות וכל עבודות מסגרות
יקנעם • אזור תעשיה • טל. 04-991416

לקיבוצי השומר הצעיר
ולמחלקת הבניה

עם כינוס ועידתכם
מיטב ברכותיי
ואיחולים להמשך הרחבה
שגשוג והתפתחות

מסגרית רם
רפי מאיר
קרית מלאכי, ת.ד. 140
טל. מעון: 055-83196
055-82727

לקיבוצי השומר הצעיר
ולמחלקת הבניה

עם כינוס ועידתכם
ברכות ואיחולים
להמשך התפתחות ושגשוג
בניה ויצירה

שוקרון חיים
עבודות שרברבות
טבריה, רח' טרומפלדור 16
טל. 067-21066

לקיבוצי השומר הצעיר
ולמחלקת הבניה

עם כינוס ועידתכם
ברכות ואיחולים
להמשך בניה ויצירה
שגשוג והתפתחות

ר. לייבוביץ בע"מ
חברת לעבודות בנית מתועשת
לחקלאות ותעשיה
מפעל: אזור תעשיה יקנעם
מען: קרית מוצקין, רח' גורדון 9
טל. 71227

לקיבוצי השומר הצעיר
ולמחלקת הבניה

עם כינוס ועידתכם
איחולים להמשך הרחבה,
בניה, התפתחות ושגשוג

מסגרית מלמה
מפעל לקונסטרוקציות ברזל;
אבזרים למקלטים, דלתות
וחלונות תקניים
טבריה, אזור תעשיה, טל. 92970

לקיבוצי השומר הצעיר
ומפעלין

בוועידתכם ה־14
שאו ברכה נאמנה

רפאל כץ ושות'

משרד עמילות מכס, ביטוח, הובלה
מבית לבית, ים, אויר ויבשה
חיפה, הנמל 30 (בניין לבנט) טל. 04-668191
(10 קוים). טלקס 46438
פקסימיליה 670020.
ירושלים, שלומציון המלכה 13, טל. 02-224206.
תל־אביב, העלייה 45. טל. 03-374006 (קווים).
טלקס 33827. פקסימיליה 03-375033.
לוד, בניין ממן חדר 288, טל. 03-972868.
אשדוד, בית המכס. טל. 055-35880.
אילת, עורף הנמל, קריית המשרדים.
טל. 059-76769, טלקס 7722.

מה בגיליון

6 הקרב על הבלאטה
כולם שווים, אבל יש כאלה עם דירות גדולות יותר
עדנה אראלי צילם: ויקי כהן

10 חורף שני של בדידות
כולנו יחד תחת מפלגה אחת — מחכים לחורף הבא
אבי בניהו

15 האחים
הדרך מחיפה לעמנואל עוברת דרך עין־החורש
אהוד דור צילם: בועז לניר

22 הוויכוח החברי עם מרדכי אורן
הפרוטוקולים של צעירי הקבה"א
רוביק רוזנטל

30 „תמיד אפשר לברוח ולעבוד שם"
נערי ,שומריה' זורקים דימויים
עמירם כהן צילם: בועז לניר

21 ילדים כותבים לוועידה
שאול קנז

28 עין־שמר, טבור העולם
מחזור שירים
עלי אלון

שליפה
מדור מיוחד: רעיון לעיון ולביצוע
מאת אמרי רון, מיכל שצקי, מיכה רינת, רוביק רוזנטל,
מרטין בן־מורה, רפי שפירא

מאזן
מדור מיוחד: סיכום תמציתי של ניסיון קיבוצי
מאת דב דרום, יהודית כפרי, רקפת זוהר, אורי לבנה

מושון בא לוועידה
סיפור בהמשכים עם מוסר־השכל
מאת יעקב לור וארנון אבני

מדורים רגילים:
ארוחת ארבע / גרידה כהן
איך זה אצלכם / בתיה שחף

עורך הגליון המיוחד: רוביק רוזנטל
עיצוב: רחל דביר
עיצוב השער: יעקב גוטרמן
מודעות: חיה קוטב

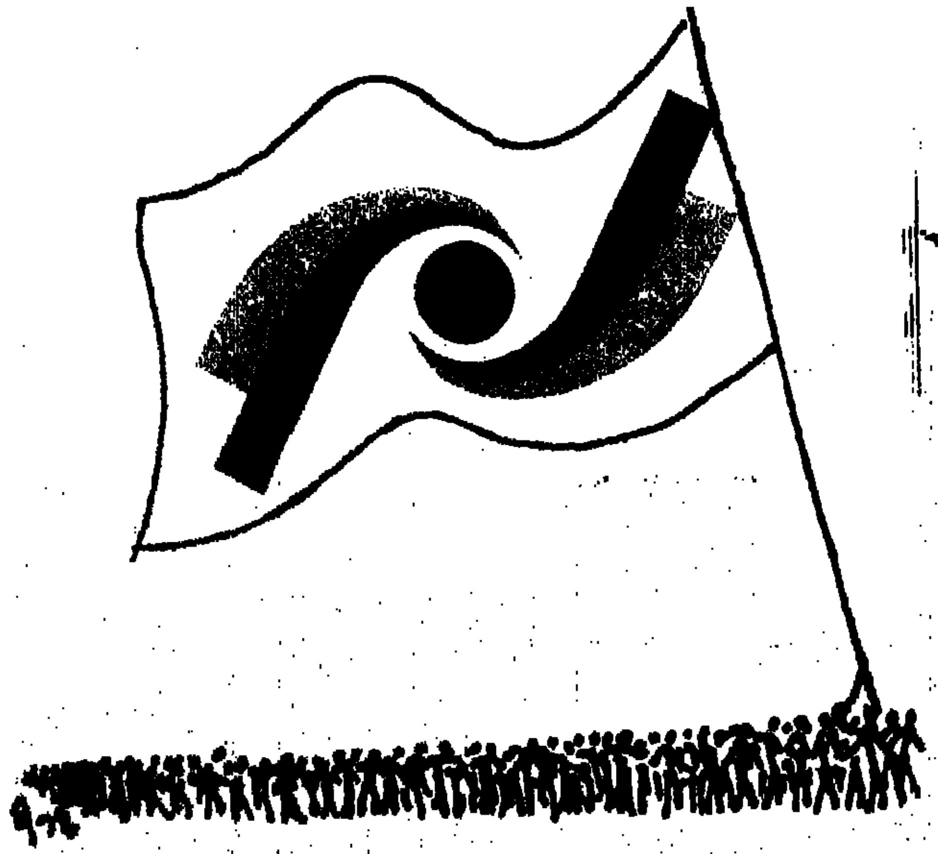

השני הצירים נותרים לכפריםנחם. צויר בתת לקריקטורות בסדנת הגאנים של הקבה"א, בידי אליעזר ישרף.

מיכה רינת

שליפה

סימני שאלה על ה„דמוקרטיה" בשעת חירום כלכלית

המערכת הכלכלית, בה אנו נמצאים, הופכת להיות מערכת קיומית על עתידו של הקבה"א. אין היום לתנועה גיבוי פוליטי, והסיכוי שגיבוי כזה יינתן בעתיד הקרוב הוא אפסי. זה מחייב אותנו לבדוק באופן יסודי את „שיטת הלהימה" גם במערכות הפנימיות. ועידת הקבה"א תעסוק בתורה, בשאלת ה„מאקרו". אך לא תיכנס לדיון וטיפול בנושאים שהם לכאורה ב„מיקרו" של המערכת. מתוך זה כלול בחרתי לדיון ציבורי שני נושאים שהם אחד — „הדמוקרטיה" במערכת היחסים בין הקיבוץ והתנועה, והדמוקרטיה הניהולית בקיבוץ.

א. במערכת היחסים בין הקיבוץ והתנועה, עולה השאלה: האם לא הגיע הזמן לפרוץ את חומות האוטונומיה של הקיבוץ, להסיר את כפפות המשי של „ההתנהגות הדמוקרטית" של מוסדות הקבה"א, ולהתחיל להתערב בנעשה בתוך הקיבוצים? איני מוציא מהחשבון „ערות קרואות".

במצב הקיים אנו מדברים, מחליטים ומכנסים מוסדות שונים, אך אין לנו כלים לביצוע. אנחנו יכולים לשכנע, להסביר, להתרגז, לקרוא לבירור. אך אין לנו אפשרות לכפות כללי התנהגות. במצב כזה מתבקש אולי, שלתנועה ולנציגיה תינתן זכות הכרעה בשיחת־הקיבוץ. נמנה מלווים לממלאי התפקידים. נסגור ברוים, ועוד. כרמז. מתעוררת כמובן השאלה: האם פריצת גדר האוטונומיה תהיה רק אצל ה„עניים"? האם ה„עשירים" „לא ישחקו"? האם תהיה להם חסינות?

ב. ההנהגה הכלכלית של כל קיבוץ וקיבוץ נאבקת. היא עושה מאמצים גדולים ליישם התלכות לביצוע, לשנות עדיפויות, אך היא נחלשת ומתעייפת. האם יושבים בהנהגה הכלכלית של כל קיבוץ האנשים המתאימים ביותר בשעה כזו?

בואו נחשוב בצורה לא שיגרתית. אולי הגיע הזמן „להפקיע" חלק מן הזכויות הדמוקרטיות של החברים — לזמן קצר, למטרות מוגדרות. אולי הגיע הזמן לבחור, על־מנת להשיג אותה מטרה, הנהגה קיבוצית ארוכה, בה יהיו המוכשרים והמתאימים ביותר. אלה יישלפו מכל פינה אליה הם נחבאים. אלה שבעבר הצליחו בתפקידם והיום הם עומדים כצד, כרצונם או שלא כרצונם. הנהגה חדשה זו תקבל סמכויות, במערך מוגדר ולזמן מוגבל, לבצע מדיניות כלכלית.

כל האמור לעיל הם דברים המורים. דברים כאלה שלהם הורגלנו בעבר. אבל במציאות החריפה, המבנה הגיהוליארכני של הקיבוץ מחייב, אולי, שינוי.

נחשוב בצורה לא שמרנית. לשם קיום המערכת יש להתחיל ולהשתמש בכלים אחרים, משום שהזמנים אינם כפי שהיו. אין אלה הצעות לדיקטטורה ולביטול הדמוקרטיה, שהיא יסוד חשוב בחיינו. זהו אמצעי ביניים, להשגת יעדים קיומיים, אשר אולי לא יושגו בדרך אחרת.

נ.ב. — אני יודע שבתפקידי כמנהל קרן השומר־הצעיר, יכולים הדברים להיתפס כאורח לא נכון — כאיום, או כהצעה מיידית לביצוע. ברצוני להסיר את החשש הזה — הדברים אינם הצעה לביצוע, אלא חומר למחשבה ודיון, בנושא שאני מתחבט בו כמו כל אדם אחר, המודאג מהמציאות העכשווית.

מחיש

מאזן

רקפת זוהר

הקרקע והרקיע

זו היתה אחת משיחות־הקיבוץ האחרונות, בהן השתתפתי כלא־חברה, ובה למדתי פרק בהבנת המושג „בית". חזרתי אז משנה מפרכת בחוץ־לארץ, ושבתי לקיבוץ כמי ששבה אל בית: מקום בו את מובנת ללא שתסבירי. בו מוצעים לך עזרה ושיתוף־פעולה גם אם לא תבקשי אותם. המקום היחיד אולי שבו את אחת ורבים גם יחד. באותה שיחה, שעסקה בנושא המוסד החינוכי, התבררה לי התהום העומדת בין הקיבוץ, אותו הכרתי אינטואיטיבית כנכון „וראוי" ומובן מאליו, לבין מה שהיה בתוכי כנראה כל העת, בלא ששמתי לב. לא הדעות השונות הטרידו אותי, אלא אורח ההנמקה, וההנחות שעמדו ברקע, שהיו זרות לי כל־כך. הייתי נבוכה ומבולבלת, שכן כל אותם דברים „ראויים", הרי היה להם קשר ישיר לעשייה משותפת, ולא ידעתי מה אני עושה שם לבד, באמצע הדרך. ואיך ממשיכים משם הלאה. אז גם לנידתי, שתחושת־הבית שלי אינה מסתפקת באהבתי להרים הסובבים בית זה, לשפעת הירק הרשן, הניחוח ריחות של גשם ראשון בסתיו ואושר גדול עם פריחת האביב. היא אינה מסתפקת בהנאתי מהקמה כבית־הילדים „שלי", ואפילו לא בגאוותי על ערב תרבות מסגנוני ועשיר, כולו תוצרת־בית. כל אלה הם תנאים הכרחיים, אך עבורי — נחוץ היה יותר מכך.

כשהייתי שבה מן הצבא בתקופת המלחמה, היה הקיבוץ המקום היחיד בו יכולתי סופיסוף לנוח מן הוויכוחים הבתישים ולדעת — פה אני „בראש אחד". אותו „ראש אחד" הוא בריוק הדבר שלפתע חסר לי. שכן לא די בהסכמה לגבי שרון או כהנא. נחוצה היתה לי אותה הסכמה גם לגבי שיטת־חינוך, ומאבקים תנועתיים, וסדרי עדיפות קיבוציים. אלה הדברים שלא יכול אדם לעשותם בגפו, אלא הם דורשים אחיזת־ידיים ומאמץ משותף, ואיזו התכוונות משותפת.

לא הרגשתי לגמרי נוח עם שותפות הזבקת־כל זאת. קצת לפני אותה שיחת־קיבוץ אמורה התקיימו הבחירות האחרונות, וכהן הרגשתי שאני מכופפת את רצוני ונאוותי ואמיתתי בפני איזו אחרות, שלא ברור לי מה היא ולשם מה היא.

התכופפתי, זה נכון, אבל סלרתי מן המצב המעכיר את נאבנותי לעצמי כול הרצון והצורך שלי להשתייך, ומאלץ אותי לוויתור מר ובזוה כל־כך.

ועל־כן יובן, שיותר מן השותפות חשוב לי תוכנה. שלא אמיתתך עדרית ומכופשת חיפשתי, אלא את תחושת הקרקע המשותפת מתחת לרגליים, ואת הידיעה, שהרקיע אליו אנו צופים — אחד הוא.

בריקם

הדהירוק
העורכת: מרים עירדור
המערכת והמנהלה:
רח' חופה ומגדל 2, 61771, ת"א
טלפון: 03-378853
סען למכתבים: שק רואר נעול 61999.

הקרב על הבלאטה

גודל הדירה הפך להיות בשנים האחרונות תחום הפער הכואב ומנקר־העיניים ביותר בקיבוץ־הארצי. 16 קיבוצים עברו את 60 המטר, 10 יוצאים בקושי מתחום ה־42. בדביר בונים מעל 60 אחרי מאבק עם התנועה. אצל השכנים, בבית־קמה, בתי ה־54 נמצאים רק על הנייר

דודלה, דביר: הרגשנו שנפלנו בתפר

אביבה: מצוקת דיור אמיתית

חגי, דביר: שותפים מלאים בערבות

קשה להצביע על נושא רגיש וכואב יותר בתחום הפער בין הקיבוצים מאשר גודל הדירה. במשבצת בעמודים אלה מובאות העובדות הבדוקות: 16 קיבוצים החלו כבר בבנייה מעל 60 מטר. 10 קיבוצים יוצאים רק עכשיו ממחסום ה־42. הניסיון לסגור פערים נפל על ״המצב הכלכלי״ — ויצר סיפורים ומאבקים בתוך הקיבוצים ובין הקיבוצים לתנועה. בחרנו להיכנס לשני ״סיפורים״ — קיבוצים שכנים, דביר ובית־קמה. בראשון עברו את מחסום ה־60 זה עתה. תוך עימות עם התנועה — בינתיים אין מנצחים ומנוצחים; בבית־קמה, השכנים, מתקשים לצאת מעידן ה־42.

אפילו לבנה אחת

בחדר־המזכירות (הצנוע) מפרטים חגי רכז המשק, צפי המזכירה ודודלה הגיזבר. שלושתם חניכי התנועה הישראלית, את תמונת־המצב והשתלשלות העניינים, בכל הקשור לבניית שיכון־הוותיקים השנוי במחלוקת. הנימה די מאופקת, מעין שקט שבעייפות. לאחר המהלכים המנושכים, הכתישים. ״ב־נג׳ 83 החלטנו לבנות שיכון־ותיקים, כדי לענות על צורכי הקיבוץ. נוכח מצוקת־דיור ממשית. מאז 1981 לא נבנתה אצלנו אף דירה של שיכון־ותיקים ושיכון־ביניים, ונוצר פיגור־בנייה. המונע קליטת משפחות, גרעין, צעירים שחוזרים (לשמחתנו) וכו׳. בנושא הזה התעקשנו. היו לנו חילוקי־דעות עם הגורמים המטפלים בקבה״א. שלא הכירו בצורך שלנו לבנות שיכוני ותיקים, ועבר זמן יקר.

במרץ ׳84 פנינו למחלקה הטכנית, וביקשנו הצעה לתוכנית בנייה ל־60 מ״ר — דירה 15+ מ״ר מרפסות ומחסן, ומשטח לפני הבית. למה 60 מ״ר? ראשית, ההצעה שלנו התבססה, בין היתר, על חוזר הקבה״א מיום 15.3.84, ובו נאמר ש״בנייה עד 66 מ״ר תזכה במימון תנועתי, ומעל 66 — ללא מימון תנועתי״. שנית, חשבנו שהגודל הזה יענה על צרכינו. כיוון שבתקופה זו הוא היה מקובל בהרבה קיבוצים בסביבה ובתנועה, ולא נחשב לחריג. כל התהליך התיכנוני והבירוקראטי בקיבוץ ארך כשנה, עוד לפני שהתקבלה החלטת הוועד־הפועל. על הקפאה חמורה בנורמה של 54 מ״ר. כשהוחלט על־כך הבאנו זאת לידיעת החברים. בידיעה שלא נקבל עזרה במימון. הקטע הראשון היה מערכת דיונים עם המחלקה לכלכלה. עד שהשתכנעו שאנחנו צריכים ומסוגלים לבנות. אז התחיל המו״מ לגבי גודל הדירה, שנמשך כחצי שנה. כשהתוכניות כבר בידינו. היו כ־3 ישיבות עם ו. שיכון של הקבה״א, בהן אמרנו שאיננו רואים אפשרות להגיע להסדר של שינוי התיכנון ועיכוב התחלת הבנייה. כיוון שזה יהיה כרוך בנזקים כלכליים ניכרים, יחייב בניית שיכוני־ביניים, שבתיכנון לטווח רחוק איננו נזקקים להם, ויעמיק את מצוקת הדיור.

כדי ללכת לקראת הסדר, הצענו כפשרה לשנות את הגג ולבטל (ולא לגמור) את המחסן, אך ו. השיכון לא קיבלה הצעתנו, ודרשה ״לעשות מאמץ ולהכין תוכנית מתאימה יותר״. לא ראינו אפשרות כזו. באוגוסט ׳85 התחלנו לבנות. במשך כל מהלך הדיונים, לא הרמנו אפילו לבנה אחת...

״התנועה טיפסה על עץ גבוה״

בסוף דצמבר ׳85, הוזמנו נציגי דביר למזכירות הקבה״א. בין דביר והמזכירות היתה אי־הסכמה הדדית וחילוקי־דעות. הקבה״א אמר: א) אם נקבל את הטיעונים שלכם, לא נוכל לעמוד בפני הניצוקים והלחצים של קיבוצים אחרים; ב) עובדת ״הבנייה בגדול״ תחייב אתכם גם בעתיד לבנות כך (לכוות שבדביר הוחלט שאין בנייה זו מחייבת בעתיד). הרגשנו ש״נפלנו בתפר״, ונוהגים כלפינו ״למען יראו וייראו״.

חגי — בשלב זה, לא יכולנו לגלגל שום מהלך לאחור. ודאי שלא להרוס קירות, כפי שהוצע לנו. ואני שואל: האם הנורמה התנועתית בנושאי הדיור היא דבר פנאטי, מקודש? או שבצער זה, שאני מאוד מחשיב אותו — הנורמה — יש עוד מערכת של גורמים ושיקולים שצריך לקחתם בחשבון. ובכלל, מי מוסמך להחליט מה טוב ומתאים לקיבוץ? — האם ועדה כלשהי בקבה״א, או הקיבוץ עצמו? ואם יש חילוקי־דעות, האם יש מקום לנקיונות כפייה, או כל סנקציה אחרת. שלא על בסיס שכנוע? את מי ומה זה ישרת? הבנייה היא רק גורם אחד, וכל עוד לא הורגים בצורה משמעותית, מן הדין שכל קיבוץ יעשה את שיקוליו. יש דיספרופורציה רצינית, לבוא כך לדביר. כל השנים נהגנו באחריות כלכלית ואיפוק בהשקעות. והמצב שלנו סביר. אנחנו שותפים מלאים בערבות, נותנים קרקעות לשומריה, ומחזיקים חלק מהחסכונות במערכת התנועתית, שאיננה ״הכי בטוחה״. בגלל 8 מטר קיר, לומר לנו שאנחנו עוכרי הערבות, ולנקוט כלפינו באיומי סנקציות... (ראה מכתב מצורף).

דודלה — אני רואה את ״העסק״ בהשפעה הפנימית שלו בקיבוץ, בשאלה המסובכת של תנועה — קיבוץ — אוטונומיה — התערבות. יש קשר בין כל הגורמים, ולאחר שכל הצעדים בקיבוץ נעשו בצורה דמוקרטית לעילא, היה חשש שייווצר עימות תנועה — קיבוץ, כשהיסודות הפחות־תנועתיים בתוכנו עלולים להרים ראש, וזו בהחלט לא ״מטרת הפירמה״. זכות התנועה להתערב היתה בשלב מוקדם יותר, והיא לא השכילה ״לרדת מהעץ״ במועד המתאים, ולקבל את הפשרה שהצענו. העניין הרי לא היה סודי וסגור. הגשנו תוכניות אמיתיות וגלויות. החלטנו לא ללכת בעקיפין, ולא לרמות אף אחד! אותי הטרידה יותר מכל השלכת המאבק כלפי פנים. הרי לא כולם קמים כל בוקר עם הרגלים... היו חבר׳ה, שאמרו בשלב האחרון — ״התנועה לא מעניינת אותנו״. אחרים, לעומתם, ביקשו למצוא דרך, על־מנת שלא ייווצר נתק עם התנועה.

צפי — כן, אנחנו חשים פגועים מכל טיפול. גם בקיבוץ נוהגים לעתים לפנים משורת־הדין כדי לא ללכת עם הראש בקיר, וכאן התנועה היתה צריכה לראות את הסיטואציה המיוחדת, ולהבין שמוכרחים למצוא נקודות־אחיזה, ולא להקצין עמדות. כל הסיפור לא עשה לנו טוב. אנחנו לא מערערים על הנורמה שנקבעה בקבה״א. אך לכל אורך המו״מ, התרשמנו כי ו. שיכון אינה שוקלת את הדברים באופן ענייני, אלא מונחית על־ידי השיקול, איך ההשלמה עם דרישות דביר תשרת את המאבק בנושא הדיור עם הבאים בתור.

״הם התכופפו בעניין המחסן״

בדביר כיום, 168 חברים ומועמדים, 150 ילדים+נוער. 34 שנים על הקרקע. חסרים בנני־ציבור, שבנייתם הוקפאה לזמן בלתי־ידוע. ע[illegible] יפהפה, וחדר־אוכל קטן — אינטימי ומ[illegible] בתשומת־לב.

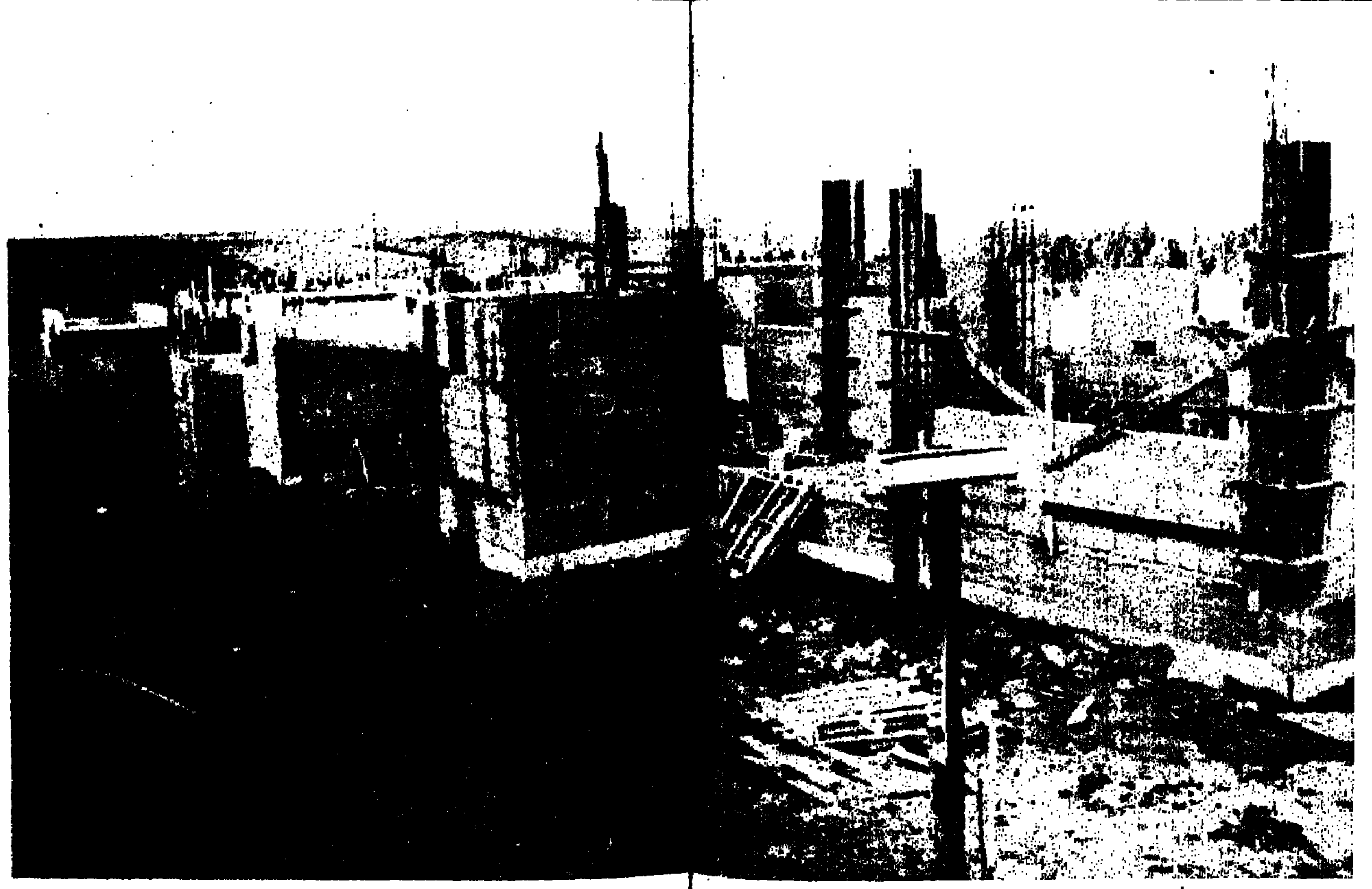
״שכונת המריבה״ בדביר עולה ונומתת

בדרך ל־16 יחידות ״שיכון המריבה״, אומרת לנו צפי במעט עצב. הפיקנטי שבדבר הוא, שהמועמדים להיכנס אליהן, כבר מקטרים ואינם מרוצים. יש צפיפות רבה בין הבתים. ממש ״מחנה פליטים״ — הניסיון מראה: יתרגלו...

יוסי עמיר, רכז המחלקה לחברה — נורמה של 54 מ״ר היא כל־כך מהותית?

יוסי: מי שמסתכל דרך 54 המ״ר, וחושב שזה בסדר, וחמישה מטר נוספים לא בסדר — אינו תופש את העניין. השאלה היא, אם אפשר להגיע בדיון פתוח עם התנועה והקיבוץ לסיכום שהשת[illegible] להיות נחלת־הכלל, ואח״כ לעשות ״דין לעצמו״.

אם הנורמה נתפשת רק בצורה הבטחתית, היא מרוקנת את השותפות מתוכנה, אך אם נתפסת כביטוי של הסכמות, זה דבר אחר.

לגבי עניין דביר אין יוסי רוצה להיות ספציפי. הוא מוכן לומר, ש״חיפשנו כל דרך כדי לא להחריף היחסים, וגם המשך הטיפול בעניין הוא. בכיוון כ״ש כו מוצא״. יוסי מספר על קיבוצים שהופיעו בעדעורים לפני ו. שיכון ובדיון משותף הגיעו להסכם שיבנו שיכון קטן יותר. וכך עשו. כשחלק מהחברים יגורו ״בגדול״, ואחרים בדירות קטנות יותר. שובל, למשל, מורידים להבא חדר, לאחר שבנו כעבר מעבר לנורמה. כיום, לדבריו, בונים בקיבוצים בהתאם להחלטות התנועה. ויש כשהלם הסכמה ללכת לקראת הנורמות הגמישות (אבל אל תכתבי את המלה הזו)...

פרויקה, אפרים רוזן, מזכיר הקבה״א, מאשר שלא יהיו שום סנקציות כלפי דביר. ״הם התכופפו בעניין המחסן. ומה אפשר לעשות?״

מכתב המזכירות מ־29.12 כבר אינו נצרך, מסתבר.

אני מתרשמת, שלא נוח ליוסי ופרויקה בתפקיד של ״שוטרי בקוף״. אבל יש ברירה?...

יוכה, בית־קמה: מקווים שלא יהיה סיכון חברתי

לילדים במוסד יש בעיה

7 ק״מ מדביר, שוכן בית־קמה — קיבוץ ״בגיל המריבה״ (37). 200 חברים ומועמדים, 130 ילדים ואחרים.

(המשך בעמוד הבא)

עדינה אראלי

החלטת המזכירות בנושא דביר.

1. מזכירות הקבה״א בישיבתה מיום 29.12.85 לאחר ששמעה את משלחת קבוץ דביר ובדקה את מהלך השתלשלות הענינים, החליטה שעל קבוץ דביר, כמו קבוצים אחרים, לעמוד בהחלטות ובנורמות התנועתיות שנתקבלו בנושא השיכון.

2. מזכירות הקבה״א פונה לקבוץ דביר שיקבל על עצמו להציע הצעת שבה גודל הדירה יתאים להחלטות אלה.
קבוץ דביר נתבע לגבש הצעתו בתוך שבוע ימים עד לישיבת הוע״פ של הקבוץ הארצי ב־5.1.86.

3. במידה שקבוץ דביר ימליץ לבנות במתכונת הנוכחית, תודיע מזכירות הקבה״א בישיבת הוע״פ ב־5.1.86 את החלטתה:
א. מחלקת הבנין מפסיקה את עבודתה בקבוץ דביר.
ב. לא יהיה מימון תנועתי לבנית הדירות.
ג. לא יהיה סיוע תנועתי לקבלת מימון מגורמי חוץ.
ד. התנועה מוותרת על תרומת קבוץ דביר לבית הקרן - מס שהוא ביטוי מוחשי לערבות ועזרה הדדית בתנועה.

רשם: פרויקה

החלטת מזכירות הקיבוץ־הארצי לאחר הבירור עם דביר, חלק ג׳ — הסנקציות האפשריות — אינן רלוונטי עתה לאחר שדביר הציגו הצעה שהתקבלה על דעת הקבה״א.

הפער בדירות: תמונת מצב

הרבה קרה בתחום גודל הדירות בשנים האחרונות. קיבוצים לא מעטים פרצו קדימה, אחרים נשארו מאחור. השפע המדומה של תקופת אורידור הזניק את גודל הדירות והגדיל את הפער. המיתון והנפילה הכלכלית של השנה האחרונה עצרו את התהליך באמצעו, ויצרו מצב חדש: בקיבוצים שפרצו קדימה נוצרו פערים גדולים בין החברים לבין עצמם, לעתים באותה שיכבת גיל.

חיים ולצר (בית־אלפא), איש המחלקה לכלכלה והאחראי מטעמה לנושאי השיכון, עוזר לנו להבין את התמונה ולעשות בה סדר.

הוועד־הפועל של הקבה״א, בספטמבר 84, אישר שגודל דירה מוסכם בקבה״א הוא 54 מ״ר. גודל הדירה המוסכם היה 48 מ״ר. קיבוצים שונים החלו עד אז להרחיב על דעת עצמם, והגיעו כבר אז ל־54 מטר וליותר. החלטת התנועה על 54 מ״ר היתה דווקא אור ירוק למספר לא קטן של קיבוצים, להרחיב מעבר לסטנדרט הזה, וקיבוצים הגיעו עד 65 מ״ר, ואפילו 70.

בספטמבר 84 היתה תמונת גודל הדירה המקסימלי בקיבוצים כדלהלן:

16 קיבוצים בנו (כולל התחלות בנייה) מעל 60 מ״ר.

10 קיבוצים בנו בין 54 מ״ר ל־60 מ״ר.

כלומר — 26 קיבוצים, כשליש מקיבוצי התנועה, עברו את הסטנדרט, חלקם באופן משמעותי, כרובם שלב ״[illegible]״ היה התחלתי.

לעומתם, עמדו אז 9 קיבוצים על סטנדרט של 48 מ״ר ומטה, וחלקם על 42 מ״ר. התנועה בתקופה ההיא ״עצמה עין אחת״. קיבוצים שהגישו תוכניות מעל 54 מ״ר, קיבלו את חתימת התנועה למטרות המדינה וסיוע מקובל — עד ה״גג״ של 65 מ״ר. מעל הסטאר׳ הזה לא נתנה התנועה אישור כלשהו. לדירות עד 54 מ״ר ניתן ע״י התנועה סיוע מוגבר לבנייה. ל״עצימת העין האחת״ היתה גם תפיסה כלכלית שרווחה אז, שצריך להשקיע את הכסף בהשקעות ״של ממש״ במקום זה, בבטון.

באביב 85, כאשר התבררה חומרת המצב הכלכלי, שינה הקיבוץ־הארצי את מדיניותו, והחליט שלא לעודד בנייה לרווחה ולהשלמת פערים פנים־קיבוציים, אלא ל״קורת גג״ בלבד. אז החל קו קשה, שדרש מהקיבוצים שלא להתחיל לבנות מעל 54 מ״ר. ההשלמה על 54 מ״ר אושרה, אגב, שטח מירבי, הכולל מחסן, ומחצית שטח מרפסת — אם היא מקורה או סגורה מ־3 כיוונים. והתנועה ״שמה יד״ גם על נסיונות הגמישה למעלה — עליות־גג שהפכו חדרים עיליים, והרחיבו את הדירה ב־10 ואפילו 14 מ״ר.

מרבית הקיבוצים שהחלו ב״פריצה״ אל 65 המ״ר נעצרו, לא רק בלחץ התנועה אלא מתוך הכרה ישירה במצב הכלכלי. כאן נוצר פער חדש, בתוך הקיבוץ, שהוא פער כואב ביותר. קיבוץ ותיק אחד, למשל, בנה 20 יחידות דיור של 65 מ״ר, ושיכן בו משפחות בגילאי ה־55. בני גילם, לעתים באותה שיכבה, נשארו באותו קיבוץ בדירה קטנה של 48 מ״ר. המתוכננת באופן מיושן. הפער הזה יכול להימשך היום כמה שנים לפחות. קיבוץ אחר, שבנה דירות לא מעטות בגודל 61 מ״ר, ביקש מוועדת השיכון בקבה״א לאשר לו בנייה בשטח גדול, בטענה ש״אי־אפשר לרדת ברמה״. וזאת לנוכח המצב הכלכלי, התנועה שיכנעה אותם לבנות את התוכנית באופן חלקי. בתכנית 54 מ״ר, כאופן שיאפשר, כשירות, להשלים את התוספת לסטנדרט הקיים בקיבוץ.

בין הקיבוצים בסטנדרט הנמוך, נכנסו רובם כמעט להשוואת הפער ולתחילת בנייה בגודל 54 מ״ר. דווקא הקיבוצים האלה כבלו גם מהמצב הכלכלי, אבל התנועה אישרה להם, ואפילו עודדה אותם להתחיל בהעלאת רמת הדיור. כדי לא להגדיל עוד יותר את הפער. גם בקיבוצים האלה מיזכבי בקבוצות דיור ראשונות. באחד הקיבוצים — שמצבו הכלכלי אינו מזהיר — בונים היום 13 יחידות של 54 מ״ר, כדי לפרוץ את ״מחסום ה־42״. בשכונה המתוכננת ייבנו עוד 28 יחידות בעתיד, אך בינתיים ייווצר באותו קיבוץ פער כואב.

המצב הכלכלי הקשה אפשר היום להתקדם במגמת צימצום הפער בין קיבוצים. אך קשה להאמין שהוא ייסגר לגמרי. קיבוצים שבנו בסטנדרט של 65 מ״ר לא ״ירדו״ כמובן. הם מעדיפים לחכות לימים טובים יותר, אז ישלימו את הפער הפנימי בתוכם. ומי שבנה אז המציאות בתק״ם יודע, ש־65 מ״ר אינם בהכרח קצה הפירמידה.

לקיבוצי השומר הצעיר לרגל הוועידה
מיטב הברכות והאיחולים לעבודה פוריה

אלקטרו פיקוח 2000 בע"מ

עבודות חשמל ● תעשיה ובנין ● מערכות פקוד ● לוחות חשמל ● גופי תאורה ומערכות שמע
תל-אביב, ריב"ל 18, טל 371306

חברת איתנית מברכת את הועידה הארצית
של הקיבוץ הארצי השומר הצעיר לכינוסה

מיגוון חומרי סיכוך וקירוי, אוורור והולכת נוזלים —
ליעוץ טכני חינם נא לטלפן 03-917171/2/3 ,04-924141

לחברינו בקיבוץ הארצי

אתכם ביחד
לחיזוק הקשר בין
החבר, הקיבוץ והתנועה
ולשותפות אמת
במאבק לישראל דמוקרטית

התנועה הקיבוצית המאוחדת

(המשך מעמוד קודם)

הקרב על הבלאטה

כאן גרים במטראז' קטן יחסית, 42-44 מ"ר. ב-9 השנים האחרונות לא בנו, פרט לשיכון-נעורים, וגם אינם יכולים בשלב זה לבנות בלי עזרת התנועה. עכשיו אישרה התנועה לבנות 12 יחידות, והתנהל ויכוח ממושך סביב נושא הסטנדרט, האם נכון יהיה ליצור פער בתוך הקיבוץ, לבנות 54 מ"ר, כשכולם עדיין בדירות קטנות ולא ידוע אם ההמשך יבוא בקרוב. היו דעות לכאן ולכאן. הוחלט על 44 מ"ר, היה עירעור, וכיום נמצאת בתוקף החלטה על 54, שבה תמכו גם מוסדות התנועה, עדיין לא התחילו לבנות ועדיין לא הוחלט מי יעבור. בניגוד לדביר, ששם יעברו הוותיקים לשיכונים החדשים, כאן מסתמן קו „לטובת" שכבת הביניים, גילאי 35, שעדיין לא קיבלו דירה חדשה מאז באו לקיבוץ.

יוסף ואביבה, מזכירי הקיבוץ, סבורים ומקווים שלא יהיה פיצוץ חברתי סביב נושא הפערים, למרות שלא כל הוותיקים שלמים עם המצב. ועדת-

באדמה. הם לא הכניסו הרבה בבטון, ונפח החוב, לפיכך, מכביד אך לא סיבך אותם מעל המידה. „ממש נזהרנו", אומר יוסף, ומספר שגם טלפון יהיה בקרוב, אף כי, לדעתו, בתקופה כה קשה היה אפשר לוותר על ההשקעה הכבדה הזו. אביבה חולקת על רעתו. יש לה בן מחוץ לקיבוץ.

ערבות הדדית, אומר יוסף, יכולה לפעמים להביא לעיוותים, ואפילו לשחיתות מאיימת, אם יודעים שיש מי שיתמוך ומחליטים ביתר קלות על השקעה, שלא בהתאם ליכולת האמיתית.

עינם של מזכירי בית-קמה אינה צרה בקיבוצים אחרים הבונים בגדול, תרתי משמע, כולל קיבוצים שכנים להם, כמו להב, שובל ודביר. „לילדים שלנו במוסר יש בעיה. בעיניהם אנו מופיעים כ„נעבעכים". אנחנו אומרים להם, שקיבוץ טוב אינו נמדד במטראז' של שיכוני-ותיקים, ולנו אין מה להתבייש מבחינה חברתית, תרבותית ותיפקוד המערכת".

יוסף סבור, שהתנועה חייבת לכפות מרות על קיבוציה, אך אין לה כלים כנגד „המצפצפים". פערים בין קיבוצים לא מזיזים להם אישית, אך נראה שהם „מסכנים את הרגשת השותפות והאחרות התנועתית" בכל זאת. בסך-הכל אין הם חשים עצמם מסכנים. את בעיית הצפיפות פתרו

אם לארבעה בבית-קמה. בפתח דירה בת 44 מטר. ירוק בחוץ, צפוף בפנים

חברה מטפלת בנושא ותביא הצעות לשיחה. הקיבוץ מתכשל בנושא כבר זמן רב. נכון להיום, יש כאן מצוקת דיור אמיתית, אף לא דירה אחת פנויה לקליטה, למסיימי י"ב, לחוזרי צבא, לבעלי מקצוע שמבקשים לקלוט למפעל העומר לקום, ועוד.

קבוצת גרעין-אולפנים גרה בקוביות, שניים בחדר, ממש נחנקים, ומקווים שהדירות החדשות — לאחר הבנייה — יאפשרו תנאים טובים יותר למשפחות צעירות עם הרבה ילדים, אפשרויות קליטה ומתרונות לאנשי המקום וילדי המוסד. מסיבה זו, אומר יוסף, אין בינתיים אפשרות לקחת חברת-נוער. כן אושרה לבית-קמה הרחבת חדר-האוכל, וקטע זה ישמש גם מועדון, החסר כאן עד כה.

גם במבני-ציבור הם אינם מפונקים, אבל האף לא

בינתיים בבית-קמה בעזרת סוכות (פרטיות) בשיטת „בנה ביתך", וכל המרבה ומוסיף כיד-דמיונו, הרי זה משובח. למשפחות עם 5 ילדים ויותר, אושרה „תוספת זמנית" מחומר טרמי.

זיוה, אילנה, יוסלה ופרחה מורים שצפוף, אך שמחים בחלקם ובסוכותיהם, ומייחלים לרווחה לכשירווח. „מה רע לי פה?", שואל דב ממעמקי סוכתו. כלל לא מתסכל אותם, שצעירים מהם יעברו לשיכון החדש „תגרול". גם תורם יגיע מתיקוה. בעזרת השם וכל השאר.

עדנה אראלי ■

אמרי רון

שליפה

המפעלים האזוריים — הסיכוי של הוועידה

נדמה לי שמוסכם על הכל, שאין לצפות לשינוי כלשהו ביחסי הקיבוצים עם עיירות-הפיתוח, בלי שינוי מרחיק-לכת במפעלים האזוריים. הללו היוו, ועודם, גורם תעסוקתי מרכזי באזור, בו עובדים מאות תושבי העיירות אצל מעבידיהם מהקיבוץ.

ההתייחסות לנושא המפעלים האזוריים דומה להתייחסות המפורסמת למזג-האוויר: כולם רוצים בשינוי — ולא מאמינים שניתן לשנות. מאז בחירות 77', בכל כנס של פעילים ומתנדבים לאחר מערכת הבחירות — דובר וסוכם על הצורך בשינוי הסתירה הזו שבמפעלים האזוריים, כצעד הכרחי לקראת שותפות כלשהי באזור. שום דבר לא זז, מפני של„ברית" לא היו שיניים, ומשום ש„הפינג-פונג" המפורסם בין התק"ם לקבה"א הביא לשום מקום.

בחודשים האחרונים חל מפנה, שעשוי להוות פתח של תקווה. הושגה הסכמה בין התנועות הקיבוציות על שינוי דראסטי, בכיוון משולש: א. העברת המשחטות (כ-1/2 מכלל העובדים השכירים במפעלים האזוריים) — מבעלות האזור לבעלות תאגיד ארצי במסגרת „תנובה". ב. העברת מפעלים עסקיים (קרוב ל-1/3 מהעובדים) למסגרת „כור". ג. במה שנותר (מנפטות, בתי-אריזה, מחשב, מופ' וכו') לבנות מודלים של שותפות ברמות שונות עם העובדים הקבועים.

ועדה של „הברית", שהיתה לי הזכות להימנות על חבריה — הציעה הצעת-מודל בנושא המשחטות. מזכירי התנועות הקיבוציות וגם מזכירי תנ' המושבים — קיבלו את התוכנית בקווים כלליים ואת הצעת המודל. כעת יש צורך דחוף בהחלטות ברורות של המוסדות העליונים של התנועות. אם ועידת הקבה"א תחליט לאמץ כיוון זה (וכך תעשה גם ועידה או מועצה של התק"ם) — ניתן לומר שצעדנו צעד חשוב, שאיננו טכני בלבד, אלא שיש בו משום תרומה משמעותית לקראת שותפות באזור, מניעת קיטוב, ו„ייבוש-הביצה". ואין לי ספק שהקיבוצים — שהם הבעלים האמיתיים של המפעלים האזוריים — יקבלו את ההחלטות שבכוחן להביא לשינוי אמיתי, למרות הקשיים הכרוכים בכך.

מתוך שיחות בכמה קיבוצים — אני יודע שההצעה תועלה בוועידה. ולהלן ההצעה:

כדי לצמצם באורח דראסטי את העבודה השכירה במפעלים האזוריים, הוועידה מחליטה לאמץ את הצעות הברית, בכיוון של העברת מפעלים למסגרות ארציות של חב' עובדים, וזאת ע"י:

א. העברת המשחטות מהאזור למסגרת תאגיד ארצי במסגרת „תנובה", או חברת עובדים.

ב. העברת מפעלים עסקיים עתירי עבודה שכירה ל„כור" ולחברת עובדים.

ג. נסיונות לשיתוף עובדים בשאר המפעלים.

הוועידה מחליטה על כינוס מועצה מיוחדת לסיכום נושא זה לא יאוחר מתוך 3 חודשים, והפעלת השינוי בשלבים.

שלושת החודשים עד הכינוס של המועצה, יוקדשו ללימוד המודל של המשחטות ודיון בכל הקיבוצים, כאשר החלטה חיובית של המועצה (אם תהיה), תאפשר לגשת מייד לביצוע העברת המשחטות לתאגיד ארצי, במסגרת „תנובה" או חברת-העובדים.

משמר-העמק ■

דב דרום

מאזן

חיים של ניגודים

אם אתבקש לעשות „מאזן אישי", אתקשה. אין לי כוח. אני מצוי תמיד בתהליך של חתירה לאיזונים בין כיוונים שונים ומגוונים, מנוגדים ואף סותרים.

במה דברים אמורים?

אני נמשך אל ההרמוניה והשלווה. והנה, בעת-ובעונה אחת — אני נסחף אל „המתח הגבוה" שבעשייה. הכיוון הראשון הוא המוהנה, הנעים, המחייה-נפשות, ואילו בכיוון השני גלומים האתגרים הדוחפים אותי אל היצירה. יש תקופות בהן אני נרתם בכל רמ"ח אברי למעילות ולמילוי תפקידים, ויש תקופות בהן אני כמה לכורסה הנוחה, לנעלי-הבית, ולבילוי השקט בחיק המשפחה.

יש בי צורך להעפיל מעלה מעלה אל רומו של עולם, אל חזון נשגב, להרגיש עצמי שותף פעיל במאבקים על עתיד העם היהודי, על חברה שפויה ומתוקנת, על דו-קיום בשלום, מאידך-גיסא, יש בי צורך אחר — להיות מעורב בהתמודדויות עם הבעיות האפורות של הקיום היומיומי. ברבזמן שהראש מביט אל-על אל קו האופק, אני משתדל להצמיד את הרגליים אל קרקע המציאות. לא להתכופף ולנבור כל העת באדמה, אך גם לא לרחף ולנתק עמה את הקשר.

אני זקוק, כאוויר לנשימה, להרגשת שייכות. למעורבות בחברה שלי, לתחושה שאני מקובל בה וזוכה לאהדה. יחד עם זאת, אינני יכול בלי החירה מתמרת למילוי כמיהות אישיות, לצמיחה אישית, למימוש עצמי. האמנם תהליך הרמוני? לעולם לא! האמנם סתירה שאי-אפשר לגשר עליה? לא ולא! תהליך הגישור היה לאתגר מרכזי בחיי.

אוכל להמשיך בענין הניגודים עוד ועוד. אזכיר רק עוד אחד. אני מצפה מחברי ומעצמי להיות חדורי הכרה, לחיות ככל האפשר לפי ערכי הקיבוץ, לקבל על עצמנו אחריות למשימות, הן בתוך הקיבוץ והן מעבר לגדר. אולם אנחנו לא תמיד כאלה! חשוב לי, אם כן, לקשור קשר בלתי-אמצעי עם אדם כאשר הוא אדם, להבין אותו, לקבל אותו, להיות אתו במצוקותיו, להושיט לו יד חבריה. בכל הפעמים שמצאתי קירבה של אמת לאדם, שיכולתי גם לספוג וגם להקרין חום אנושי פשוט, היו אלה רגעים משמעותיים. לאושרי, אני מוצא בעבודתי כחינוך לא מעט רגעים כאלה.

ומה על הקיבוץ? הקיבוץ — עבורי — הוא את המסגרת ההולמת את ניגודי הדרך הללו. כל תשובה שאני מוצא מולידה שתי שאלות נוספות. כך שלחיפושי אין סוף, והם מלווים בהצלחות ובכשלונות, ברגעי התעלות וגם באכזבות. אינני יכול להעלות על דעתי מסגרת חיים ערכית חברתית, זולת הקיבוץ, המאפשרת לי מירב הביטוי לנטיותי השונות, לצרכים ולכמיהות, לניגודים ולאיזונים. הקיבוץ נתן משמעות לתהליך הזה בתקופות השאנה של חיי — בנערותי כבבגרותי; בזמנים טובים ובשעות שכול, ברגעים של כוח ושל חולשה. מי יתן וכך יהיה גם לעת זקנה.

ישעי ■

ברכת ההסתדרות הכללית
לצירים, לאורחים, ולחברי הקיבוץ הארצי

עם כינוס הוועידה ה-14 של הקיבוץ הארצי
הננו מאחלים לבאי הוועידה דיונים פוריים
והחלטות מעשיות למען קידום ההתיישבות
ורווחת המשקים ושגשוג כלכלי ותברתי

ההסתדרות הכללית של העובדים באר"י הוועד הפועל

לקיבוץ הארצי
לועידתו ה-14

מי יתן ודיוניכם
בועידה זו,
יוסיפו שגשוג והצלחה

מוסד לביטוח סוציאלי של העובדים בע"מ

לקיבוץ הארצי

לרגל הוועידה ה-14
איחולי הצלחה לבביים
ועבודה פוריה

ברית פיקוח לקואופרציה החקלאית העובדת בע"מ

לקיבוץ הארצי בוועידתו ברכת התחדשות ואמונה בדרך המשותפת

בברכה
מרכז תפ"ס

חורף שני של בדידות

מפ"ם נכנסת לשנה השנייה של העצמאות. הקיבוץ הארצי תמך ברוב גדול בפרישה, אבל הוא מתחבט בצעדים הבאים. נכון לעכשיו נראה, שבכל תסריט צפוי פיצול בהצבעה. דווקא האלטרנטיבה של מפ"ם העצמאית נראית בקבה"א פרובלמטית ביותר. אורי פינקרפלד הציע לבחון פלוראליזם. האם זו הדרך?

יוסי שחר, גזמס, נחום שור, אבו וילן, אלישע שפירא, גרשון ויקן, אלעזר גרנות

מאז קם המערך, במחצית שנות ה־60, עלתה וירדה בקיבוץ־הארצי שאלת השותפות הפוליטית והקשר עם מפ"ם במטוטלת. כמעט לקראת כל מערכת בחירות התעורר הוויכוח שוב. בסופו של דבר, בהתייחדות מול תיבת הקלפי, הצביעו בתשעים אחוז מחברי הקיבוץ־הארצי עבור המערך (מפלגת העבודה־מפ"ם). פירוק המערך לפני למעלה משנה יצר מצב חדש, ומעורפל למדי. ניתן היה לצפות שמפ"ם העצמאית והמתחדשת תאחד תחת כנפיה מחדש את כל הפורשים למיניהם, אלא שההיסטוריה אינה חוזרת. מהלכי־דעות, משיחות רבות ומסקרים מקריים שנערכו, מתקבלת תמונה שונה. הלך־הדעות בקיבוץ־הארצי היום פלוראליסטי יותר מאשר בעבר. האופציה של מפ"ם עצמאית, יוצרת — כך מסתבר — חששות וחרדות ביחס לתוצאה שתשיג בבחירות. הלך־הדעות היום בכמה קיבוצים מראה, שהתמיכה במפ"ם עצמאית אינה עולה בהרבה על 60%. האופציה של החזית המשותפת עם ר"צ עלולה להביא קבוצות לא קטנות של חברים בקיבוץ־הארצי, בעיקר במה שנהוג לכנות „קיבוצי העמק", להצבעה עבור מפלגת העבודה. מאידך, האפשרות של חזרה לשותפות במערך עם מפלגת־העבודה, בתנאים לא נוחים, עלולה לגרום לאחוז גדול יותר של מצביעים לר"צ ולמפלגות אחרות, מאשר בעבר.

בינתיים, יחד עם הפסקת הדיון הבין־מפלגתי, נדום גם הוויכוח הפנימי במפ"ם ובקיבוץ־הארצי. הוועידה ה־14 של הקיבוץ־הארצי תעסוק בין יתר הנושאים גם בנושא השותפות הרעיונית. בדיון בוועד־הפועל לקראת הוועידה, גרמה הצעתו של אורי פינקרפלד, חבר דברים ומזכיר הקבה"א לשעבר, לסערת רוחות. פינקרפלד הציע כי במצב הנוכחי, אם לא תהיינה הכרעות ממשיות, כדאי להנהיג פלוראליזם בקיבוץ־הארצי. הצעתו נדחתה ברוב גדול, לאחר דיון קצר. השאלות הממשיות ביותר נדחו בשלב זה, הנושא העקרוני נשאר פתוח.

מהן הסיבות שהביאו למצב כזה? כיצד מתכוונת הנהגת הקיבוץ־הארצי ומפ"ם להתמודד עם המצב החדש שנוצר? ואולי, לאור החששות האלה, רצוי היה לוותר על העיקרון המנחה של הקולקטיביות המפלגתית, ו„לשחרר" מתח רב ומיותר בחיי התנועה?

על שאלות אלה ונוספות, ערב כינוסה של הוועידה ה־14 של הקיבוץ־הארצי, ביקשנו לשמוע את דעתם ואולי תשובותיהם של ראשי הקבה"א ומפ"ם.

פוחדים מסיפקד

ביקשנו מאורי פינקרפלד לפרט שוב את הצעתו, שקראה לתת לגיטימציה לפלוראליזם בתנועה. אורי נסוג קצת. „אם התקבל אצל מישהו הרושם, שאני נגד הקולקטיביות הרעיונית של השוה"צ, אז הוא טועה. אני בהחלט בעד. השותפות הרעיונית פוליטית חשובה עד מאוד להמשך קיומו של הקבה"א, ולאפשרות להביא לתרומה משמעותית לתנועה הקיבוצית ולמדינת ישראל. בוועד־הפועל הודעתי, שאני מתנגד להצעת ההחלטה הגורסת ש„האחידה המתמרת לאחרות פוליטית ומפלגתית הינה תנאי הכרחי". אני טוען שהשותפות הרעיונית ולא האחרות המפלגתית היא החשובה, לדעתי", אומר פינקרפלד. „זה לא כהכרח קשור לזיקה ארגונית למפ"ם. כשלעצמי, הייתי רוצה מאוד שהזיקה תמשיך להיות למפ"ם ובצורה חזקה, ושמפ"ם תתפוס גובה ותמריא. אולם, לצערי, זה לא קורה בפועל. אין אחדות בהנהגה המפלגתית. והם מנטרלים זה את השני. חלפה שנה, ואנו לא מסתדרים בתוכנו פנימה. אסור להמשיך ולהתעלם מהמציאות של התרחקות ממפ"ם, גם בקרב צעירים רבים בקיבוץ־הארצי. כבר שנים נמנעים בקיבוץ הארצי, מתוך פחד, לקיים מיפקד של הזדהות והצטרפות אישית למפ"ם. אם לא רוצים להתמודד ולקרוא לחברי הקבה"א להצטרף למפ"ם מחדש באופן ברור, אז עדיף לתת לגיטימציה לפלוראליזם מפלגתי. כל אחד יצביע לפי רצונו, ואילו הפעולה הפוליטית המרוכזת של הקבה"א תתרכז בפעילות פוליטית לא מפלגתית וחוץ־פרלמנטרית".

האלטרנטיבה — עקרות פוליטית

מזכיר הקיבוץ־הארצי, חיים אורון (ג'ומס), טוען, שהוא מודע היטב לכל התסריטים שצפויים בבחירות, הצופים הצבעה מפוצלת של הקבה"א. „אני אישית מאמין, וזו אמונה המבוססת על תחושה ועל מהלכים בקיבוץ־הארצי ובמפ"ם בשנה האחרונה, שעל בסיס ההחלטות שקיבל הוועד־הפועל בראשית 1985, שקיבלו חיזוק בדיונים חוזרים, ניתן יהיה לגבש וללכד את רוב רובו של הקיבוץ־הארצי למהלך משותף" — אומר ג'ומס.

לג'ומס ברור לגמרי, שהקבה"א נמצא בנקודה, שאיננה עוד ויכוח בעד ונגד המערך. אלא מול הכרעה בסיסית. נשאלת למעשה השאלה, האם אנו נאבקים על המשך קיומה של שותפות פוליטית, או שאנחנו מוותרים עליה.

„לא לחינם אני מבחין בין שתי רמות הוויכוח. אי־אפשר להציג את עצם קיומה של השותפות הרעיונית כעומדת בפני עצמה, מבלי להתייחס לתוכנה, אבל נראה לי שבאופן ההתנהגות של חברי הקבה"א, בהכרעה לגופה בין האלטרנטיבות השונות העומדות על הפרק, יש משקל חשוב ומכריע לשיקול של שמירת כושרו הפוליטי של הקבה"א. כדי שלקבה"א יהיה כושר הפעולה, חייבת לשרור בו השותפות פוליטית. האלטרנטיבה לכך היא לא פלוראליזם, אלא ביטויו של דבר — עקרות פוליטית.

אני מאמין, שאם נכלכל את מעשינו בתבונה כאשר רובו של הקבה"א יכריע על רצונו להיות מסגרת פוליטית משותפת, נצליח לגבש את הרוב למהלך משותף. זה משמעותי באופן מרחיק־לכת מבחינת התהליכים העוברים על הקיבוץ הבודד, על התנועה, ועל יכולתו של הקבה"א להטיל את משקלו על האירועים הפוליטיים", אומר ג'ומס.

הכל טוב ויפה. מה צריך לעשות באופן מיידי?

גזמס: „לא הכל בידינו. אנחנו בתוך מערכת פוליטית, שמצויה במצוקה גדולה בכל הקטע. אנחנו צריכים לפעול לחיזוק כוחו של הקבה"א ושל מפ"ם, כמגמה להגיע לבחירות הקרובות מלוכדים".

מחבר־הכנסת אלעזר גרנות, המזכיר הכללי של מפ"ם, ביקשתי לשמוע הערכות לגבי כל אחת מהאפשרויות שבפניהן עשויה מפ"ם לעמוד. גרנות סבור, שהאופציה היחידה, שצריך להתכונן אליה ברצינות, היא האפשרות שמפ"ם תופיע עצמאית בבחירות הבאות. חזית אפשרית עם ר"צ, שתהיה ככל הנראה רק חזית לבחירות ולא דבר מעבר לזה.

(המשך בעמוד הבא)

אבי בניהו

מפ"ם והקיבוץ הארצי עכשיו:

מישאל בוק

[illegible]

לקיבוצי השומר הצעיר
מיטב הברכות
לוועידתכם ה־14
שחר קירור (1985) בע"מ
רח' חרשות 19/1 אזור תעשיה ק. ביאליק. טלפון: 04-711498
שרות יום ולילה. טלפון: 04-254445 מנוי 1484 ת.ד. 322
יצור, התקנה, שירות וביטוח
לחדרי קירור ומיזוג אוויר מרכזי
מפיצים בצפון של ויטרינות מתוצרת ארנג
לשירות עצמי, לצרכניות, מינימרקטים ומרכולים
יחס אדיב ושירות אמין

לקיבוצי השומר הצעיר
בוועידתם ה־14
שלוחות מיטב הברכות
מפיצי מלגזות קטרפילר בישראל
אליעזר סקר בע"מ
דרך העצמאות 13, ת.ד 33091 חיפה 31330 טל 04 674133

לקיבוץ הארצי השומר הצעיר
לוועידתכם ה־14
ברכות
לדיונים פוריים
בסימן התחדשות,
התחזקות
וגיבוש הדרך
מוצרי תכן
חברה לשיווק בע"מ

(המשך מעמוד קודם)

חורף שני

תביא 90 אחוזים מחברי הקבה"א להצבעה עבורה. זאת מתוך הרגשת השותפות הקיימת והמאבק על מקומה של מפ"ם ברשימה המשותפת.

האפשרות שתהיה חזית עם מפלגת העבודה, נוגעת, לדעת גרנות, לקיבוצים אחרים, מסויימים, בתוך הקבה"א — "זו יותר שאלה פרטית של קיבוצים, מאשר שאלה של התנועה". גרנות נוטה להניח, שרבים יותר יתמכו בהליכה עם ר"צ, מאשר עם העבודה. "הבעיה תהיה אז במספר קיבוצים בלבד. זו תהיה חזרה למצב שהיה לנו בזמן שחברים הצביעו עבור של"י, ומצאנו שהיו קיבוצים בהם היה רוב לשל"י. הפעם אפשרות כזו — של הצבעת רוב למפלגת העבודה — עלולה להיות מסוכנת יותר", סבור גרנות.

אם יהיו חילוקי דעות נוקבים, לא יוכל המיפקד השלילי הנהוג כיום להיות שיטה, שתיתן לנו את הכושר להתמודד. במקרה זה אני מציע התפקרות אישית. היא תחייב מאמץ אדיר של שכנוע, שיחייב דיאלוג, שכנוע הדדי, והכרעות אישיות שתצטרפנה בסיכום להכרעה תנועתית. המטרה צריכה להיות, שנגיע עוד כטרם בחירות לרמת שותפות מירבית, שמצמצמת את השוליים הן ל"עבודה" והן לר"צ".

על הצעתו של אורי פינקרפלד, להנהיג פלוראליזם בתנאים מסויימים, אומר מזכ"ל מפ"ם: "במשך שנים אני משוכנע, על־סמך ניסיון קיבוצי אישי, ועל־סמך ניסיון שרכשתי בפעילותי בעבר במחלקה לחברה בקבה"א, שקיימת קורלציה בלתי־נמנעת בכל מיגזרי השותפות הרעיונית, מרגע שאחד מחישוקיה של השותפות באחד המיגזרים מתפוקק, יש לצפות בוודאות שגם חישוקי השותפות בתחומים אחרים, באותו קיבוץ, יתפוקקו במוקדם או במאוחר. אין אשליה יותר גדולה לקיום

האופציה של מפ"ם עצמאית תביא, לדעת גרנות, לתמיכה כמעט כללית. אולם ההכרעה על מפ"ם עצמאית מחייבת מהלכים עמוקים יותר בשותפות הרעיונית — "הליכה עם ר"צ או עם העבודה היא הכרעה שטחית יותר, דרוש לה פחות מאמץ. ההכרעה על מפ"ם עצמאית מחייבת שיקול של אמונה עצמית, ורמה גבוהה יותר של הזדהות, שתבוא רק כתוצאה של חריש הרבה יותר עמוק בקיבוץ הארצי. מפ"ם עשויה להתחבט בהכרעה כזו גם שלא מרצונה החופשי.

שותפות בקיבוץ, מאשר ההנחה, שהוצאתו של תחום שנוי במחלוקת מתחומי השותפות הכוללת, תוכל לסייע לשותפות בתחומים אחרים. קבה"א פלוראליסטי הוא קבה"א אחר, ולא לטובה. זו לא תהיה תנועה טובה יותר. קבה"א פלוראליסטי שב־זה, יאבד למעשה את טעם קיומו העצמאי כלפי התק"ם. ברגע שאנו נותנים לגיטימציה לעמדות שונות, זו תהיה פדרציה של עמדות. כשקווי ההפ־רדה יחתכו בין קיבוצים ובתוכם".

אבי בניהו ■

דוביק רוזנטל

שליפה

"ההשפעה על הסביבה" — סל של כשלונות

תמיד רצינו "להשפיע על הסביבה". כל־כך רצינו, שכמעט לא עצרנו ושאלנו האם אכן "השפענו", מה באמת תרמנו לעיצוב החברה הישראלית, והאם לא היו ה"השפעה" וה"עיצוב" עם השנים למלים ריקות.

אני סבור, שלא הצלחנו לשנות את החברה הישראלית כמעט בשום תחום, ושאותיקין של ההתבדלות היה טבוע על מצחנו כבר מראשית הדרך. כל ההצלחות היו בתוך הגדר.

לא הצלחנו להותיר רישום של ממש בחיים הפוליטיים. בנינו מפלגה שהיתה לה עדנה קצרה, והיא הלכה עם השנים ונמוגה בציבור הישראלי, עד שחזרה למקור לידתה, והיא היום למעשה מפלגת הקיבוץ־הארצי. הסיכוי ההיסטורי לבנות דרכה "גשר בין פועלי הכפר והעיר" הוחמץ והשתבש.

הצלחנו לבנות בתוך הגדר דגם כלכלי־חברתי חדש ומיוחד במינו, והוכחנו שהוא יכול לעבוד. לא הצלחנו להציע דגם חדש לחברה הסובבת אותנו. היה לנו לכך סיכוי היסטורי — במפעלים האזוריים, אבל דווקא הם הפכו סמל לכך, שמחוץ לגדר אנחנו נציגיו וחסידיו של הסדר הקיים.

לא הצלחנו להשפיע כהוא זה על פניו של צה"ל. כמעט כל מי שהיה יכול לשבת במוקד ההכרעות הצה"לי ולהשפיע על דמותו פרש ממנו על־פי קריאת הקיבוץ — או פרש מן הקיבוץ.

לא הטבענו כמעט חותם בעיתונות ובתקשורת. בנינו מערך תקשורתי המכוון פנימה, שאיבד מזמן את נקודת הזינוק המתאימה אל צרכן התקשורת הישראלי.

לא הצלחנו "להגיע לשכונות ולעיירות הפיתוח". ישראל השנייה רחוקה מאתנו עוד יותר מאשר בתקופה בה הגיעה ארצה. הצלחנו בתוך הגדר: חברות הנוער.

ההצלחה הגדולה היחידה של הקיבוץ הארצי מחוץ לגדר היא מי שהיתה אמה הורתה — תנועת הנוער. אי־אפשר לתאר את החברה הישראלית ואת תנועת העבודה בלי המוני בוגרי "השומר־הצעיר".

על סל הכשלונות וההצלחות הזה אפשר להגיב בשתי צורות לגיטימיות. האחת, להשלים עם העובדה שכוחנו מוגבל, לוותר על ההשפעה הישירה, ולשים את הדגש על החיים־הפנימיים, על פי "דגם המופת", שחבר הקבוצות האמין בו תמיד.

איור: שמואל כץ

כמו בעבר, אם נהיה טובים בתוכנו ושלמים עם עצמנו, עשויה להיות לכך השפעה מקרינה על החברה הישראלית. האפשרות השנייה אינה טמונה בעוד סיסמאות בלות מזוקן כמו "לחרש", "להסתער", "להתרענן", אלא בבחינה מעשית מאוד של התחומים בהם יש לנו סיכויי הצלחה, ובקביעת סדרי־עדיפויות; וגם אז ההצלחה רחוקה, רחוקה מאוד.

נחשון ■

לקיבוצי השומר הצעיר, לרגל הועידה ה־14 שפע ברכות ואיחולים
דיונים פוריים, והצלחה בקבלת החלטות והגשמתן
נגרית א. כהן נתיבות בע"מ
נגריה לבנין ולרהיטים
אזור התעשיה נתיבות, ת.ד. 609 נתיבות
טלפון — במפעל: 057־944015 ● בנגריה: 057־942486 ● בבית: 057־942516

לקיבוצי השומר הצעיר לרגל הוועידה
איחולים לבביים בקבלת החלטות והגשמתן
יש לך מומחה לעניני כח
מקור עצמאי לאספקת זרם בעת חירום ובאורח שוטף הנו הצורך שלך והמומחיות שלנו
נציג חב' שמרלינג בע"מ – היועץ שלך לעניני כח
עומד לרשותך עם מידע מגוון ועדכני על
גנרטורים, מנועי דיזל, דיזל גנרטורים, משאבות מים, וגנרטורים P.T.O
המיוצרים ע"י מיטב החברות בעולם
תנאי התשלום נוחים, ומתאמים לאפשרויותך בעת הרכישה.
שרות נאמן 24 שעות ביממה, ע"י חב' שמרלינג בע"מ
העוסקת בענף זה 20 שנה, והמפעילה צוות טכנאים מיומן בכל חלקי הארץ
שמרלינג
חברה להנדסה (1970) בע"מ
רח' שבטי ישראל 51, יפו. טל. 03-822879, 831238

לקיבוצי השומר הצעיר,
לרגל הוועידה
איחולי הצלחה לבביים, עבודה פוריה ומשגשגת
בקבלת החלטות והגשמתן
ש.ח.ק. שיווק ציוד טכני וחקלאי בע"מ
בהנהלת רפואה מנשה
באר־טוביה אזור התעשיה
טל' 055־81951 ● 055־84555

מאזן

יהודית כפרי

על מצבו של היוצר הקיבוצי בעתות שפל

היוצר הוא חיה, שמשהו פגום במנגנוני ההסתגלות שלה. הוא מתרחק מכל קונסנזוס, הולך במשעול נידח הנושא שלט: דרך פרטית. הכניסה אסורה! מוטרד מצד אחד בבעיות החומרים שבהם הוא יוצר: צבע או אבן או צליל או תנועות־גוף או לשון; ומצד אחר — בבעיות נטולות הפתרון של קיומו על הפלנטה הזו, שהן במעט או בהרבה קשות מאלה של האורח הממוצע.

הוא לא נקלט ממש בשום מקום. משהו בו מעורר חשד עמום. כשמחבבים אותו הרי זה לרוב למרות היותו אמן. רק ברגעים נדירים נעצרים פתאום למראה היופי שהוא יודע לברוא, הצעקה שהוא יודע לצעוק, הצחוק שהוא יודע לצחוק, שנהפכים באמצע השמים, כמאמר המשורר, לשיר, או לתמונה, או לתנועת מחול.

ולכן, בכליזאת לא מוותרים עליו. כי כל אחד, אפילו האורח הכי ממוצע בעולם, היה פעם ילד רך; ומחביא עמוק איזו צעקה ואיזה צחוק. ואין אדם אחד בעולם שלא מתפעל מיופי. לרוב האורחים אולי לא שמים לב לזה, כי הם עסוקים בעסקים החשובים של עולם המבוגרים, ואין להם פנאי לילד הצוחק והבוכה בתוכם. ואין להם פנאי ליופי, כי היופי תמיד מכריח להתעכב עליו; ואילו אנחנו הברה בריצה מתמדת — להספיק מהר, להרוויח עוד, לרכוש עוד, לאכול יותר. עוד פעם חו"ל, לעלות עוד מדרגה בסולם הכיבודים, התארים, ההכתרות, להתכבד בקלונו של עוד מישהו בדרך. לרוץ, לחטוף, להתחרות, לרחוף מרפקים, לנעוץ לפעמים סכינים קטנות בגבו של מישהו. למי יש זמן להתעכב, כמו שהיופי דורש, לנשום עמוק, להרים יד ולהגיד לזמן: עצור רגע בבקשה! ולהביט. ולהקשיב. ולקלוט. ולהטמיע.

אבל כל אחד בעצם זקוק לזה. מי שנמנע מזה יותר מדי זמן, מתחיל לסבול מאיזה חוסר ויטמין אמוציונאלי, ורוחני.

ואז פונים אל האמן, האפס המתנשא הזה, הבטלן הזה, שאנחנו צריכים לקיים אותו, שלא מבין בכלל איפה הוא חי, שגם לנו יש מה לעשות עם ימי העבודה והתקציב לבדים ולצבע או לכתיבה שהוא מקבל, מה יש — תחביב הדבקת הגפרורים שלי פחות טוב? פונים אליו בכל זאת, לפתע בפנים נוהרות דווקא, ואומרים: השיר הזה שקראת בחג היה כל־כך יפה; הציור הזה שתלית על קיר חדר האוכל — איזו שמחה אמיתית לעיניים!

ולרגע אחד הוא בטוח — שוהו, הבעיות שלו נגמרו. החברה החליטה סוף סוף להכיר בו, לאמצו אל לבה, להגיד לו — קח ימים, קח צבעים, קח אבנים, קח מלים — מה שתרצה — העיקר שתברא לנו את היופי הזה, שרק אתה בתוכנו יודע לברוא כך.

טעות, טעות, ידידי! זה רק רגע חסד שעובר, כמו כל רגעי החסד שעוברים מהר, אתה יכול לחזור ולהצטדר על המדרכות, שומע את הרכלנית המקומית שואגת באלט־סופרנו שלה על פני כל החצר: למה הוא חושב את עצמו בכלל! ולמה אני צריכה לעבוד כל־כך קשה לדעתו, כדי שהוא יוכל לחלום!

ומה אגיד לכם — היא באמת לא צריכה. אין לזה פתרון.

ובכל זאת - - להרהור נוסף: באופן מקומי מאור - - מבלי שהתכוון לכך אולי, מותיר היוצר בדיעבד ביצירתו את "תבנית נוף מולדתו". בתוך האסוציאציות האוניברסאליות ביותר, יתבלט כב"ז נוף גלילי אצל צייר גלילי, ונוף נגבי אצל משורר מהנגב. כביטוי. כתיעוד. ואם כן, האם בכל־זאת לא כראוי

שיבל ■

מיכל שצקי

שליפה

גבר למדור שוויון המינים

בעקבות ה"שליפה" הפמיניסטית, בישיבת הוועד־הפועל האחרונה, כה עמדו נציגות המדור עליכך, שנושא הוועידה לא יהיה "החבר, הקיבוץ והתנועה", אלא "החבר, החברה, הקיבוץ והתנועה". אני רוצה להציע לפעילות המדור, להתמקד בעיקר. העיקר הוא, לדעתי, שינוי הדעות הקדומות הרווחות, בנושא עליונות הגבר על האשה.

אימרה ידועה היא, ש"מאחורי כל גבר מצליח עומדת אשה"; מדוע לא שמעתי אומרים, שמאחורי כל אשה מצליחה עומד גבר? כי זה לא מספיק "גברי" להיות בסטאטוס שכזה?

לא תמיד האשה מעוניינת ורוצה, ויש לה את הכוח, לפרוץ את מסגרת הדעות הקדומות, ולהילחם על מקומה בכל מישורי החיים. זה לא במעט, בשל הקושי לפרוץ את החומות, שהעולם הגברי רואג להגניה. לכן חשוב, שגבר, המוכן לקחת חלק במאבק לשינוי עמדות בנושא שוויון המינים בחברה, יקח חלק פעיל בפעילות המדור.

כל זמן ש"המלוזניה" תהיה רק מלוזניתן של הנשים, אני חוששת, שהתוצאות לא תהיינה מספיק אפקטיביות.

מסגרת לעוזבים

מה קורה עם העוזבים הצעירים, [illegible]

אלה הם חניכי תנועה, שבדרכם קיבלו חינוך תנועתי, ולהם זיקה לתנועה. אך הם עוזבים את מסלול ההליכה לקיבוץ. [illegible] את מסלול ההליכה לקיבוץ וגם את הקיבוץ. הם [illegible] הספיקו להכיר וללמוד חיי קיבוץ [illegible]. בניעידם לעזיבה הם, בדרך־כלל, לא [illegible] שאינם רוצים להיות בקיבוץ, אלא שבאותה העת, דרך החיים בקיבוץ איננה עולה בקנה אחד עם תוכניותיהם האישיות – לימודים, חו"ל, מציאת בן/בת זוג, או הכרת חיי העיר והתמודדות עימם.

חשוב לחפש, למצוא ולקיים מסגרת תנועתית בעיר, לצעירים רבים אלה. את פרטי ההתארגנות ניתן לגבש תוך כדי המהלך. אך חשוב להחליט על קיום מסגרת כזו, שמטרתה להוות מסגרת שיתופית בעיר, שחבריה יהיו מעורים בפעילות אזורית, חינוכית, הברתית ופוליטית.

אלה צעירים, שגלום בהם "מטען" תנועתי, ויורר בבירה מסויימת לכניון. זאת בגירה שאין מסגרת, שתאגר אותם ותוציא את הגלום בהם מן הכוח אל הפועל.

ניני ■

לקיבוצי השומר הצעיר
לרגל הוועידה
איחולי הצלחה בהחלטות והגשמתן
אלברט אפרים ובנו בע"מ
פרופילים מיוצרים מסרטי מתכת לתקרות אקוסטיות מחיצות גבס * חלונות * חממות וכו' בכל מידת אורך
חולון, איזור התעשיה, רח' הנפח 17, טל. 802353

לקיבוצי השומר הצעיר
לרגל הוועידה איחולי הצלחה
תדשיש
מפעל לציפוי מתכת בע"מ
* אבץ * קדמיום * ניקל * פליז * כרום
בתליה ובתופים ● פסיוזציה על אלומיניום
רח' היוצר 6 אזור התעשיה חולון
801454

חברת נתך בע"מ
מברכת את קיבוצי השוה"צ
לרגל הוועידה ה־14
באיחולי הצלחה ועבודה פוריה
חב' נתך בע"מ
חולון, הפלד 24 טל. 807348־9

לקיבוצי השומר הצעיר
לרגל הועידה
איחולי הצלחה לבביים
וינוגרד בע"מ
ייצור ושיווק מגבות מטבח
מגבות רחצה, מגבות ילדים
וכל סוגי המגבות
באיכות גבוהה ובהדפסים מסוגננים
חיתולים ובדי אומנת מרהיבים
זכינו בתואר המוצר הנבחר
תל־אביב, אליקום 8, טל. 828340

לקיבוצי השומר הצעיר
לרגל הוועידה
ברכת עבודה פוריה ומשגשגת
דן זיו
מוצרי שינוע בע"מ
מיסבים ● שרשראות ● גלגלי שרשרת ● גלגלי רצועה ● מנועים חשמליים ● מנועי גיר ● מקשרים גמישים ● מצמדי שרשרת ● גלגלי ברוקמה
תל־אביב * דרך ג"ת 60 * טל' 382078־9 * 379522

לקיבוצי השומר הצעיר
לרגל הועידה
איחולי הצלחה
עבודה פוריה ומשגשגת
"הדר"
משרד הובלה אבן־יהודה בע"מ
טל. 053־99103, ת.ד. 77, אבן־יהודה 40500

לקיבוצי השוכור הצעיר
לרגל הוועידה
שפע ברכות ואיחולים
הצלחה, ודיונים פוריים
צבר ייצור תנורים בע"מ
יצרני תנורי קונווקטומט עם עגלה מסתובבת
ארונות לחימום אוכל עם אדים
האומן 6, אזור התעשיה חולון, טלפון: 808607

לקיבוצי השומר הצעיר
לרגל הועידה
שלוחות מיטב הברכות והאיחולים
לעבודה פוריה ומשגשגת
דוד ציפניק ובניו בע"מ
מלגזות וטרקטורים MANITOU
תל־אביב רח' ברשטן 8, 265875 — 217740

לקיבוצי השומר הצעיר
לרגל הועידה איחולי הצלחה לבביים
אוטומטל
אזור התעשיה יהוד, ת.ד. 210 יהוד 56101
טל. 363842 — 363897
FORD
מוסך מרכזי לטרקטורים
Sekura
קבינות ומסגרות בטיחות, כסאות דגם "גרמר" גרמניה

לקיבוצי השומר הצעיר
איחולים להצלחות הוועידה ה־14
שיווכל בע"מ
אביזרי צנרת ושסתומים לקיטור, מים, דלק וגז
חיפה, חטיבת גולני 6 ● 04־674352
חדרה, הרברט סמואל 1 ● 063־32277
טלקס 46549 IL

לקיבוצי השומר הצעיר
בוועידתכם ה־14
שלוחות מיטב ברכותינו
סונול

לקיבוצי השומר הצעיר
לרגל הוועידה
מיטב הברכות להצלחתה
"פלוינטקס"
יצרני בדי אופנה לגברות
ספק מוכר בהתיישבות הקיבוצית
תל־אביב, הרצל 13 טל' 656973

לרגל הועידה ה־14
ברכות נאמנות
ואיחולינו לדיונים פוריים
ניר קור
שלמה 81, תל־אביב, טל. 845691, 9611162

לקיבוצי השומר הצעיר בוועידתם ברכה
להבות
כהן משה
נציגות "להבות" לכיבוי אש בגליל המערבי
סוכן מורשה
נהריה, רח' לוחמי הגטאות 51 ● טל. 929698, 04־924880

לקיבוץ הארצי
לקראת ועידתו
איחולים להמשך השגשוג וההתפתחות
אירגוני הקניה האזוריים

לקיבוצי השומר הצעיר
לרגל הוועידה ברכות לבביות להצלחה
אברבוך מרכז הפורמאיקה
יפו, הדאר 8 (מאחורי הדאר)
טל. 823242 – 832819
חדש בארץ – סוכנות בלעדית
פורמאיקה לסוגיה ● אוברפלקס־פורנית
במבוק וקש ויניל, מודבקים על פורמאיקה
מזונית לבנה בכל המידות
מחירים ותנאים מיוחדים לאנשי התנועה הקיבוצית

לקיבוצי השומר הצעיר
לרגל הועידה עלו והצליחו ויישר כח
י.ג.ל. שרותי מים בע"מ
ייעוץ ותכנון ציוד לבריכות שחיה
• ייצור מסננים • מכשירים ואביזרים לבריכות
• אספקת כלור, גז וחומרים • שרות ואחזקה
נתניה, אזור התעשיה, טל' 053־92637

לקיבוצי השוה"צ
לרגל הוועידה
איחולי הצלחה
עבודה פוריה
ומשגשגת
אחידטקס בע"מ
נצרת עילית (1979) בע"מ
ייצור ברזנטים, כיסויים, אוהלים,
תיקים, אחסנה יבשה
תל־אביב, הדר יוסף, קהילת סלוניקי 8,
טלפונים: 476856 — 472637

לקיבוצי השוה"צ
בועידה ה־14
איחולי הצלחה
לבביים
ציוד ל:
● תעשיה
● קיטור
● חקלאות
● ביוב
● שיווק מוצרי
צנורות פלאסטיים בע"מ
לחקלאות ולתעשיה
תל־אביב, פרץ 39, טל. 377322

לקיבוצי השומר הצעיר
לרגל הועידה שפע ברכות ואיחולים
גולדמן נ. יעקב
דרך שלמה 91 תל־אביב 830846, 03־820968

לוועידה ה־14 של הקיבוץ הארצי
כה לחי!
אשד איגרא בע"מ
ביח"ר לצנורות ומוצרי בטון
פתח־תקוה, טלפונים: 9230106 – 9222410

לקיבוצי השומר הצעיר
לרגל הוועידה
ברכות לבביות
ואיחולי הצלחה
בקבלת החלטות והגשמתן
נירוסטה
יצרני ציוד מפלדה בלתי מחלידה
למטבחים, לקיבוצים ולמוסדות
תל־אביב, יגאל אלון 116
טלפון: 03־251411

מ ע ר כ ו ת
תקשורת ובקרה
א ל ח ו ט י ו ת
מ מ ו ח ש ב ו ת
למימד חדש של קדמה ויעילות
● בקרת מערכות השקיה וקור־נועים בשדות
● אתראה ממכונות אוטומטיות במפעל
● בקרת לולים, מדגרות, מכוני חליבה
● איתור חברים מכל שלוחת טלפון פנים
● אתראה מדוודי־קיטור, שערים, חדרי־קירור
● משדרי מצוקה לחברים קשישים או חולים
רמיד
שרותי אלקטרוניקה בע"מ
RAMID רמיד teleCOURIER
רח' פרוג 26 ת"א, טל: 228936, 03־235036

לחברינו בקיבוץ הארצי
השומר הצעיר
ברכותינו לרגל ועידתכם ה־14
לדיונים פוריים
החברה הגדולה
להפצת כלי חיתוך לתעשיה
השחל בע"מ
כלי חיתוך והשחזה לתעשיה
טלפונים: 335698, 336710, 03־334153
דרך פ"ת 78, תל־אביב

לקיבוצי השומר הצעיר, ולכל באי הוועידה — עלו והצליחו ויישר כ'ח

נייר דבק לאריזה – יעיל וחסכוני.
★ ייצור ושיווק נייר דבק בגלילים ובגליונות.
★ שיווק פי.וי.סי., פוליפרופילן, ומסקינג טייפ.
★ שיווק חומרי אריזה, ומערכות אריזה.
חמה – חרושת מוצרי הדבקה
מכירות: גנסין 34 גבעתיים, טל. 323415
ת.ד. 528, גבעתיים 53104
מפעל: אזור התעשיה סגולה, פ"ת

בני בארי במפגש בביתו של עמי בעין־החורש. מימין לשמאל: חיים (חיפה), אברהם (עמנואל), עמי (עין־החורש), רבקה (עין־החורש)

ארבעת בני משפחת בארי מעין־החורש בחרו דרכי חיים שונות. עמי ורבקה חיים פעילים בקיבוץ. חיים עזב העירה — פעמיים. אברהם היטלטל בדרכי החיים, חזר בתשובה, והוא חי בעימנואל. "הדף הירוק" הפגיש אותם

עין־החורש. משפחת בארי. שני הורים מוותיקי הקיבוץ, וארבעה בנים: אחות ושלושה אחים. אותו בית, אותו חינוך, אותה סביבה, אותו בן שיגור. עד כאן.

מכאן, מסלולי המראה שונים — נחיתות שונות.

יש משהו, העשוי לסקרן, בהתבוננות אחר מעופם. לשם־כך, צריך היה לכנס את הארבעה, ערב סגרירי אחד, בביתו של עמי בארי, בעין־החורש. מי, איפוא, ומה בתוכרת:

עמי (46), המוזכר לעיל, הינו הבכור. נשוי ולו שלושה ילדים. הוא מחנך במוסד החינוכי, מאז שנלקח מאחורי הגה המשאית, ומודה שהוא נהנה מכך. תחביבו: תיאטרון — כותב, ממחיז, מביים, משחק ומעביר חוגים בקיבוץ.

חיים בארי (43) חי בחיפה, לאחר שעזב את הקיבוץ. עבר ב"מכלי כרמל" בעיצוב המוצר. תוך לימוד גראפיקה בטכניון, יותר מאוחר הלך ללמוד אמנות באוניברסיטה בחיפה. לפני כשבע שנים, פתח בחיפה קפה־תיאטרון בשם "זווית", שהתקיים עד לפני שנה. כיום עובד חצי משרה כעיתונאי ב"קול־חיפה" וחצי משרה במשרד פרטי, שלו ושל שותפו, כאמרגנות לתיאטרון. חיים נשוי ואב לשלושה ילדים.

רבקה קנטור (39), האחות, חברת עין־החורש, נשואה ולה שלושה בנים. עובדת בחינוך ובהוראה. מורה בנטיותיה היצירתיות, בתחומי הכתיבה והאמנות הפלאסטית.

אברהם בארי (32), בן הזקונים, חזר בתשובה ומתגורר בעמנואל. התורה הבאליסטית היתה מתקשה, ככל הנראה, לחוות מסלול כשלו. אברהם היה מדריך בתנועה, ואחר־כך שליח י"צ. במסגרת הצבא הלך עם גרעין־נח"ל לכרם־שלום. לאחר השירות הצבאי, שהה עוד כשנה וחצי בקיבוץ, ועסק בתחומי אמנות, כמו כתיבת מוסיקה ומחזות. לימד תיאטרון בסדנת הנגב, ומוסיקה אצל בוזה פרטי. בינו לבין עצמו, הפקיע מאמץ תשיבתי בכיוון היצירה הספרותית והאמנותית. חשב על מופע יחיד, בערב של שירה וקריאה מספרי יצירתו, מתוך כוונה לצאת לשוק. בתוך כל אלה, העמיק בתורות הסוציאליזם, בכוונה רבה לגלות את האמת שבה. אלא שאז, באורח־פלא, גילה שקיימת אמת גדולה מזו, שלא נתנה מנוח. הוא עזב את כרם־שלום ועבר להתגורר בחולון, כשהוא מנהל אורחות־חיים של שוטטות ריוזמנות, מחפש את עצמו, את האמת, ואת הדרך בה יוכל להפיק סרט. ביחד עם חברו, לאחר שלא עלה בידו להוציא תקליט משלו. נתמזל לו, לדבריו, מזלו הטוב, והיתה לו השגחה פרטית — שלא יצא הדבר לפועל, שאלמלא כן אין הוא יודע מה היה עושה כיום. כך בכד עם כל עיסוקיו האחרים, עסק בכתיבת שני ספרים. בכספים את הכתיבה נתגלה לו, שאכן, יש סיבה מדוע אנו קיימים, שיש לנו תפקיד בעולם הזה, ושיש אלוהים בשמיים. כאן באה התפניה אל החזרה בתשובה, אל ישיבת אור־שמח, ובסופו של המסע הארוך הזה הקים משפחה ועבר לגור בעמנואל. כיום יש לו, בלי עין־הרע, ארבעה ילדים ואמישי בדרך.

דרך של מאה אחוזים

— איך הגבתם על החזרה בתשובה של אברהם? מה זה עשה לכם?

עמי: ליוויתי את התהליך הזה אצל אברהם, כמו שאר בני המשפחה. זה היה תהליך ארוך מאוד ואיטי מאוד. אני חייב להגיד, שכל אותם אנשים מהצד הדתי, אם אפשר לומר כך, נהגו כלפינו וכלפיו בצורה איכותית ביותר. הם לא איימו לא עליו ולא עלינו. נהגו תמיד כבאורחים וראינו לתת הרגשה טובה. בזמן שאחרון עלה בעיית ודהסים התוצרים בתוך משפחות שבהן יש חוזרים בתשובה. יש לזה בוודאי סיבות, אבל אצלנו זה לא קרה. לא קיים ניתוק בין אברהם ובינינו: אנחנו נפגשים. מעט, מעט מדי. כועסים על אברהם שהוא לא בא מספיק. אפשר להסביר את זה בהסברים טכניים, אבל זה לא כל האמת.

זה נשמע משונה, אבל כאור שבתתי. כאשר נודע לי שאברהם החליט לחזור בתשובה והאלטרנטיבות שעמדו לפניו היו כל־כך חמורות, שהעדפתי שילך בדרך הזו, כאשר יעסוק ב"דברים אחרים". מבחינתו, אני לא חושב שיש פסול בדרך הזו, או דבר שצריך לפגום במערכת היחסים בינינו. כמובן שאני חולק עליו ביחס לרעיונותיו ולהשקפותיו.

רבקה: כמו שאני ראיתי את אברהם מגיל צעיר ביותר, תמיד היה מורד, והאיר אנטי־מימסדי. את המשפחה הוא כלל בתוך המימסד. לי, כאחותו, היה קשה מאוד להתקרב אליו. בכל היה נגד. היה נגד הקיבוץ הוותיק, נגד הצבא, במידה מסויימת נגד ההורים, ונגד קשר עם האחים.

אברהם: את צריכה לזכור שזה היה בגיל ה"עשרה". מה שהנחה אותי אז, יותר מכל, היה חיפוש האמת, יותר מאשר האנטי־מימסדיות.

רבקה: מה שרציתי להגיד, שמבחינה משפחתית, היית נקודה יותר ורחוק יותר, בכל התקופה, עד שהפכת להיות דתי. דווקא כאן התחלת להתקרב כלפי ההורים וכלפי. כך אני הרגשתי. רק מאז התחלתי, בפעם הראשונה, לדבר איתך. לדעתי, כך שמבחינה זאת, אינני יכולה לראות את הצעד הזה של אברהם — כשלילי. כשאני יושבת איתו ועם אישתו, נעים. קשה מאוד לגשר על הפערים העצומים, הקיימים בינינו. אמונות ודרכי המחשבה תוהני החיים. הם הרי עושים מאמצים אדירים לקרב אותנו, אותי ואת הבנים שלי, אליהם. היו תקופות שאפילו הייתי מוכנה לשמוע... אלא, שאז נבהלתי כל־כך מן ההתלהבות שלהם, שעזבתי את זה.

חיים: לי יש צער אחד כלל — עליכך שאין ניתנו קשר כלל. הניתוק הזה איננו תוצאה של

(המשך בעמוד הבא)

אודר דור

(המשך מעמוד קודם)

האחים

השקפה או דרך חיים. פשוט ניתוק גיאוגראפי. נרמה שלא התראינו כבר שנה וחצי. מי יורע, אולי הקב"ה זימן לנו את הראיון הזה, ל"רף הירוק", על־מנת שניפגש. כריצה שאנחנו נמצאים בה, כחיים בעיר, מתי יש לך זמן לנסוע? בשבת. אבל אליו אי־אפשר לנסוע בשבת. ביחס לבחירת דרכו. בחיים האלה, אין כיום מה לומר. כשעתו, זה התקבל בתדהמה רבה מאור. ובשיחות ארוכות על הרשא. באיזה שהוא מקום, הצטערתי על הפוטנציאל העצום שיש בו, ושילך לאיבוד. ברור לגמרי, שבדרך שבה בחר, לא יהיה כל מימוש ליכולת הזאת שלו. אמרתי, אז, לעצמי: לעזאזל, חבל שהראש הזה יתבזבז שם. אבל אם שואלים אותי, מי מארבעתנו מימש יותר את עצמו, נרמה לי, שאברהם הכי שלם מאיתנו. אולי, מתוך אגואיזם שלי, נרמה לי שאני הגשמתי יותר ממנו, משום שהגעתי אל מה שרציתי בחיים. ברור, אולי, שאברהם מימש יותר מעמי ורבקה. הם, בגלל האילוץ שנולדו בקיבוץ, הם נמצאים באיזה שהוא שביל, שאינם מצליחים לפרוץ מתוכו.

עמי: אני הייתי רוצה לשאול הפעם את אברהם. הרי תמיד שואלים אותנו כיצד אנחנו, כמשפחה חילונית, מקבלים את אחינו בתור חוזר בתשובה? מה יחסנו אליו? אני רוצה לשאול אותך, אברהם, מה היחס שלך אלינו? אתה עושה מאמץ כלשהו לשמור עליו? זה חשוב לך, בכלל? מדוע אינך מכבד אותי בהשקפת עולמי, כפי שאני מכבד אותך בהשקפתך?

אברהם: אני מרגיש קשר למשפחה שלי. אני מכבד מאוד את ההורים שלי. אני משתדל גם לכבד את האחים שלי. אבל אני יודע שיש בינינו חילוקי דיעות רציניים ביותר. אני יודע שהחיים שלכם מבוזבזים. שאתם לא רואים את האמת. וחבל שאינכם רואים.

עמי: מדוע אתה אומר שאתה רק "משתדל" לכבד? מדוע אינך מכבד אותנו?

אברהם: אני עושה כמיטב יכולתי לכבד. אבל דרכי החיים שלנו שונות לחלוטין. הדרך שאני הולך בה — היא מאה אחוזים מחיי. היא אינה עשרה, עשרים או שמונים אחוזים מחיי, אלא כל כולם. דרך חיים של תורה — כוללת הכל, מחשבה, רגש ומעשה. כל דבר כפוף למערכת החיים הזאת. בגלל זה קשה לי יותר לקבל את דרך החיים של האחים שלי, מפני שאני חושב שהם טועים. וטעות, לגבי, היא משמעותית יותר מאשר, למשל, יחסו של חבר קיבוץ לחבר שעזב את הקיבוץ. עבור מי שמאמין באלוקים, מי שאינו אוחז בתורה — הטעות שלו היא של מאה אחוזים.

יש לך איזושהי פיסגה?

— חיים זרק לכם כפפה — הוא טוען שאתם (עמי ורבקה) לא מימשתם את עצמכם. אתם מסכימים איתו?

עמי: אני בחרתי בדרך חיים אשר מציבה בפני, כל הזמן, סימני שאלה. אני אינני מאמין באנשים שמציבים סימני־קריאה בסוף כל משפט שלהם. אני שואל את עצמי, כמעט כל יום, אם הדרך שבחרתי לי היא נכונה. אני לא חושב שזאת חולשה. אני חושב שזה כוח. אני אינני בטוח. לשאול שאלות צריך כוח. ואני מקווה שיהיה לי כוח להמשיך ולשאול שאלות, כל הזמן. אני עושה היום מה שאני מאמין בו, מה שאני רוצה לעשות אותו. לדעתי, קיבוץ זה עולם ומלואו, וניתן לעשות בו כל מה שרוצים. אפילו התיאטרון, שאני עושה כאן, זה יותר תיאטרון מזה שחיים עושה בחיפה. הוא עוסק באמרגנות — אני עוסק בדברים עצמם: בימוי, משחק, המחזה וכו'. אני אוהב את המקום הזה. אינני יכול לראות את עצמי, בשום אופן, בשום מקום אחר, אלא בעין־החורש. אני שלם במאה אחוזים בדרך הזאת.

רבקה: אני עסוקה כל השנים בלחפש את עצמי, בלהגשים את עצמי ובלהעשיר את עצמי, ואני עושה את זה כאן מצויין. אני, כמו עמי, קשורה למקום הזה. טוב לי פה וקשה לי לראות את עצמי במקום אחר. זה לא אומר, שאם פעם ארגיש שהמסגרת הזו מגבילה אותי, אני לא אקום ואלך. אני עושה את הדברים, קודם כל, בשבילי. אני לא צריכה במות וקהל, כמו חיים. חשוב לי עולמי שלי, משפחתי, הקיבוץ שלי. אולי לא אגיע לפיסגה שיעמדו סביבי ויריעו לי, אבל אגיע לפיסגה אישית שלי.

חיים: אני מוכרח לשאול אותך שאלה. את זוכרת שאבא כתב מאמר על פיסגה, שצריך לחתור אליה? יש לך איזו פיסגה שאת הולכת אליה? לי נראה שאת מרשרשת במקום.

רבקה: בכלל לא! אני אמנם מרגישה שאני עדיין בתחילת הדרך, אבל כל הזמן אני מתקדמת.

אברהם: למה את מתכוונת כשאת אומרת: הגשמה עצמית?

עמי: לדעתי, הגשמה עצמית, זה לקחת את הדברים הקיימים אצלך כפוטנציאל ולהגשימם. למצוא את הדברים האלה ולהוציאם לפועל. ואלה לא נגמרים לעולם. זה לא אקט חד־פעמי.

אני לא צריכה במה וקהל, כמו חיים. חשוב לי העולם שלי, משפחתי, הקיבוץ שלי.

קיבוץ זה עולם ומלואו, וניתן לעשות בו כל מה שרוצים. אפילו תיאטרון.

הם נמצאים באיזשהו שביל, שאינם מצליחים לפרוץ מתוכו. אני הגעתי לכל מה שרציתי בחיים.

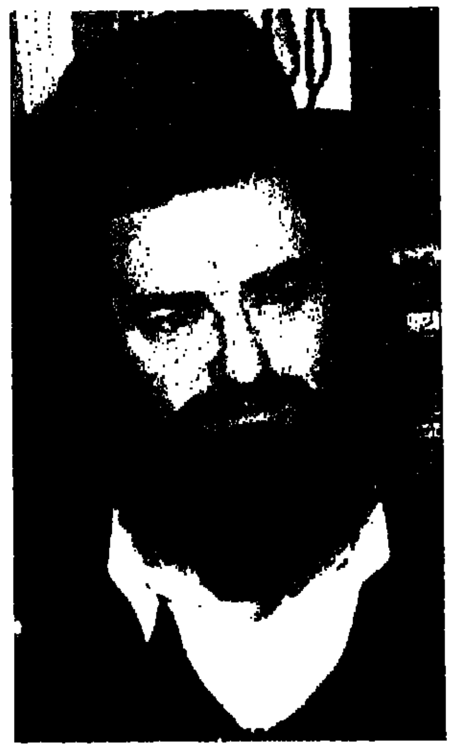

אני יודע שהחיים שלכם מבוזבזים. אתם לא רואים את האמת, וחבל שאינכם רואים.

שיספר לי את החלום בבוקר

חיים בארי עזב את קיבוץ עין־החורש. למעשה, פעמיים. בפעם הראשונה, בגיל 24, זה היה לדבריו נסיון נעורים. אולי האהבה היא שהטיטה את מסלולו ואשתו, גליה, לא היתה מוכנה "לשניוע על קיבוץ"). לאחר כמה שנים בחיפה, שבראשיתן היו קשות, הם החליטו לשוב ולנסות לחיות בעין־החורש. בפרק הזמן הזה, כאשר שהו בקיבוץ (כשנה אחת), הם הרגישו טוב וכמעט החליטו, להישאר. גליה גילתה יוזמות בלתי־שיגרתיות. בתחום החינוכי, שהקנו לה, במהירות, עמדה אוהדת בקרב ציבור האמהות ועובדות בתי־הילדים. חיים השתלב, נלהב, במפעל של הקיבוץ ונטל חלק בפעילות התרבותית. הקש ששבר את גב הגמל — לדברי חיים — היה ביום בו סיפרה אחת המטפלות לגליה על חלום שחלם בנם. גליה נטרדה: "אני רוצה שהילד יספר לי את החלום שלו, ולא למטפלת..." גם חיים, חרף הרגשתו הכללית הטובה, החל לחוש סגירות וקיצוץ כנפיים, במיוחד בתחום האהוב עליו — התיאטרון. "היה לנו רצון לפרוץ החוצה". היום, הוא מעיר, "אני מגשים, בדיוק, את חלומי: אני משלב פרנסה בתחביב, ואני ממש מאושר".

אברהם: חיים הולך בגדול. הכיוון שלי שונה בתכלית מהכיוון של יתר האחים שלי. לי חשוב יותר חיפוש האמת מאשר להיות מאושר. מיצוי הכישרון שלי, אינו שווה מגע של רגע עם האמת. לא כל שכן חיים שלמים.

רבקה: כשחיים החליט לעזוב, היה לי עצוב. אבל חשבתי שזה מהלך זמני. שהוא עוד ישוב. זאת לא היתה רעידת־אדמה עבורי. זה לא היה דומה למקרה של אברהם. קיבלתי את הצער של חיים, אבל לא הזדהיתי איתו.

עמי: עבורי זאת לא היתה הפתעה. החל משירותו הצבאי, היה לי ברור, שזה הכיוון שלו. ההפתעה, בשבילי, היתה בכך, שהוא חזר לתקופת הניסיון ההיא, בקיבוץ.

אבא בטיולי אחר־הצהריים

— האם היתה השפעה מיוחדת ל"בית־אבא" על כך, שכל אחד מכם פנה לדרך שפנה?

עמי: השידור שאני קיבלתי מאבא, היה של קיבוצניק בכל רמ"ח אבריו. עד היום הוא נשאר הטיפוס הזה. הוא אדם ישר בתכלית. התגלמות היושר. אם ימצא (ז) לירות, הוא יביא אותן למזכירות. הוא לא יחסיר יום עבודה; עד היום, והוא בן 87, אם תסתובב בשעה שתיים אחר חצות, האור היחיד שתראה, זה האור בחדרו — הוא יושב כל לילה וקורא. אבל שיחות על נושאים אישיים. על בעיות שהיו לי, מעולם לא קיימתי עם הורי. נרמה לי שזאת היתה בעיה של כל הדור שלנו.

רבקה: אנחנו גדלנו בבית מאוד חם. מאוד מגונן. ומאוד מאוד תומך. לכן כל אחד, בבית הזה, ידע שהוא יכול לבחור בכל דרך שירצה. כי הוא ידע שיקבלו אותה ואותו. איפה־שהוא, בתת־ההכרה, ידעו גם חיים וגם אברהם, שלא יטרקו להם את הדלת. המרידה של אברהם זהה בדיוק למרידה של אבא, שעזב בית דתי מאוד, וניתק את כל יחסו למורשת ההיא.

חיים: אני זוכר את שמירת החום המשפחתית. זה היה חלקה של אמא. היא הקפידה מאוד על המשפחולוגיה (תאריכים אישיים ואירועי משפחה) שלנו. מצד שני אני זוכר שהתאוננו על זה שהיא דואגת, יותר מדי, לאברהם. אולי אברהם הגיב בצער שלו דווקא לעודף הדאגה הזה.

אבידב: הנטייה לאמנות שפותחה אצלנו, קיבלה ביטוי שונה אצל כל אחד מן האחים. ההתעמקות באמנות מובילה לכיוונים שונים. אצל עמי זה התפתח בכיוון עיסוקיו הרבים בקיבוץ. אצל חיים — ברצון ללכת בגדול. אצל רבקה, בחיפוש האסתטי והיופי. ואצלי בחיפוש האמת. אני הגעתי לחיפוש האמת דרך האמנות. בשיחות הארוכות שהיו לי, ורק לי, עם אבא, בטיולי אחר־הצהריים. הוא סיפר לי על מדעים, פילוסופיה, אמנות ותולדות התנועה, וכך נפתח בפני עולם היהדות. הוא לא התכוון לכך. אבל זה המסר שעבר אלי. והדבר העמוק יותר: פתיחות קו המחשבה — לרצות לדעת ולהבין. מאמא קיבלתי את הקשר לבית ואת החום ורוחב הלב כלפי הזולת.

ארבעה אחים למשפחת בארי. **אהוד דור** ■

לקיבוצי השומר הצעיר
ברכות לבביות להצלחה משגשגת
בוועידה ה־14
בהק לתעשיה וייצור בע"מ
BAHAK INDUSTRY & PRODUCTION LTD.
רח' הבנאי 6, אזור התעשיה חולון 58850 טל. 807690
BAHAK
ביצוע תבניות חריטה (פנטוגרפים)
אלקטרוארוזיה, כרסום סי.אן.סי.

לקיבוצי השומר הצעיר
לרגל הוועידה
איחולי הצלחה ועבודה פוריה
ד. בורלא ושות'
שירות להשבחת מים
הוד השרון, ת.ד. 174, טל' 052־21094
ספקי ציוד, שירות כימיקלים
לריכוך ● סינון ● דמינרליזציה ● בריכת השחיה ● דודי הקיטור ● ומגדלי הקירור

לקיבוצי השומר הצעיר
לרגל הועידה
שפע ברכות ואיחולים
עוזאכו פריט (1968) בע"מ
ת.ד. 36010 ● תל־אביב ● מקווה ישראל 3
טל. 03־615681 ● 03־615226

לקיבוצי השומר הצעיר
ברכות לוועידה ה־14
"חד" מתכות בע"מ
הספקת ברזל בנין ורשתות
חיפה, כביש אתא מול האנדרטה
טל. 04־724338

לקיבוצי השומר הצעיר
לרגל הוועידה
שפע ברכות להצלחתה
כ.ל.ן בע"מ
ציוד ללול ולרפת ● מבני לול משופרים
סככות לרפתות
תל־אביב. פרישמן 80 ● טל 243781

לקיבוצי השומר הצעיר
בוועידתם
מיטב הברכות ואיחולי הצלחה
חב' שושני את וינשטיין בע"מ
● ייצור בזלת ומינרלים ● מוזאיקה
● בזלת ללול ולבנין ● חומר שחיקה
לרצפות תעשיה ● פלינטרון
מפרץ חיפה. רח' חלוצי התעשיה מס' 86
ת.ד. 10112 ● טל. 721350 ● מ. 26110

לחברינו בקיבוץ הארצי
לרגל ועידתכם
שלוחת ברכתנו
להמשך הקשרים ההדוקים
ושתוף הפעולה
קו מהנדסים בע"מ
ייצור והתקנת מערכות מזוג אויר,
קירור חמום אוורור וסינון
אזור התעשיה ק. אריה פ"ת, אמיל זולא 19.
טלפון: 03־9233026

לקיבוצי השומר הצעיר
לקיבוץ אשדות־יעקב
וקיבוץ יקום ולכל באי הוועידה
איחולי הצלחה לבביים
להגשמת ההחלטות
תכנון וייצור תבניות
ניפוח והזרקה בנפח עד 20 ליטר
ייצור פיני ניפוח דיזות וטורפדות
תל־אביב, רח' בן־אשר 18, טלפון: 03־370993

לקיבוץ הארצי
בוועידתו ה־14
אזרו כח
לתנופה מוגברת
במילוי משימותיכם חרבות
בחברה ובמדינת ישראל
סמינר הקיבוצים
תל־אביב
המכללה לחינוך

לקיבוץ הארצי בוועידתו
ברכת
תבונה לראות
וכח לבצע
✦
המרכז החקלאי

לקיבוץ הארצי
לרגל ועידתכם ה־14
שאו ברכה נאמנה
ברית התנועה הקיבוצית

לקיבוץ הארצי
בוועידתכם ה־14
איחולי הצלחה
עבודה פוריה ומשגשגת
חברת העובדים

לקיבוצי השומר הצעיר
לרגל הוועידה
איחולי הצלחה לבביים
בקבלת החלטות והגשמתן
ולפיתות, בניה, ויישוב הארץ
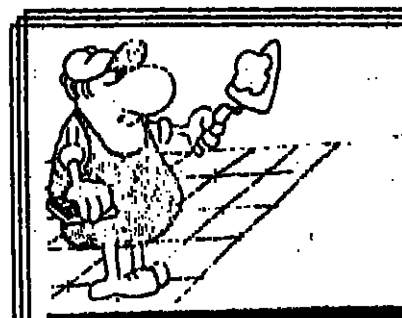
מרצפות רחובות
מרצפת קואופרטיב לחומרי בנין ברחובות בע"מ
רחובות ● אזור התעשיה ● טל' 08־463797 ● ת.ד. 1127 רחובות

לקיבוץ הארצי
לרגל הוועידה ה־14
ברכה נאמנה
קואופרטיב 45 ההנהלה

לקיבוץ הארצי
לרגל ועידתכם ה־14
שפע ברכות
בהמשך הדרך
גרנות
אגודת שיתופית חקלאית מרכזית בע"מ

לקיבוץ הארצי
לקראת ועידתכם ה־14
מיטב הברכות והאיחולים
●
גבעת־חביבה
סמינר הקיבוץ הארצי

לקיבוץ הארצי
בוועידתו ה־14
חזק ואמץ!
ויישר כוח!
יישובי חבל מעון
המפעלים האזוריים

ספרית פועלים
מחלקת ההספקה
אלנבי 73 תל־אביב
טלפון 291431

לוועידה ה־14 של הקיבוץ הארצי
שפע ברכות בהמשך הדרך

הועידה ה־14

לקיבוצי השומר הצעיר
בוועידתכם ה־14
שלוחות מיטב ברכותינו
ElectroHish אלקטרוחיש
מרכז חומרי חשמל בסיטונות
תנחום מושקט **כרמל אברהם**
רחוב הרברט סמואל 80 חדרה, מול השקם
טל. 063-37550

לקיבוצי השומר הצעיר
לרגל הוועידה
איחולי הצלחה לעבודה פוריה
„טייגר"
מכונות נגרות מכל הסוגים
ת״א, סלמה 50, טל. 824636 - 828921
מכבש הידראולי עם חימום חשמל
מכונת הקצעה

מיטב הברכות
לוועידה ה־14
של הקיבוץ הארצי
שולחים:
וינטר את בינות בע"מ
מתקני קיטור חימום ואוורור
מפרץ חיפה, רח' כצנשטיין מס' 3 ב',
ביתן 31, טל. 04-740494, ת.ד. 10113

לקיבוצי השומר הצעיר ולמחלקת הבניה
עם כינוס ועידתכם
שאו ברכות
ו. שמיל בע"מ
תעשיות לבניה מתועשת
נהריה, אזור תעשיה דרום, טל. 920264

לקיבוצי השומר הצעיר
ולכל באי הוועידה
עלו והצליחו ויישר כח
קורץ דיזל גנרטורים

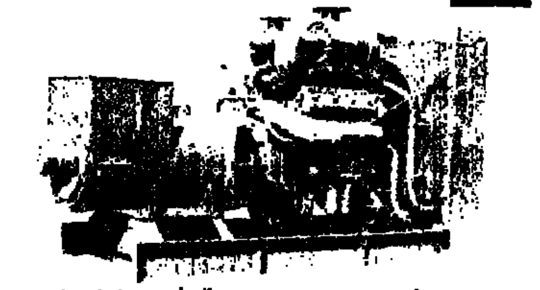

דיזל גנרטורים „קורץ" למאור וכח
לתעשיה * חקלאות * ובנין
החברה המובילה בהתיישבות הקיבוצית ובארץ כולה
נציגים בלעדיים בישראל של ROLLS ROYCE
דיזל גנרטורים בגדלים עד 1500 K.V.A.
ייעוץ, שרות, ומלאי חלקי חילוף
קורץ ובניו בע"מ
חולון, אזור התעשיה, רחוב הסתת 21
ת.ד. 1769 טל. 809695 טלקס 35657

לקיבוצי השומר הצעיר
לרגל הועידה
שפע ברכות ואיחולים בקבלת החלטות והגשמתן
גבעון אלקטרוניקה בע"מ גבעון סוכנויות בע״מ
רכיבים ● מערכות ● ציוד מדידה ● רחוב החשמונאים 105, תל־אביב 67011, טלפון: 122-266, TELEX 341207
OHMITE GUARDIAN C&K Switches

רכיבים, מערכות וציוד מדידה מן המלאי
ובִיבוא ישיר לאלקטרוניקה ולאוטומציה

לקיבוצי השומר הצעיר
לרגל הוועידה איחולי הצלחה
טיסות מוזלות
מונה טורס MONA TOURS **אירופה, סקנדינביה דרום אמריקה**
בוגרשוב 25 ת״א 63342 ● טל' 03-203210

לקיבוצי השומר הצעיר
לרגל הוועידה
איחולים לבביים
אליאס אלקטרוניקה
מכירה * **רדיו טייפים ניידים**
* **מערכות סטריאו**
* **מכונות גילוח**
שירות תיקונים במקום
מחירים במבצעי הוזלה מיוחדים לחברי הקיבוצים
רח' העליה 20 ת״א ● טל. 03-830191

לקיבוצי השומר הצעיר
בועידתכם ברכה
קולמן מערכות חום
יצרן תנורי הסקה ומים חמים ודוודי קיטור. מחליפי חום מיכלים וצנרת לטים. דלק וקיטור. תכנון, ייצור. הרכבה ושרות.
חיפה. רח' אלנבי 9. טל. 04-666389

לקיבוצי השומר הצעיר
לרגל הוועידה
איחולי הצלחה לבביים
אהליאב בע"מ
אזור התעשיה הרצליה. 46101
ת.ד. 5010 טל. 052-556222
ר"ג ז'בוטינסקי 20 טל. 03-721997 אהליאב מעלה אדומים 02-242930
גדול יצרני המדחסים בארץ
יצואן מצטיין
ייצור ואספקת מדחסי אוויר ● מסנני אוויר דחוס ● מתקנים לניקוי חול ● למפעלי תעשיה וחקלאות ● מדחסים משומשים

לקיבוצי השומר הצעיר
לרגל הוועידה איחולי הצלחה לבביים
פלפוט בע"מ
PALPHOT LTD.
• גלויות • לוחות שנה • כרטיסי ברכה •
הרצליה 46100 ת.ד. 2 ● טל. 052-559238

לקיבוצי השומר הצעיר
לרגל הוועידה
איחולי עבודה לבביים
עבודה פוריה ומשגשגת
בקבלת החלטות והגשמתן
פלתור
נסיעות ותיירות בע"מ
נסיעות ותיירות בע"מ
חברת הנסיעות הגדולה והוותיקה בישראל
משרד ראשי ת״א, אחד העם 28 ● טל. 650862

לקיבוצי הקיבוץ הארצי ולציירים!

עם התכנסות הוועידה ה־14

ברכותינו לדיונים פוריים
ולהחלטות אמיצות
תגבר הזיקה בין התנועה,
הקיבוץ והחבר הבודד.
נשאף להתחדשותה הרעיונית
של התנועה, ליתר מעורבות בחברה,
ולשיתוף פעולה פורה
בין הקיבוצים וסביבתם

מאחלים:

קרן השומר הצעיר בע"מ
קיבוצי השומר הצעיר אגודה שיתופית מרכזית בע"מ
מפעלי תכן בע"מ
מוצרי תכן חברה לשיווק בע"מ
מחלקת הבנייה של הקיבוץ הארצי
המחלקה הטכנית של קיבוצי השומר הצעיר בע"מ

שאול קנז

ילדים כותבים לוועידה

מה מביא קבוצת ילדים מחברת־הילדים לשבת ערב אחד, ולכתוב מכתבים לוועידה של הגדולים? הם ודאי ילדים של הורים מודאגים מאוד.
ילדים שלא כל־כך מבינים מה קורה סביבם.
ילדים של הורים במצב דומה...
וגם אם משהו עזר להם לכתוב – אז מה.

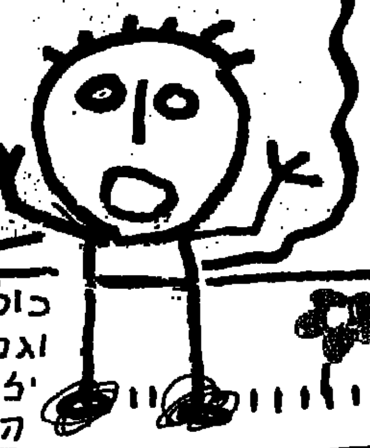

כולם אומרים שגזענות זה לא יפה. אנחנו עשינו דיון והפגנה נגד. וגם הפועלי בנין אוכלים בחדר אוכל. גם בקיבוץ דליה הם נגד. יש ילדים שחושבים שכדאי לתת להם לפלשתינים מדינה כזאת. נגד – הגזענות.

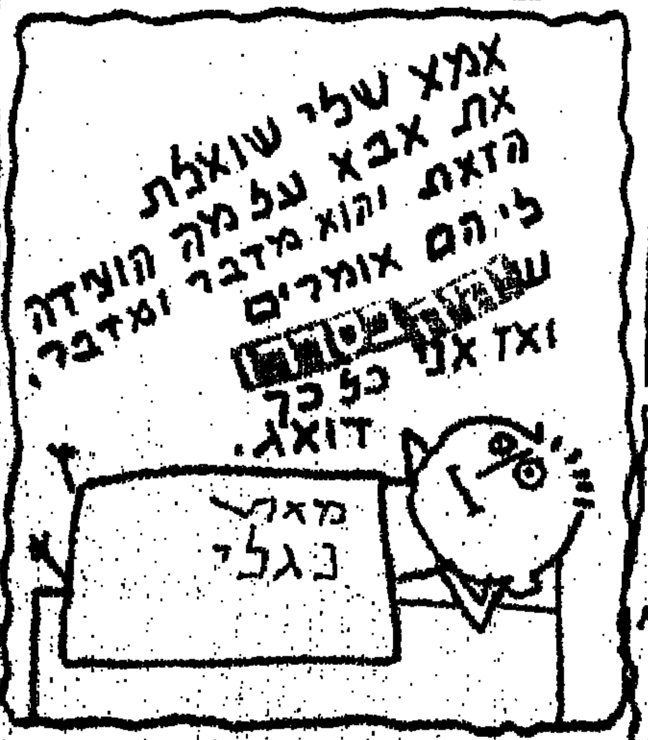

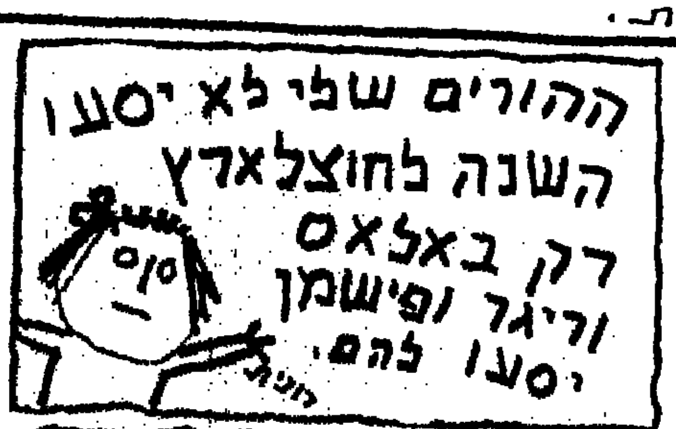

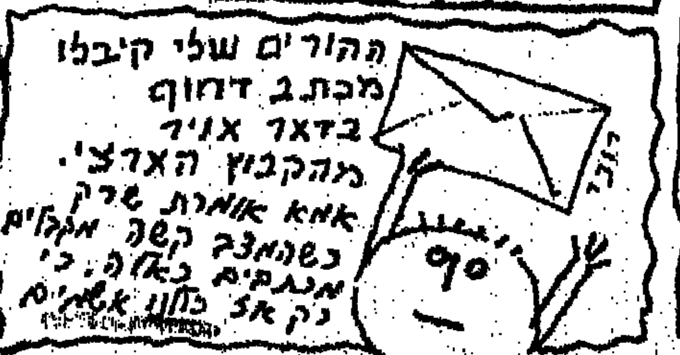

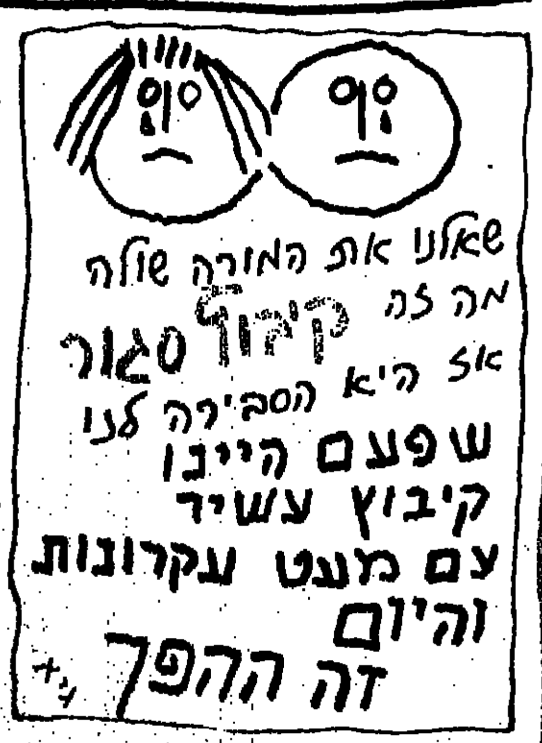

לקיבוצי השומר הצעיר
בוועידתכם, איחולי הצלחה והמשך
ליובב
מוסך ש. סגל ובניו בע"מ
וצוות העובדים
עפולה עילית
ת.ד. 1030 • טל. 065-90949

לקיבוצי השומר הצעיר
בוועידתכם ה־14 מיטב הברכות
חיים וינטר
תעשיית מוצרי פוליאוריטן בע"מ
בידוד צנרת, מתכת ופלסטיק
איזור תעשיה קרית ביאליק רח' בעלי מלאכה 3/8
טל: 04-712289 • ת.ד. 1348

לקיבוצי השומר הצעיר
בוועידתכם
ברכות להמשך והצלחה
ליר טורס בע"מ
המומחים לתיירות
ספקים מוכרים של הקיבוצים
נהריה, רח' געתון 19, טל. 925636
ת.ד. 133, טלקס 46395

לקיבוץ הארצי
שפע ברכות והצלחה
בועידה ה־14
גולן הלל בע"מ
מערכות קירור ומיזוג אויר
ספק מוצרי הרמה קומפקטיים לגבהים שונים
חיפה. ת.ד. 7016 חיפה טל. 04-724698

לקיבוצי „השומר הצעיר" ומפעליו
בוועידתכם
איחולים להמשך התפתחות,
בנין ושגשוג
חברה למסחר והספקה
(חיפה) בע"מ
ציוד לתעשיה ובנין
חיפה. רח' שרה 2, טל. 522639

לקיבוצי השומר הצעיר
בוועידתכם, איחולים להמשך ושגשוג
אוקברו-חביב בע"מ
בית מסחר לחומרי חשמל
רחוב הנמל 53 • ת.ד. 33576 חיפה 31334 • 673308 (4 קווים)
סניף: מפרץ חיפה, שד' ההסתדרות טל. 724422, 721510

לוועידה ה־14 של הקיבוץ הארצי
ברכות להמשך ושגשוג
הנדסת חימום בע"מ
יצרני ציוד קיטור
חיפה. שד' ההסתדרות. ת.ד. 484. טל. 740304/5/6

לקיבוצי השומר הצעיר
בוועידתם
שאו ברכה נאמנה
טרוטנר איתן
דודי קיטור • הסקה מרכזית • מבערי סולר ומזוט
קרית טבעון, רח' העמק ב/2 טלפון: 04-933543
טלפון איתורית: 04-80541 קוד 637

לקיבוצי השומר הצעיר
בוועידתכם
מיטב הברכות ואיחולי הצלחה
אוניברסל חיפה
מרכז מכירות מוצרי לודז'יה, צמר לסריגה,
סולגת רוטקס „עדין" ש. נויפלד, אלימר
חיפה, רח' דוברין 7, טל. 04-666870

לקיבוצי השומר הצעיר
בוועידתכם
מיטב האיחולים
להמשך התפתחות,
בנין ושגשוג
צפון פלסט
שיווק חרסינות, קרמיקות,
כלים סניטריים וברזים
בהסכם עם מחלקת הבניה של
הקיבוץ הארצי
חיפה מפרץ, צומת קרית־אתא טל. 726282

לקיבוצי „השומר הצעיר"
ומפעלין
בוועידתכם
ברכה ואחולים
להמשך בנין,
פתוח ושגשוג
ח. הובר
כלי עבודה ואינסטלציה
חיפה, רח' יפו 59—54
טל' 04—515584

לקיבוצי השומר הצעיר
איחולים
להמשך התפתחות והתעצמות
לאור הנדסה בע"מ
שרות לדודי קיטור,
ניקוי כימי תעשייתי
קרית ביאליק, ת.ד. 473,
טבעון, רח' חנה סנש 8,
טל. 936152 — 933566

לקיבוצי השומר הצעיר
לוועידתכם ה־14 ברכה
דמב בע"מ
הנדסת חום ומיזוג אויר
■ הסקה מרכזית ומים חמים, בסולר נפט וגז, לדירות, בתים פרטיים, משותפים, מוסדות, קיבוצים ותעשיה.
■ מערכות סולריות מרכזיות לבתים משותפים, קיבוצים ותעשיה.
■ מתקני קיטור למוסדות, קיבוצים ותעשיה
יצור * תכנון * ביצוע * שרות
קרית מוצקין, שד' בן־גוריון 69, טלפון: 04-710308

לקיבוצי השומר הצעיר
בוועידתכם
איחולים להמשך התפתחות, בנין ושגשוג
אילון השבחת מים בע"מ
מתקנים וכימיקלים להשבחת מים אוגרי מים חמים, מסננים לברכות שחיה
40 שנה בשרות ההתיישבות העובדת
מפעל ומשרד ראשי:
חיפה: טל. 04-729142, חיפה מפרץ, רח' היוצרה 7,
ת.ד. 586 מיקוד 31004
תל־אביב, טל. 03-374055
ירושלים, טל. 02-226773

לקיבוצי השומר הצעיר
ולמחלקת הבניה
עם כינוס ועידתכם
איחולים להמשך הבניה,
שגשוג והתפתחות
אחים דרף
שיש הצומת
רחובות (מול הכניסה לבית חולים קפלן)
טל. 08-450161

SAME
לקיבוצי השומר הצעיר
בוועידתכם
ברכה
והמשך שיתוף
פעולה
חברת ישראל לרכב וחלפים בע"מ
סוכנויות לטרקטורים וציוד חקלאי
משרד ראשי, שרות טכני וחלפים
בבנין מוסך מיכאל גולדברג, דרך מצה 10, צ'ק פוסט
טל. 723094 • ת.ד. 1818, חיפה • מיקוד 31018
LOMBARDINI LAMBORGHINI BERTOLINI SOVEMA

לקיבוצי השומר הצעיר
בוועידתכם, איחולים
להמשך התפתחות והתעצמות
מקסים (טקסטיל) בע"מ
חיפה 31652, רח' הרצל 43,
טל. 04-666738

לחברינו
בתנועת השומר הצעיר

שאו ברכה נאמנה
להמשך השגשוג
ושיתוף הפעולה הפורה

בית כור

הוויכוח החברי עם מרדכי אורן

גם בוועידה השלישית של הקיבוץ הארצי, ב־1930, דיברו על הכל — אבל הוויכוחים היו מרים הרבה יותר. קיבוץ נס־ציונה, בהנהגת מרדכי אורן, הגיש „אנטיתזיסים", וקרא למאבק מעמדי. הוועידה, בהנהגת יערי וחזן, נזפה באורן. ביקור מרתק בפרוטוקול ישן

לא, זו לא הוועידה השלישית, ממנה לא נשאר צילום כלשהו. זו הוועידה השנייה, שנערכה שנה קודם לכן — ב־1929, בחיפה

חזרה לוועידות עתיקות, משנות העשרים והשלושים, יוצרת אפקט מוזר. הכל השתנה — ודבר לא השתנה. לא השתנו הנושאים: הקיבוץ והחברה הישראלית, התנועה והקיבוץ הבודד. לא השתנה הסגנון המיוחד, החובק זרועות עולם, אבל מנסה בכליוֹאת לגעת במציאות. לא השתנת הסמל הלשוני המיוחד של השומר הצעיר: ה„תוך כדי", ו„דוגמאות יבואו. גם אז התווכחו על קיבוץ ומפלגה, והאם יש ללכת עם הזרם הגדול או בנפרד. לא השתנת עקרון „הנוסחה הגואלת": צירי הוועידה רבו והתווכחו ואפילו השמיעו פגיעות אישיות, אך בסופו של דבר התמצה הוויכוח במאבק איתנים על מלה זו או אחרת בהצעות ההחלטה, ונמוג.

פנינו לפרוטוקולים של אחת הוועידות הראשונות — הוועידה השלישית ואז קראו לה „מועצה כפולה"), שנערכה במשמר־העמק באפריל 1930. — יש לסייג ולומר, שתיאור הוועידה נעשה על־פי הפרוטוקולים בלבד, והוא ודאי לוקה בחסר; אבל מן הפרוטוקולים עולה אולי ההבדל החשוב בין הוועידות של אז ושל היום: צירי הוועידה המעטים (כמה עשרות) התייחסו לעצמם, לנאומיהם ול־החלטותיהם ברצינות רבה, רבה מאוד מאוד.

„אמונה מופרזת בבגרות עצמית"

הוועידה השלישית דנה, כאמור, במכלול של נושאים, אבל היה בה מתח רב, שהעניק לדיונים אופי פולמוסי במיוחד. אנשי „קיבוץ נס־ציונה" — שזה לא מכבר הסכים להיעתר לתביעת התנועה ועומד להשלים את קיבוץ מורע — הביאו „אנטיתזיסים" ל„תזיסים" שנוסחו בידי ההנהגה. את האנטיתזיסים הגיש מרדכי אורן ז"ל, שנקרא אז „אורנשטיין". בפרוטוקולים של הוועידה לא מצאתי את הנוסח המלא של האנטיתזיסים, אבל מן הטקסט נראה בבירור, שהם מתריסים על שה„תזיסים" מדגישים את עקרון ההתיישבות והקמת קיבוצים כדרך הבלעדית של הקבה"א, ואת הצורך לשים דגש על החיים החברתיים והפנימיים של הקיבוץ. אנשי נס־ציונה מציעים לכתוּן אפשרויות של קשר אמיץ יותר עם הפרולטאריון העירוני ועם מלחמת המעמדות, ולהעדיף את הצד הפוליטי על החברתי.

ושהמריניות כלפיה קבעה את דמות הקיבוץ־הארצי מאז ועד היום. בקיבוצים הוותיקים החלה עזיבה והם נכנסו לקשיים, והקיבוצים הצעירים, שישבו במושבות, נדרשו להוציא מתוכם השלמות. המתח בין ההנהגה לבין קיבוץ נס־ציונה צץ ועלה כבר כאן: ההנהגה ראתה בעולים שבאו ארצה „חומר ליצירת קיבוצים אורגאניים", כדברי חזן, בעוד הקבוצות שהגיעו ראו עצמן קבוצות שלמות, היכולות להחליט על דרכן.

הוויכוח על עקרון „הקיבוץ האורגאני" חוזר כחוט שני לאורך כל הוועידה, וזוכה להגדרות שונות. ריכרד ויינטראוב מציע הגדרה משולשת: אורגאניות בחיי הקיבוץ פירושה דמוקרטיזציה מקסימלית בחיי הקיבוץ, שיתוף סינתטי — ועבר חינוכי משותף. המושג „קיבוץ אורגאני" הוא גאוות הקיבוץ־הארצי, וחזן מספר בהמשך הוועידה כי „המושג הזה של אורגאניות עובר ומתפשט גם מחוץ לגבולות קיבוצינו. לפני ארבע שנים הוא עורר צחוק, עתה שמענו מפי באי־כוח הקיבוץ המאוחד, שהם קיבלו את המושג הזה כנחלתם". בוויכוח עם נס־ציונה משתמשים במושג כדי לנגח את האנטיתזיסים, המעבירים לכאורה את הרגש מהקיבוץ כהוויה חיה לקיבוץ כמכשיר פוליטי.

צורת הוויכוח של צירי הוועידה, בראשות חזן

המועצה הכפולה לא התקיימה ב„חוגים" ו„קבוצות דיון" אלא ב„ישיבות". התקיימו בה 12 ישיבות. את הוועידה פתח מאיר יערי, שנשא הרצאה ארוכה בשם „דרכו הרעיונית פוליטית של הקיבוץ־הארצי". את הישיבה השנייה פתח חזן, שעסק בבעיות פנימיות של הקיבוץ־הארצי. הוא העלה בעיה מעשית שעמדה אז על סדר היום,

ומאיר, עם אנשי נס־ציונה חשובה לא פחות מן התוכן. היא מתאפיינת בנזיפות בלשון נקייה, שעוצמתן רבה אולי יותר מהטחת האשמות ישירה. „אני מסכים עם מרדכי, שהוויכוח צריך להיות חברי" — אומר חזן, ומתייחס להערה קודמת של אורן — „אם כי התזיסים של מרדכי לא היו מבוא טוב לזה". חזן גם מציע לאנשי נס־ציונה להצניע

לכת: „ראיתי תופעה בקיבוצים החדשים אמונה מופרזת בבגרות עצמית". לעצם העניין מכסס חזן עקרונות שליתם לא נס: מרדכי, הוא אומר, קבע שהקיבוץ הוא רק מכשיר. הקבה"א קבע שהקיבוץ הוא לא רק מכשיר. אני מתוכח, הוא אומר בהמשך, בתפיסה המעבירה את נקודת הכובד אל המלחמה הפוליטית המפלגתית, וממעטת את דמותה של התנועה הקיבוצית.

גם עצם וגם מכשיר

מרדכי אורן עולה להשיב, והוא מתגונן לאורך כל הדרך. נראה, שהאספט של ה„אנטיתזיסים" היה חזק, והוא מדגיש שהוא וקיבוץ נס־ציונה כולו מותקפים ומנודים. הוא מנסה לרכך בעליפות את דבריו בכתב: „לא הייתי קיצוני, כרונגמה וחזן, שיש ניגוד כ"כ מופלג בין הקיבוץ הוותיק והעלייה החדשה... אני רואה את העלייה החדשה כהמשך טבעי וברִיא". הוא מספר על לבטי קיבוצו, האם להשלים את מורע. דומה שההחלטה היתה קשה,

(המשך בעמוד הבא)

רוביק רוזנטל

לקיבוצי השומר הצעיר
לרגל ועידתכם ה־14
שאו ברכה נאמנה

מילואות

מילודע
מחקר ופיתוח

מילוזן
עיבוד מוצרי בשר

מילומוז
אריזה והבחלת בננות

מילועד
מרכז עיבוד נתונים

מילופרי
אריזת אבוקדו ונשירים

מילועוף
משחטת עוף והודים

מילוסיב
מנפטת כותנה סיבי הגליל ושמן אתרי

מילובר
מכון מרכזי לתערובות ותרכיזים

מילוז
עיבוד מוצרי פרי הדר ירקות ואבוקדו

מילומור
עיבוד גרעיני כותנה וייצור קמח חלבוני 60%

מילובן
יצרני תאית מכותנה

מלוא־כל
מהמשק לצרכן

צוות פרסומאים בע"מ

לקיבוץ הארצי

שא ברכה נאמנה
לעבודה פוריה ומשגשגת

ישׁ לך כתובת.
שיכון עובדים

ברכותינו לוועידתכם ה־14

MILO
מילוא בע"מ

• מקררים ומקפיאים לתצוגה שרות עצמי ואחסון
• מקררים וציוד מושלם לסופרמרקטים
• חדרי קירור והקפאה
• מיזוג אויר ואוורור

נציגים בלעדיים

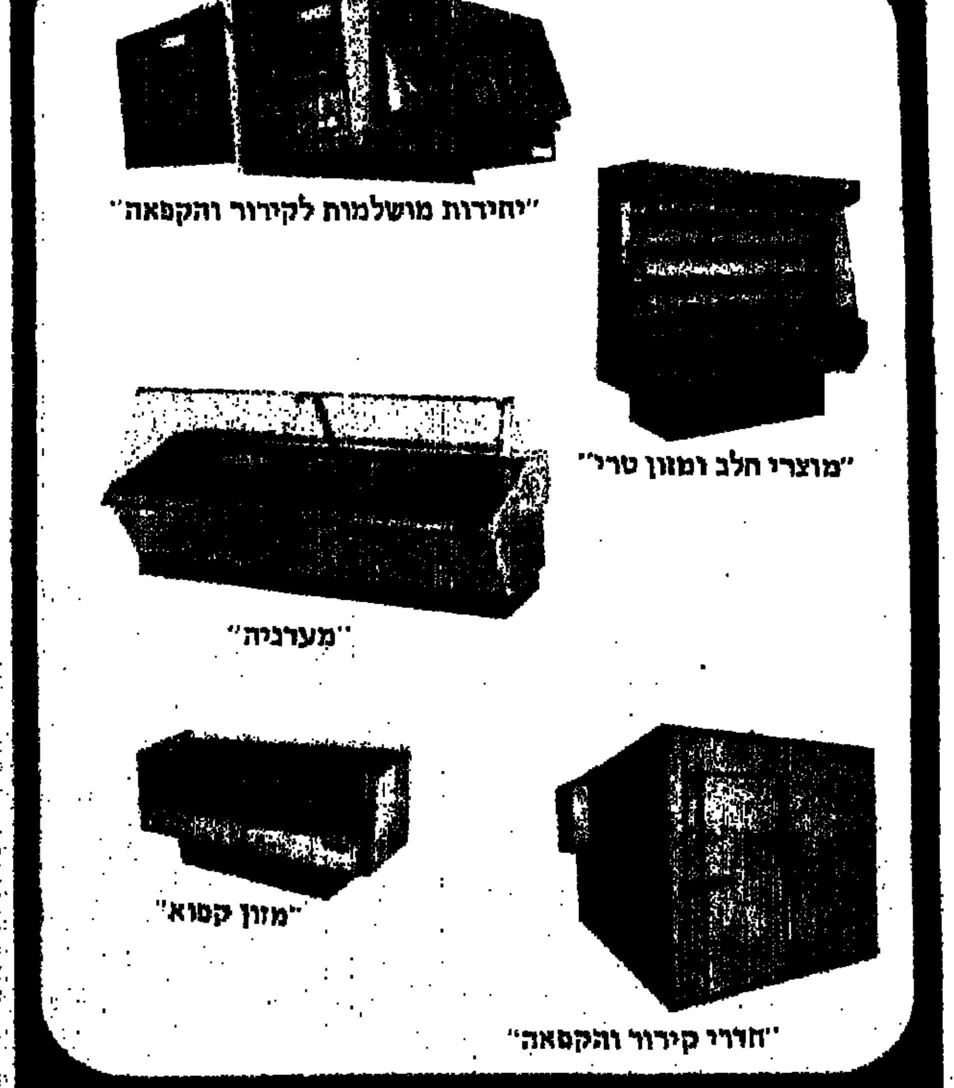

* יצור * תיכנון * ביצוע * שרות *

ת"א שד' יהודית 7 260106
חיפה: חוף שמן 04-642255

(המשך מעמוד קודם)

הוויכוח החברי עם מרדכי אורן

וממשיך במיגננה: „אם התכוונתי לוויכוח חברי, הרי לא לטון התכוונתי, כי אם לתוכן. מייחסים לי דברים שאיני תומך בהם, שאיני אומרם... אני רואה בכל הקבה"א ובכל קיבוץ גם עצם וגם מכשיר". הוויכוח האם הקיבוץ הוא „עצם או מכשיר" ליווה בהמשך את התנועה הקיבוצית לאורך כל שנותיה, והיה גם סלע מחלוקת בין התנועות. אורן המותקף אינו רוצה להכריע — „אם דרשתי והדגשתי את הצורך בהגדרה ברורה, את הנוסחה הברורה ולא את השיתוף הפנימי, הרי אין זאת אומרת שאני שולל אותו או מנמיך את קומתו". בהמשך חושף אורן עוד יותר את הרקע האידיאולוגי של הוויכוח: „לא התכוונתי להגיד שבארץ נשתמש בדיקטטורה של הפרולטאריון. אני דורש רק הגדרה ברורה של מושגים כגון מהפכה, דיקטטורה".

מאיר יערי קם להגיב במעין „סנדוויץ'" של המנהיגות סביב הכפפה של צעירי נס־ציונה. עמדתו ברורה: „המפעל הקיבוצי מתנה את דרכנו הפוליטית". קודם כל קיבוץ ותנועה קיבוצית, אחר־כך פוליטיקה ומפלגה. הוא גם מזהיר מפני התבדלות מן המעמד, ומהמחיר המשקי של התבדלות כזו: „יצירה משקית אינה תלויה ברצון כלבד, כי אם ביכולת ובנושא חברתי". גם הוא נוזף במרדכי: „אין סכנה בעצם דבריו של אורנשטיין", הוא אומר. „אולם יש סכנה בהשפעתם על אחרים".

„מוסר בולשביקי"

יהודה גוטהלף, לימים איש מפא"י נאמן ועורך „דבר", תוקף בחריפות את אורן, ומרמז שיש בהם אפילו כפירה ביקר מכל — בציונות. „אצלנו

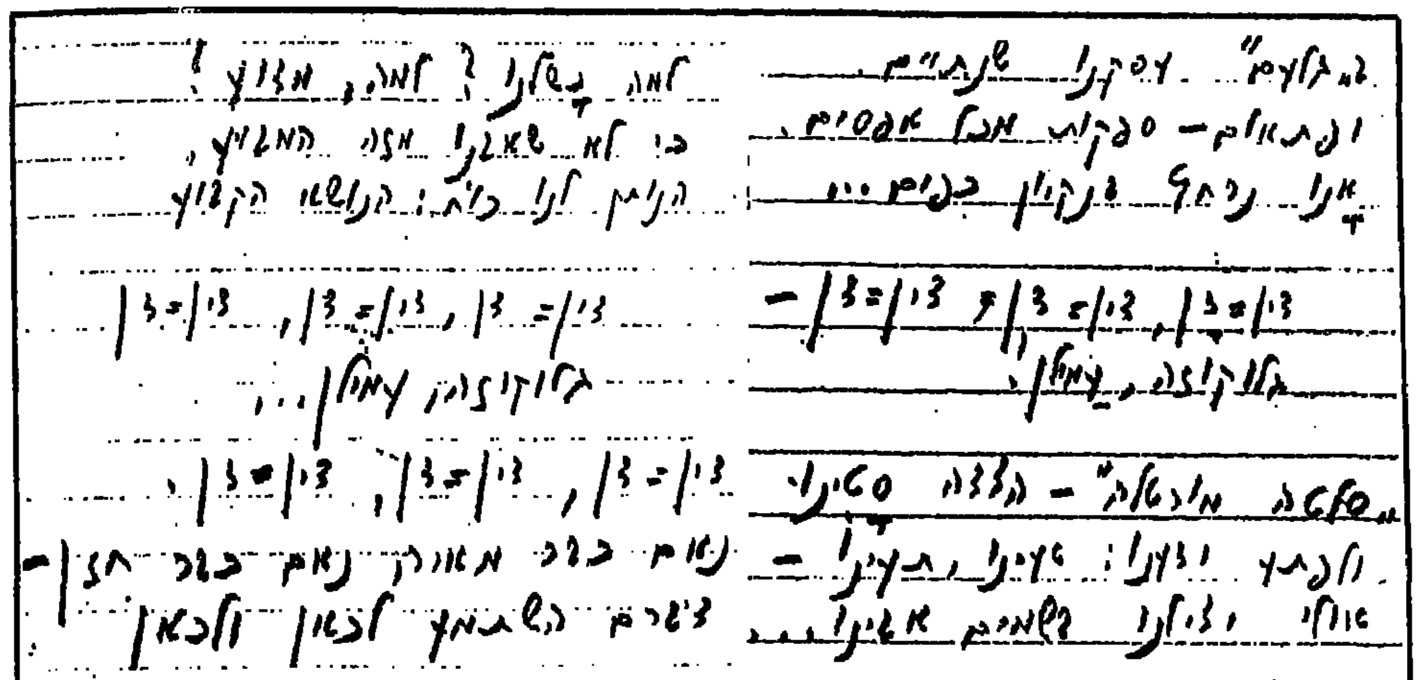

כתב־יד של פזמון שנכתב בעת ישיבת הוועד־הפועל של „גלעם". גם הוא של כותב לא ידוע, כנראה מחבר „פזמון התה" המובא במסגרת, באותה ישיבת הוועד־הפועל.

„בהבל התה נעצב העתיד"

מי שטוען שלוותיקים לא היה הומור — אינו יודע מה הוא סח. היה להם הומור, אלא שהוא היה הומור יהודי, משפחתי, החסר את החידוד והרשע המבוקר של ההומור הצברי. קצת מן ההומור הזה ליחלח אפילו את הוועידות והמועצות של הימים ההם, לא מעל הבמה, אלא בפתקים אנונימיים שנשמרו בארכיון הקיבוץ־הארצי, ומובאים כאן באותיות עופרים.

בישיבת הוועד־הפועל, כאחד מתורשי שנת 1940, שדנה בהקמת המפעל הבין־קיבוצי „גלעם", הוכר אחד הנוכחים ונשמה אם יודהו במערכת „היף הירוק" בעקבות הפיזטון מקאמה על צמאונו לתה, כזו הלשון:

צבי ירידי, היכן, איהו / התה שמצטמת, הנה / נפשי מה תצא אל משקה זה החם / בעת הדיון על „גלעם" /

היקום המפעל, הנעצור כוחו? / רבו הספקות המנקרים במוחו / העניין הוא כבד, ידידי, מה כבדו / כוס החמין את הכל תעודד.../

למען קיבוצינו עין־שמר, מענית — / בהבל התה נעצב העתידו / בעת יוזכר על הפסד של ממון / אל נא ידך בצלחת תטמון — /

הועק את האיש / וירווה צמאוננו... / ענגו, צבי, ענגו /

הפיסטואר בו עסקנו מאוד מסובך / לבנות מפעלים יוצאים פה בכף / ובראש „מלל בונה" / אשר מרוותי: מלחמת נתנה / אם ב„גלעם" נגלה חולשתנו / גם ב„געמן" תתגלה ערוותנו, / אשרי המגרש מלבנו כל ספק — / אשרי אל תוך פינו התה שמוזג!

בישיבת הוועד־הפועל בפתח־תקווה מן ה־11 למרץ 1940, נעשה ניסיון אחר, גם הוא על־ידי כותב לא ידוע, לדרג את הנאומים בישיבה, וזה הדירוג, לפי שיטת „שמע את כולם ותשוב את מחשבתך" (ככתוב בראש הדירוג) —

הנאום הרציני ביותר (המוכיח שהמצב האידיאולוגי שלנו הוא רציני) — א. ליכטינגר;

הנאום השקט ביותר (המבטיח שקט של בית־עלמין לישוב ולציונות) — בוריה;

הנאום הפרודוקטאלי ביותר — אממה;

הנאום האקטיביסטי ביותר (פעילות הידיים) — בנשלום;

הנאום הערוך ביותר (לקרב) — ניוסיה;

הנאום השוח"צי ביותר (קריאות ביניים לפוליטיקה של האחרים) — אליעזר;

הנאום הרוויזיוניסטי ביותר (סיפור הקיטרוג והאמונה) — מאיר;

הנאום המהורהר ביותר — עמית;

הנאום הדיפלומטי ביותר — ד. הנגבי.

לקיבוצי השומר הצעיר
ולמחלקת הבניה
מיטב הברכות
לוועידתכם ה־14
סרור יוסף
קבלן צנרת תעשייתית
חדרה, הרצל 83 טל. 063-35460

לקיבוצי השומר הצעיר
ולמחלקת הבניה
עם כינוס הוועידה
מיטב ברכותינו
תנופה בע"מ
חברה קבלנית לעבודות חפירה, הובלה והעמסה
חדרה, רחוב הרצל 57, טל. 39986, 063-33986

לקיבוצי השומר הצעיר
ולמחלקת הבניה
בוועידתכם ה־14
מיטב הברכות ואיחולי הצלחה
נופי מג'די יוסף
קבלן לעבודות באבן ירושלמית
נצרת, 134/12 טל. 065-54164

לקיבוצי השומר הצעיר
ולמחלקת הבניה
עם כינוס ועידתכם
שאו ברכה
להמשך הרחבה,
שגשוג והתפתחות
הורן את לייבוביץ
הסעות נוסעים
עפולה, רח' הרב לוין 17
טל' 90619

לקיבוצי השומר הצעיר
ברכות
לוועידה ה־14
מאחלים
סריגי צפת
ספקים מוכרים
של הקיבוץ הארצי
מבחר מוצרים של
תשלובת פולגת, אומן, ליגת,
ומיטב היצרנים בארץ.
אופנת עילית —
עודפי יצוא — וסוג ב'
באשראי ובמחיר בית חרושת
חיפה, צק פוסט שד' ההסתדרות 20 טל. 069-72580
צפת, אזור התעשיה טל. 069-72580
קרית שמונה, מרכז מסחרי
ליד בנק הפועלים 069-49292
אור יהודה, ליד ממעל לנה טל. 03-349974

לקיבוצי השומר הצעיר
ולמחלקת הבניה
עם כינוס ועידתכם
שאו ברכה
להמשך בנין,
פיתוח והרחבה
חברת אחים
רושדי חלבי בע"מ
עבודות פיתוח ואספלטים
דלית אל כרמל טל. 223095

מתרקם בזמן האחרון יחס בונדאי אל הדברים: למחות את העבר". הוא פוחד שהעמדות הקיצוניות של אנשי נס־ציונה יפגמו ביכולת הקיבוץ־הארצי להכיל בתוכו עמדות שונות. „בשעת ייסוד הקבה"א שאלו, כיצד הוא יכיל בתוכו, בקירבו, אנשים ודיעות שונות. אמרנו: מתוך שזו לא תהיה כפייה וגיבוש יתר, אנו מאמינים שנוכל לבוא לעמק השווה. אבל כעת, עם הופעת האנטיתזיסים, הדברים מקבלים שוב אקטואליות רבה". הוא מאשים את אורנשטיין בהאשמה חמורה: „מוסר בולשביקי". לטענתו, אורן תבע בהזדמנויות שונות משמעת ארגונית ורעיונית, אך את האנטיתזיסים הגיש מפני שנמחקה במאמר שכתב לעיתון פיסקה כלשהי. גוטהלף מטיח בפניו כי „מפני פיסקה שלא הדפיסו, גזר על עצמו את החופש לנהוג שלא כמידת המשמעת".

הרוחות מתלהטות, וההנהגה מרגישה שתוקפי אורן הרחיקו לכת. מאיר קם להגן עליו: „אנו מוכרחים להאמין לבן־אדם. אורנשטיין פירש מה שפירש, ואנו צריכים להאמין לו"; מאיר מסביר גם את פרשת הפיסקה שנמחקה בעיתון: „הצענו לפרסם את זה, רק לא בעיתון". הפיסקה המצונזרת עצמה לא צוטטה בפרוטוקול, ולא צויין מאיזה עיתון נמחקה. מוזר, איש נס־ציונה, מצטרף בנאום קצר למרדכי אורן כדי לייצג את קיבוצו, וגם הוא מתגונן ומפחית מעוצמת הדברים: „אני חושב שחזון הציג באופן לא נכון את התיזות שלנו".

הוותיקים התרחקו מהמלחמה המעמדית

הישיבה השלישית מתקיימת באותו יום, כנראה אחר־הצהריים, והרוחות עדיין סוערות. בן־ציון צרנומורסקי מברך בשם חבר הקבוצות, וגרשון אוסטרובסקי בשם הקיבוץ־המאוחד.

שניהם קוראים לאחדות ולשותפות. אחריהם קם יהודה גוטהלף, ומתנצל על שהטיח באורן שיש לו „מוסר בולשביקי" — „אם הביטוי אינו הולם את המועצה, אני נכון לחזור ממנו". יעקב הורוביץ מגן על אורן — „אני נרהם לדברים הבאים להקים מחיצות מלאכותיות בין הוותיקים והחדשים". הוא „מסתפק בהודעתו של אורנשטיין, שהקיבוץ בשבילו הינו גם עצם וגם מכשיר", ומסביר כי הקיבוצים הצעירים קיבלו באופן הכרתי את כל הערכים של הקבה"א, אולם טרם הספיקו להחדיר את הערכים האלה לחיים היומיומיים בקיבוצים — „המרירות בוויכוח הינה אחד הסימנים לכך. אולם זוהי שאלת הזמן".

התוקפים והמגינים על אורן ועל אנשי נס־ציונה עולים ויורדים כמטוטלת. איש אינו מקבל את עמדות אורן במלואן, מה גם שאורן עצמו נסוג מהן בדבריו.

הוויכוח הוא על הרגשים. בין השיטין נשמעת אפילו אכזבה מסויימת מכך שאורן הוציא את חומר־הנפץ מן הוויכוח. „בסיפוק אפשר לציין — אומר מרדכי בנטוב — שמרדכי (אורן) בדבריו שבעל־פה, החליש את הרושם של דבריו שבכתב". אך בנטוב אינו מוותר, ומפתח את עמדתו הוא בהרחבה. מנחם שרמי חושב שהאנטיתזיסים מופרזים, אך יש בהם אמת. יצחק קפלן מציג ניתוח בהיר של המציאות שהביאה לעמדות השונות:

„אין להתפלא, שהקיבוצים הנמצאים במושבות, אקטואלית בשבילם הפעולה הפוליטית, כאשר מתנגשים שם יום יום במציאות התובעת פתרונות ברורים, בה בשעה שהוותיקים שלנו התרחקו מהמלחמה המעמדית, בהימצאם בהתיישבות". אדם גורביץ (ארק) ממשמר־העמק מרים את הכפפה: „אחת מוכרחים הקיבוצים החדשים לקבל כמושכל, כתנאי בל יעבור — שמרכז פעולתנו הוא ביצירה הקיבוצית".

גם מאיר יערי מבהיר את העיקרון הפסקני, שכל הקיבוצים במושבות מיועדים להתיישבות, ושהקיבוץ־הארצי ייפגע וייעלם אם יעריף את מלחמת המעמדות בעיר.

האבחנה האידיאולוגית של מאיר מרתקת: „כל כוחו של הפועל יהיה בהזדיינו באמצעים סוציאליסטיים ולא פרולטאריים". חזן מסכם את הדיון. הרוחות נרגעו. אבל עמדת ההנהגה ברורה, ו„הסטייה של נס ציונה" קיבלה את המשקל הראוי לה. דברי חזן מסתיימים בנזיפה:

„אני יכול להניח שתי הנחות. א. שמרדכי שייך לסוג האנשים אשר הנוסחאות שולטות בו. או ב. שהייתי מוכשר להגיע למסקנות אחרות". הוא אינו מקבל את תיקוניו של אורן לאנטיתזיסים. „בשביל התנועה מכריעים לא הפירושים הנוספים שבעל־פה, אלא מה שכתוב".

אין ההנחה הזו סותרת...

הוועידה המשיכה לשבת ולדון בנושאים שונים, כמו פניית מפלגת פועלי־ארץ ישראל, שזה עתה קמה, להצטרפות הקיבוץ־הארצי אליה. התשובה

ידועה --- הזמן עוד לא בשל --- אך הוא לא בשל גם למפלגה עצמית.

מרדכי אורן, לאחר שננזף והצעותיו לא התקבלו, זוכה לכבוד, ומגיש דו"ח על המצב במושבות. דנים גם במצב הכלכלי ובצמיחתה של „תנובה". בהון הבינלאומי והיהודי ובסמכות הוועד־הפועל. שלב ההחלטות סוער, ובו דנים על החלטות רבות לפרטי פרטים, ומצביעים כדת. ההחלטות משתרעות על פני עמודים רבים, ואם תרצו, יש בהם כל מה שמייחד את הקיבוץ־הארצי עד ימינו אלה, לטוב ולרע. למשל, אמונה „בסולידאריות בין פועלי שני העמים השוכנים בארץ" וסעיף ג.א.), עקרון הקיבוץ האורגאני וכו'.

יש בהחלטות גם ייצוג הולם לסמל הלשוני של הקיבוץ־הארצי, והוא ה„תוך כדי". בווריאציות שונות — „יחד עם ביצור הכרתנו שהקיבוץ מהווה גם מכשיר במלחמה המעמדית... מתחזקת הכרתנו בערכה המכריע של הקולקטיביות הרעיונית פוליטית... אולם יחד עם זה מדגישה המועצה ש...": בסעיף 4 נכתב כי „הקיבוץ צריך להיות חופשי בחייו הפנימיים... אולם אין ההנחה הזו סותרת את האפשרות וההכרח של הגברת הזיקה ההדדית בין הקיבוצים", ועוד כהנה וכהנה. בהחלטות הפוליטיות בולט המספר הרב של מלים לועזיות, בין היתר מפני צעירות השפה העברית. למשל:

„נהיה נתונים בפרוצס של השתלות אנטאגוניסטיות בין שני יסודות: הסולידאריות הלאומית והדיפרנציאציה המעמדית".

ועידה של תנועת עלית הקטנה. רצינית מאוד. 1000 איש ב־11 קיבוצים. שעשו היסטוריה בציפורניים. אם תרצו, כל מה שנעשה אחריכם בקיבוץ־הארצי, אינו אלא הערות שוליים לפרוטוקולים שלהם.

רוביק רוזנטל ■

לקיבוצי השומר הצעיר
ולמחלקת הבניה
בוועידתכם
שלוחות מיטב ברכותינו
טרמורד
עבודות צנרת מים, התקנת
צנרת למערכות מים חמים,
הסקה, דלק וקיטור
טל. 932306 ת.ד. 1038

לקיבוצי השומר הצעיר
בוועידתכם
שאו ברכה נאמנה
תריסי השומרון בע"מ
עבודות אלומיניות, פלסטיק,
תריסים, מקלחונים, עבודות זכוכית,
חלונות ראווה
חדרה, אזור התעשיה
טל. 063-33701 – 063-33731

לקיבוצי השומר הצעיר
ולמחלקת הבניה
ברכות להצלחה ושגשוג
לוועידתכם ה־14
אלום תריס
מוצרי אלומיניום לבנין
חדרה, אזור התעשיה טל. 063-33708

לקיבוצי השומר הצעיר
ולמחלקת הבניה
עם כינוס ועידתכם
שאו ברכה
להמשך התפתחות ושגשוג
בנין ויצירה
א.ל.ד.
מתכת בע"מ
נהריה, אזור תעשיה דרום
ת.ד. 82, טל. 920755, 920416

לקיבוצי השומר הצעיר
ולמחלקת הבניה
עם כינוס ועידתכם
שאו ברכה
להמשך הרחבה ושגשוג
בנין ופיתוח
שישבאר־שבע בע"מ
ייצור שיש למטבחים ומצבות
באר־שבע • אזור תעשיה זעירה
טל. 057-74940

לקיבוצי השומר הצעיר
ולמחלקת הבניה
עם כינוס ועידתכם
שאו ברכה
להמשך התפתחות,
בנין ושגשוג
י. ברנד
חברה לעבודות מסגרות בע"מ
קרית מוצקין, דרך עכו 219
טל. 708214 – 255785

כיצד מחליטין

אסף נהיר על החלטות של מועצות וועידות

כפי שמעיד תיאור הוועידה השלישית, חילוקי הדעות התהומיים בין צירי הוועידה התמקדו תמיד בשלב ההצבעה — וכה, לאחר קרב אדירים על מלה פה ושם, הושג הקונסנזוס. התיאור הזה מתאים לוועידות הקבה"א ומועצותיו מאז ועד היום. אחרי הקרב השותת־דם הודפסו ההחלטות והוונחו למשמרת. ומי בא לבקר אותן מפעם לפעם? לאו־דווקא ועדות ביצוע ומשימה, אלא דווקא החוקרים ורושמי ההיסטוריה. אסף נהיר (שער־העמקים) ערך ביקור־בדיקה כזה בהחלטות המועצות והוועידות של הקבה"א ושל התנועות הקיבוציות העמיתות (לפני שקם התק"ם), מאז קום המדינה, ואני מנסה ללמוד ממנו מה דמותה של החלטה. הבדיקה — אגב — במסגרת עבודה גדולה, בריכוזו של חייק פרופ' מנחם רוזנר, המשווה את התפיסות הסוציאליסטיות בראשית התנועות הקיבוציות, ואת מידת הגשמתן.

— מה מאפיין את החלטות הקיבוץ המאוחד, למשל?

— לקבה"מ יש הרבה יותר החלטות שהן בבחינת תפילות, מאשר לאיחוד ולקבה"א. הם אהבו להתפלל.

— למשל?

— הדוגמה הטובה ביותר היא נושא „הקיבוץ הגדול". ב־1927 החליט הקבה"מ על „התיישבות משותפת של כל חבריו בישובים קומוניסטיים גדולים וגדלים". הם בנו כ־10 ישובים גדולים מאוד. כל יתר קיבוציהם קטנים או בינוניים, אך הם נהגו לחזור על ההחלטה מדי ועידה ומועצה. ב־1965 הם מחליטים, כי „הקיבוץ המאוחד הוא תנועה מאורגנת ליישובה של א"י בישובים קומוניסטיים גדולים וגדלים, דרך חיים לרבים..." וכו'. אז החליטו אפילו החלטות אופראטיביות מפורטות של קליטה המונית — 20־25% ממספר החברים, ו־1000 בני נוער עולה מדי שנה. גם זו היתה תפילה חסרת בסיס במציאות. הקבה"מ כמעט ולא גדל בשנים שלאחר מכן.

— במה זה שונה מיתר התנועות?

— האיחוד דומה כאן לקבה"א. שתי התנועות מחליטות החלטות בעלות אופי צנוע יותר, המסכם תהליך יותר מאשר מנסה לפרוץ דרך לעתיד.

— למשל?

— ב־1975 עסקו בהרי־אפרים, בוועידה הי"ב של הקבה"א, בנושא הקיבוץ הרב־דורי. המציאות של קיבוצים רב־דוריים היתה אז כבר מבוססת למדי, ובהחלטות הוועידה נכתב, כי „הוועידה הי"ב מסכמת תקופה בה חלו שינויים רבי־משמעות בכל תחומי חייו של הקיבוץ...". באותה ועידה דנים גם בשאלת האוטונומיה של כל קיבוץ, ומחליטים שהאוטונומיה קיימת, ועם זאת „אין להשלים עם כך, שקיבוץ ילך בכיוונים מנוגדים לדרך התנועתית". גם ההחלטה הזו היוותה סיכום של מה שקרה בקיבוץ־הארצי, ב־20 השנה שקדמו לוועידה.

— איך אתה מסביר את ההבדל?

— בניגוד למה שחושבים, התנועה הריכוזית ביותר היא הקבה"מ ולא הקבה"א. לאורך כל השנים בולטת בקבה"מ הקביעה, שמקור הסמכות הוא בתנועה. יש לזה שורשים כבר ב־1927. אז החליטו שם, שחברים מתקבלים לקיבוצים דרך התנועה (על־פי דוגמת 'גדוד העבודה') ולא דרך הקיבוץ הבודד. לכן גם התנועה יכולה להופיע בהחלטות כמטילת מרות ומתווה דרך ברורה, אפילו אם זה לא מתבצע במציאות. התוצאה היא מעין 'תפילה' לעתיד במקום סיכום המציאות.

— והאיחוד?

— האיחוד היתה התנועה הביזורית ביותר, הפחות ריכוזית מכולן. על הרקע הזה גם פיתח האיחוד את בשורת האזורים והפעילות באזור, ובבדיקת ההחלטות מתברר שבכל שלב ובכל שינוי בקו התנועתי, מדברים חזק יותר על האזורים. ככר בשנות ה־30 ניסו להגשים שותפות אזורית בעמק הירדן.

— הקבה"א נשמע קרוב יותר לאיחוד?

— רק באופי ההחלטות. בתוכן יש בו יותר רגש על עמדת התנועה והחלטותיה, משקלה ותפקידה, והוא קרוב יותר לקבה"מ. הקבה"מ היתה התנועה המשימתית ביותר, אבל גם הקבה"א הדגיש תמיד את הצורך להשפיע על הסביבה, ופיתח מאוד את הכלים הפוליטיים שלו. האיחוד (בעיקר „חבר

אסף נהיר: הקבה"מ ריכוזי יותר

הקבוצות") האמין יותר ב„דרך המופת" מאשר בהשפעה ישירה. מה שאיפיין את הקבה"א הוא העיקרון החוזר ונשנה של הקיבוץ האורגני. ובזה הוא שונה מאוד מהקבה"מ.

— יש אומרים, שהתנועות נעשות דומות יותר ויותר עם השנים. איך זה נראה לפי ההחלטות?

— נכון שהתנועות נעשות דומות. בעצם, כל תנועה תרמה משהו חשוב, שיתר התנועות אימצו אותו. הקבה"א פיתח את עקרון הצמיחה האורגנית, ובפועל מאומץ העיקרון הזה ע"י יתר התנועות; האיחוד הצליח להחדיר חזק את הפעילות האזורית; הקבה"מ הביא את בשורת התעשייה, ויחד עם הקבה"א את הפעילות הסביבתית. בתק"ם טוענים שאין היום הבדל גדול בין התנועות. אני חושב שהעבודה הגדולה של רוזנר תראה, שהעניין מורכב הרבה יותר.

— יש משהו משותף לשלוש התנועות בתחום ההחלטות?

— כן. בכל ועידה יש סדרה של החלטות איך לבחור את המוסדות ואיך לארגן אותם מחדש. בכל התנועות יש תהליך ברור של דמוקרטיזציה, ניסיון להגיע לייצוג רחב יותר, ולרוטאציה. עם זאת, בנושא הזה בולטת העובדה שהקבה"מ מפגרת אחרי האיחוד והקבה"א.

לקיבוצי השומר הצעיר

לרגל הוועידה

ברכות לבביות ואיחולי הצלחה

חליפה אורי ואהרון בע"מ

● ייצור צבעים סינתטים לתעשיה

● חידוש חביות

ת.ד. 882 אשדוד

טל' 33337 ● 21580 ● 055־31759

לקיבוצי השומר הצעיר לרגל הוועידה

איחולי הצלחה לבביים להגשמת ההחלטות

גרינברג גיור GRINBERG GIOR

החברה המובילה לייצור מוצרי עץ לאלקטרוניקה

תל־אביב, רח' קומפרט 5

טל. 828533 – 823365

יבואני ומפיצי רמקולי האיכות

WESTRA ITT seas

HØYTTALERE - LOUDSPEAKERS

לקיבוצי השומר הצעיר ולכל באי הוועידה

איחולי הצלחה בקבלת החלטות והגשמתן

ניב הנדסת קירור, חימום, מיזוג אויר

ניב תעשיות מיזוג אוויר בע"מ

★ ייצור מתקני מיזוג אוויר ★ חדרי קירור

★ מערכות איוורור וצינון ★ שרות למזגני אוויר

★ שרות למתקני מיזוג אוויר מרכזיים

השרות הוא עסקנו!

באר־שבע, עמק שרה, הכשרת היישוב 11

ת.ד 838 באר־שבע 84106

טל' 32347 ● 32645 ● 057־73933

כשהחזה מתוח...

"ענק" של האגוד הצלחה "על בטוח"!

"ענק" של אגוד משקי עופות לרביה, העוף האידאלי לפיטום המבטיח למגדל רווח מכסימלי.

"ענק" מצטיין בכושר גדילה מכסימלי, עמיד בפני מחלות; בעל תפוקת בשר גבוהה; ניצולת מזון אופטימלית ואחידות מירבית.

לידיעתכם: האגוד משווק אפרוחים בנידיום, פרגיות וביצי רביה.

אגוד משקי עופות לרביה

תל־אביב, רח' ביאליק 12, טל. 653072

ברכותינו לקיבוצי השומר הצעיר ולכל באי הועידה ה־14 בקבלת החלטות והגשמתן

שליפה

מרטין בן־מוחה

סוציאליזם של 97%

מדברים רבות על הנתק בין ההגשמה בקיבוץ לבין החברה הישראלית, על כך שאין לנו תשובה סוציאליסטית לחיים שמחוץ לקיבוץ. „הצלחנו" לבודד עצמנו מ־97% של העם, שהחליטו בשל סיבות אלו או אחרות לא לחיות בקיבוץ.

פיתחנו במשך השנים תפיסה אגוצנטרית של „אנחנו המגשימים" והשאר „רק" חיים את חייהם. אצלנו 100% סוציאליסטים, ומעבר לגדר — אפס.

היום, כשהתפרקנו מ„המהפכה הסוציאלית" כהכרח, והשלמנו עם העובדה שלא כל אזרחי המדינה יהפכו בטווח הקרוב לחברי־קיבוץ, כדאי להשקיע מאמץ מחשבתי בבניית דגמים של חיים שיתופיים ברמות שונות בחברה שמחוץ לקיבוץ.

מעמדה המרכזי של התנועה הקיבוצית בעבר, הושג עקב הסכמה רחבה בקיבוץ ומחוצה לו, שהוא ביטא את מטרות הציונות — התיישבות, ביטחון — משימות לאומיות מרכזיות. היום, הבעיה המרכזית של המדינה היא כיוון ההתפתחות של החברה הישראלית. הקיבוץ, תוך הצלחתו וביסוסו, נדחה לשוליים. הוא אינו מופעל במאבק על דמות החברה.

הבעיה היום היא, כיצד ליצור את הגשרים מהסוציאליזם הקיבוצי, מהשותפות של מאה אחוז, לציבורים שמחוץ לקיבוץ, למעגלי שותפות נוספים ושונים. שותפות שאינה בחינת „הכל או לא כלום", אלא מעגלי שותפות שכל אחד מהם הוא מעל אפס, גם אם לא שותפות קיבוצית אותה אנו מכירים היום.

הצעה לוועידה

פה ושם צצים רעיונות ומתגבשות קבוצות, המנסות להגשים מידה כזו או אחרת של שיתוף ושל הגשמת רעיונות סוציאליסטיים מחוץ לקיבוץ. קבוצות אלו הקרובות לנו, לתנועה הקיבוצית, ברוחן — ולא פעם בני הקיבוץ הם אלה הפונים לנסיונות חדשים — אינן זוכות לעזרה הראויה ולתמיכה דווקא מצד התנועה הקיבוצית.

אני מציע לוועידה להקים קרן לעידוד נסיונות סוציאליסטיים. הקרן תהיה המסגרת שתבחן ותעודד ביצוע נסיונות קיימים וחדשים. כגון קיבוץ עירוני, בתי־ספר בערכי תנועת העבודה, קואופרטיבים יצרניים וכו'.

תהיה התנועה הקיבוצית שותפה מעשית בנסיונות אלו ובהקניית רעיונות שיתופיים לחברה כולה.

נירים

שליפה

דפי שפירא

על המיתוס של שלמות המחנה

לקבל מעטפה חתומה ומבויילת מ„הדף הירוק", כמוה (כמעט) כאותן „חומות" ומאיימות מצה"ל. לעולם הנך נדרש, מתבקש או מתחונן מהן ל„משהו".

אני נוטל לעצמי את ה„קורבן", כדי להבהיר לחוג קוראי המצומצם והסולידי, שקימתי טרוטת־העיניים וקמוטת־המצח מדי בוקר בבוקרו, אינה כרוכה בשרעפי תקומת המולדת, מאוזנים אישיים וקיבוציים ורילמות דיומא. אני פשוט קם וקיים!

הכתיבה ל„דף הירוק" חוסכת ממני, לפחות, את תהליך „אחיזת" הידיים המעגלית, „כדי לחוש את הוועידה. שבסופו יתפוס טרמפ ויתנקו כרגיל אל מערכת־החינוך, בנוסח הידוע של „ההבר צריכים":

„המחנכים צריכים לשקוד על חינוך לדמוקרטיה". „המחנכים צריכים לשקוד על מעורבות בחברה הישראלית" וכו' וכו': ובכן, מתוך אותו שלל בחרתי להתייחס בקצרה למיתוס „שלמות המחנה" (האנאכרוניזם הזה שבשמות. איזה „מחנה"? יש קיבוצים המבנים עצמם עדיין „נקודה").

לו אני שמעון בן־שטח, והנהגתנו שלומציון המלכה, הייתי לואט באוזניה: אל תחששי מן „הצדוקים" והסידי המערך, ואל תיראי מן ה„פורשים" (עליי ור"ץ), כי אם מן ה„סביאים". אותם שלא חלק להם ונחלה בכל אשר קורה אותנו. לא נקיטת עמדה, לא נקיפת אצבע. אותם ש„עוברים טוב". והשאר, „יבינה משמימה והזורת־חושים על „סיר הבשר" של ה„מגיע לי". השוליים הרשנים האלה, הם הם האנכה. ומפנו ככר יצאה האש ולוחכת את שני המחנות, רואה אותם ומאבקם וחילם, התנועתי והקיבוצי. והם השדרה התרבותית והאיראית של קיבוציהם. נניח איפוא ל„ר"צים" ול„נערכים" להמשיך בביית ושיג הפורה, עד רגע

הדימוה", כתנאי מוקדם לפתיחות והידברות בסרנאות.

הוועידה היא בהחלט תירוץ טוב להיאסף מתפנוקי הקיבוץ המארח, להישמט מעט הקטטות, ממפעל המשרד, ולהתמכר למנעמי התפריט המשופר, נרכת־ליבכם וכיסם של גוברים „תאני שרדה" (תשובה מזערית ל„קול הקורא" מכנס להבות־הבשן).

מתוך מכלול הנושאים האיזוטי כמעט של אפשרי של „כיתות הרבות", תטפל נמרצות כ„ווטר המילוי" ההולך ורב. נקבע לעצמנו את גבולות המגרש. ונשאף שהרצים והרצים כתנם אם ירוע אחד אותו בדרך, אך איש איש במענו הדרכו, ובאה מנוחה ליגע, ומרגוע לעמל.

עין־שמר ■

אורני"ם בית הספר לחינוך של התנועה הקיבוצית

אוניברסיטת חיפה – החטיבה האוניברסיטאית

המכללה לעובדי הוראה

לקיבוץ הארצי בוועידה ה־14

דיונים פוריים והצלחה במימוש המטרות

לקיבוצי השומר הצעיר ולמשתתפי הוועידה

איחולי הצלחה לבביים עבודה פוריה ומשגשגת בקבלת החלטות והגשמתן

קט־אופסט שרותי הדפסה בע"מ

נן אביגדור 16, ת"א־אביב, 67218, טל. 335831

לקיבוצי השומר הצעיר ולכל באי הוועידה

עלו והצליחו ויישר כח

שטיחי כרמל

● שטיחים מכל הסוגים

● בדי קטיפה

● בדי ריפוד

המשרד: תל־אביב, רח' לילינבלום 16, טל. 8־7־652066, ת.ד. 1177

בית־החרושת: קיסריה, אור עקיבא, ת.ד. 68, טלפון: 063־62851

כתובת טלגרפית: CAESARTEX TEL-AVIV

לקיבוצי השומר הצעיר ולכל באי הוועידה

איחולי הצלחה לבביים עבודה פוריה ומשגשגת בקבלת החלטות והגשמתן

מצברי שנפ

מצברים בארגזי פוליפרופילן לרכב פרטי.

כלים חקלאיים ורכב כבד

מצברים מיוחדים לתעשייה

הקניה הטובה ביותר 1985

עיז'שמר, טבור העולם

עלי אלון, מחזור שירים

נקודה קטנה

נקדה קטנה, אלמונית
על מפת העולם
אובדת במישור
בין אינסופי ההרים
והים

סתם נקדה מקרית
כאלו אלהים בעינים עצומות
הניח חד של עפרון
ופקר: כאן!
ואני פקחתי עינים ראשונות
אזנים, אפון
הושטתי ידים ועירות...
ואני מאהב בך, אסיר לכל החיים
ממבט ראשון

(נכון: גם האהבה היא בית־סהר
לפעמים מרדתי בך
ברחתי תרשישה כמו יונה)

נקדה קטנה, אלמונית שלי
אלו לא נולדתי כאן
אולי לא הייתי שומע את שמך
וכל חיי סובבים סביבך
כאלו את יחידה בעולם

אידיליה על הדשא הגדול

ערב שבת. קיץ. חדר־האכל
שט על הדשא הגדול כספינה
מוארת חלונות. הילדים
משחקים על הדשא. ההורים בחלצות לבנות
משוחחים בנחת על הרחבה.
הערב יורד: דוגרת רכה
מכניסה את אפרוחיה תחת כנפה.

בשבילי זו השעה היפה בעולם. ביקום כלו.
שעה מלאכית... גן עדנות...
רק אתמול שחקתי כך גם אני (חדר־האכל
שכן אז בצריף עם עץ הפלפל הריחני
נוטף השרף)
היום משחקים כאן ילדי
ומחר נכדי...

מה מעט אנו יודעים על הדבר הרומנטי הזה
היורד אלינו לכהרף עין
כאלו השמים נפתחים באיזו הבטחה
שקטה, חגיגית...
וצריך להיות זהירים כליכך
כדי לא להעיר איזו קללה
התלויה כמו חרב
דוקא כששקעים באלה
באויר.

כמו הרצל

יום העצמאות. כמו הרצל
אני נצב על גשר הברזל החלוד
מעל לואדי. הקרפדים
מקרקרים בעז: תרצ"ח
תשכ"ח
תשל"ח...

•

רחוק מכאן, בתחנה קטנה...
זה היה לפני עשרים שנה ואני
נער נודד, משלח
נער משלך בעולם...

מחלון הרכבת עדין אני רואה את השלט:
עירה קטנה, סוף העולם
ומנהל התחנה בקסקט אדם
עדין עומד שם בעשן הלבן
אוחז ביד בתו הקטנה
ושוכח —
זה עשרים שנה...

עשרים שנה!... ואותה מכת־החשמל, מכת התמיהה
עדין מכה בי, הולמת בתוכי.
כאן, עם הלם הרכבת שהתרחקה:
כמה־רחוק... כמה־רחוק... כמה־רחוק...
לעולם לא אבין איך הם יכולים לחיות
כה רחוק?

איך לבם לא עף מכישרם?
איך רגליהם תקועות באדמה והמגנט הענק
לא מושך אותם
לשם...
לשם...
לעין־שמר שלי, טבור העולם.

•

ויום אחד חזרתי. עם התרמיל על הגב
עמדתי על אותה גבעה ממנה השקפתי לאחור
כצאתי, כמו דג
המנסה להמלט מהאקואריום שם כל חייו
יהיו כך תלויים על סערות הים הגדול
האמתי...

עכשו חזרתי, נצב על אותה גבעה,
בשביל היורד אל הכפר הירק,
אל הבתים הקטנים, הפשוטים... ספינה שבורה
השבה אל נמל־הבית, נמל־האם,
המפרץ הקטן, השלו
של נעורי,
של ילדותי

כמה רחוקות, נדחות, פרובינציאליות,
בקצה העולם,
כמה בנאליות, נפוחות, כצפרדעים
הרוצות להיות שור, מגחכות כבלות־הכל
נראו לי עכשו בירות העולם הגדולות
על מגדליהן המתנשאים
לעמת הכפר הקטן הזה
טפת האינסוף הזאת
העמקה מן האוקיאנוסים הגדולים.

•

אלה סמלי חיי,
הלדתי, אהבתי ומותי.
החומה, שער האבן, דרכו אני רואה
את רגלי החסידה של המגדל,
וקיפי הדקלים
במזרח — כחלי־עד — הרי הכמיהות
מלמעלה — הגעגועים חשוכי־המרפא של
עגני הסתו
והחסידות

בין העלים הירקים השמש עולה.
בני־האדם על אופניהם
חוצים בהלה

ליד השער שורת הפיקוסים בזקניהם
המסתלסלים
כמשמר כבוד המברך לשלום
את היולדת המוחשת לבית־החולים.
את מסע הארון...

הולכת השמש ובמערב
שוקעת היא שם
בים הזהב.

•

...כמו הרצל אני נצב על גשר הברזל החלוד
מעל לואדי.
מה אתה חוזה?
במה אתה מאמין?
או מהי האידיאולוגיה שלך
בשעת ההכרעה הקשה?

חמט
חומק בין החולות
רשרוש עצי האיקליפטוס
בחורשה.

לקיבוץ הארצי בוועידתו
מיטב הברכות
בדי ריפוד חיפה
חיפה, רח' נורדוי 24,
טל. 645534 – 04-666566

לקיבוצי „השומר הצעיר"
בוועידתכם שאו ברכה
יצחק הלפרין
ציוד קרור – מזוג אויר
חיפה, רח' יפו 30 טל. 665397

לקיבוצי „השומר הצעיר"
בוועידתכם ברכות ואיחולים
מאדאל בע"מ
טריקוטז' בסיטונות
חיפה, רח' הרצל 55 טל. 642239 – 666361

לקיבוצי השומר הצעיר
עם כינוס ועידתכם
איחולינו להמשך התפתחות הרחבה ושגשוג
וירטהיים — ייצור (1981) בע"מ
ת.ד. 10015 מפרץ־חיפה 26110 טל 04-723545
מוצרי פלסטיק, גומי וכימיקלים
• ייצור גלגלי גומי ופלסטיק לתעשיה ולחקלאות • ציפוי גלגלים בגומי ובניאופרן • ייצור מוצרי פלסטיק טכניים בהזרקה • ייצור כימיקלים לחקלאות ותעשיה
מפעל ומשרד מכירות:
מפרץ חיפה שד' ההסתדרות טל 740368 728545

לקיבוצי השומר הצעיר
עם כינוס ועידתם
שלוחות מיטב הברכות ואיחולי הצלחה
ישראל פרימר בע"מ
הספקה סיטונאית: כלי בית • סידקית • מכשירי כתיבה • כל סוגי מברשות • מבחר גיוון של מתנות • [illegible] — אקדח להדפסת מחירים • [illegible] אקדח להדפסת מחירים
רח' הנמל 61 חיפה טל. 662074 663630

ציוד חקלאי עפולה בע"מ
מערך גל־צח
ייצור כלים חקלאיים * מחלקי קרקע הידראולי * מעגלות משוננות הידראוליות * מתאם לטרקטור זחל * הגבהות לכל סוגי טרקטורים

עפולה: ת.ד. 240 * טל. 065-23643

לקיבוצי השומר הצעיר
בוועידתם ה־14
שלוחות מיטב הברכות
מגדלור שיווק גופי תאורה
פעם חמישית ברציפות זוכה בעסק הנבחר
רח' האשיים 27 חיפה טל. 510288 559865 04-523738
ייצור • ייבוא • שיווק

לקיבוצי השומר הצעיר ומפעליו
בוועידתכם
איחולים להמשך התפתחות ושגשוג
זוהר אור בע"מ
סוכנות בלעדית לצפון
געש מפעלי תאורה
רח' המוסכים, צ'ק פוסט
מפרץ חיפה טל. 04-721321-3
סוכנות בלעדית „געש"
מוצרי תאורה ושיווק מוצרי חשמל
אולם תצוגה ומכירה: מפרץ חיפה

לקיבוצי השומר הצעיר
בוועידתם ה־14
מיטב הברכות
נ.צ.ח. בע"מ
מוסך לתיקון טרקטורים
וציוד ג'ון דיר
בית־שאן, אזור התעשיה
טל. 065-88157

מיטב הברכות
לקיבוץ הארצי
שלוחות לוועידה ה־14
השומרון בע"מ
חברה לאספקת צנרת ברזל
אסבסט ואביזרי צנרת
חדרה, אזור התעשיה ב.
טל. 063-39852-3-4

לקיבוצי השומר הצעיר ולמחלקת הבניה
בוועידתם
ברכות להצלחה והמשך בנין
יהודה עלון
עבודות אלומיניום ופלסטיק לבנין
המפעל: כביש קרית אתא (ליד סולל בונה)
חיפה מפרץ. טל. 729947 פרטי 717189 ת.ד. 10144

לקיבוצי השומר הצעיר
ולמחלקת הבניה
עם כינוס ועידתכם
שלוחות מיטב ברכותינו
וינר את טיקו
סטיל רולינג קורפוריישן
• עבודות אסבסט • ייצור בפח טרפזי • עבודות פתחות
בר־דור 194, טלפון: 224169

לקיבוצי השומר הצעיר
בוועידתכם
איחולים
להמשך התפתחות והתעצמות
מאחלים:
מגל טכניק בע"מ
יבואני מכונות שטיפה KEW
וציוד למפעלים ומוסכים
חיפה, שד' המגינים 40, ת.ד. 249
טל: 529657 – 04-520619

לקיבוצי
השומר הצעיר
בוועידתם ה־14
שלוחה ברכתנו החמה
דיונים פוריים ואיחולי הצלחה
מפעלי העמק
משקי עמק יזרעאל

לקיבוצי השומר הצעיר
ולמחלקת הבניה
בוועידתם ה־14
איחולי הצלחה והמשך בנין הארץ
מרתכי בית שאן בע"מ
מסגרות כללית ומסגרות מבנים
בית שאן ת.ד. 51 טל. 065-88843

לקיבוצי השומר הצעיר
ולמחלקת הבניה
בוועידה ה־14
שלוחות מיטב ברכותיי
צוקר יצחק
בית מסחר לחומרי בנין, קרמיקה,
מרצפות וכלים סניטריים
ספקים של נגב קרמיקה, ברבור, חרסה
חדרה, רח' רוטשילד 37, טל. 063-22915

„תמיד אפשר לברוח ולעבוד שם"

כמה חבר'ה מ„שומריה" רצו להצחיק את החבר'ה בדרך הסאטירי „הרצל והזיונות", ומצאו עצמם בלב סערה לאומית. הלכנו לשאול אותם – ואת חבריהם – מה הם חושבים באמת על ציונות, הגשמה, צעירי הח"צ ופעילי מפ"ם. את המחמאות הגדולות הם מעניקים דווקא לזקני המקום

לפני כחודשיים רעשה הארץ, בעקבות פירסומו של מדור סאטירי בשם „הרצל והזיונות", בבטאונו של המוסד החינוכי „שומריה". מי שאומר „זיונות" במקום ציונות, ומלווה את אמירתו בקומיקס פורנוגראפי, יש לו לומר דברים על עצמו. אך לא רק על עצמו, גם אם הוא נסוג כמיר למפלט הבטוח של „רק רצינו להצחיק את החבר'ה".

הלכנו למוסד „שומריה" לבני הי"ב, למרות „חוית סירוב" עיקשת ומגובשת של מחנכים מסורים באמת, שעשתה הכל להגן על האומרים מפני עצמם. באנו כדי לשמוע מעט מעולם הדימויים הערכי שלהם. תרגיל אינטלקטואלי קטן עם מרגם לא מייצג, ובהזדמנות - - - יש גם ועירה. בתוך ים של אז — וזה — וכזה — וכאילו — וזאת אומרת - - - ובסך־הכל, ניסינו לדלות הדברים מים הטריוויה ורגשי האשם. מהו הדימוי שלך לביטוי הבא:

הגשמה

אלדד (משמר־העמק): מושג, שאם לא אבד עליו הכלח כבר מזמן, אז הוא עובר עליו עכשיו... בתהליך של איבוד הכלח...

חגי (הזורע): הליכה לקיבוץ צעיר, גרעינים, ש.ש... אני יודע...

ינאי (הזורע): כשיש יותר קשיים, אז אתה כאילו יותר מגשים. גם משמר־העמק והזורע, קיבוצים בני שישים, שבעים. אם אתה נשאר, אתה מגשים את הדברים העיקריים שאתה מאמין בהם. אם כולם ילכו לקיבוץ צעיר, מי יגשים פה?

סלעית (הזורע): בקיבוץ ותיק ומבוסס, רוב האנשים מתעניינים בהגשמה של טלוויזיות צבעוניות, טלפונים, מזגנים, מקררים... לא יודעת... להגשים דברים אחרים בקיבוץ ותיק זה נורא קשה. זה להתחיל הכל מחדש, לנתץ ולשבור דברים שכבר מישהו אחר קבע אותם לפני חמישים שנה. כדי להגשים בקיבוץ ותיק, צריך לשבור את כל מה שעשו לפניך.

אושרה (מגידו): הגשמה — לא יודעת איך לקרוא לזה — איזה אידיאל, משהו שמנסים לחנך אותנו לקראתו, ולא כל־כך מצליחים. אני רואה את ההגשמה היחידה בקיבוץ צעיר. זה הדימוי שלי של הגשמה, לבנות דברים, יותר מאשר להיאבק בקיבוץ ותיק.

הראל (הזורע): אתה דוגל בערכים מסויימים, אידיאולוגיה מסויימת, דרך חיים מסויימת. ברגע שאתה חי ופועל בדרך הזו — אתה מגשים את עצמך. אתה יכול להגשים את עצמך בקיבוץ, בעיר או בכפר באפריקה. אם אתה חי בקיבוץ ופועל למען הזולת ולא רק לעצמך, תורם לחברה ומוכן להשקיע מרץ וזמן לטובת הקיבוץ, אז אתה מגשים.

ציונות

אלדד: בלי הרצל...?

תימור (משמר־העמק): אתה לא יכול להגיד למישהו שהוא ציוני או לא ציוני. ציונות זו הרגשה של כל אחד.

ענבר (הזורע): בשבילי ציונות זה לחיות בארץ הזאת, ולהיות שלמה עם החיים שלי. ואם משהו מפריע לי — לנסות לשנות את זה, ביחד עם עוד אנשים שמרגישים ככה. ציונות זה להיות בחברה של אנשים שמרגישים את עצמם יהודים.

ינאי: להגשים את עצמך בארץ־ישראל. אבל ציוני לא סותר את יהודי. כל מי שרוצה להיות בארץ, כמו מסורב עלייה, הוא ציוני כמוני, ואולי יותר ממני, בעצם. כי הם רוצים נורא, ויכול להיות שאני אפילו לא כל־כך רוצה, אבל אני פה... כל מי שרוצה לחיות בארץ וחש שייכות למדינה ולערכים, ולא משנה אם הוא יהודי או ערבי או מה. כולם אותו הדבר בשבילי.

הקיבוץ־הארצי

הראל: איגוד של קיבוצים הערבים אחד לשני. אני, למשל, מקיבוץ הזורע, מרגיש שאני עובד קשה כל הקיץ, או מתי שאני עובד. ואחר־כך הקיבוץ שלי תומך בקיבוצים כמו משמר־העמק או גבעת־עוז, שנקלעים לחובות. לי אישית זה לא כל־כך נורא, שאני מזיע בשביל קיבוץ אחר, אבל מפריע לי שבגלל טעויות פיננסיות צריך לתמוך בו. זה קצת מעצבן אותי. לא נוח לי, אבל אני מקבל את השיטה בכל־זאת, כי אולי בעתיד גם הזורע יהיו בחובות.

ינאי (הזורע): קיבוץ־ארצי נותן לי דימוי של ערבות, ובעיקר, ערבות כלכלית. מין גוף ששולט על הקיבוצים, ודואג שלכולם יהיה וכולם יתקיימו על פני השטח ולא יפלו.

עוסר (משמר־העמק): דימוי של אימון יותר מדי גדול, ערבות יותר מדי גדולה. מין גוף שמאפשר לחלשים לבזבז על חשבון החזקים, בלי שהם יתאמצו כל־כך. דימוי של התערבות, כזה, בכל דבר שנוגד כאילו את האידיאולוגיה.

סלעית (הזורע): מין גוף שמגשים בעצם את האידיאולוגיה של הקיבוץ: אתה נותן כפי יכולתך ומקבל לפי צרכיך. מין מוסד כזה שכולם חייבים לתת לו, והוא תומך ולא נותן שיהיה מי שיפול. כאילו מין „קיבוץ־על", משהו כזה.

ענבר: לי יש דימוי אחר. דימוי של מאפיה כזה. מין „שמור לי ואשמור לך". יותר מדי, כזה, מגינים אחד על השני גם כלפי חוץ וגם כלפי פנים.

פעיל בקיבוץ־הארצי

הראל: אחד שלא מסתדר בעבודה בקיבוץ, ומחפש לו עבודה בחוץ. מכיוון שהקבה"א זו המסגרת שלנו, תמיד אפשר לברוח ולעבוד שם, כזה. מזכירה כקבה"א, אחת שלא הסתדרה עם אנשים בקיבוץ...

אלדד: הדימוי שלי לקבה"א זה מפ"ם, רכב צמוד... אדם שמאמין שיש לו כוח לשנות דברים, והולך ומנסה ולא מצליח...

פעיל במפ"ם

מורן (הזורע): משהו מרובע כזה... אחד שמנסה להחיות משהו שמת מזמן... אנשים צעירים שהולכים להיות פעילים, ככה, קצת לצאת... אבל גם מסיבות אידיאולוגיות.

אושרה (מגידו): אדם שממלא שליחות. אני מאמינה שרוב הפעילים שיוצאים, יוצאים מסיבות של אידיאולוגיה. אנשי שחשובה להם התנועה, ורוצים לתרום מיכולתם.

תימור: שמאלנים כאלה, עירניים כאלה, רעיוניים כאלה, דברנים כאלה, לא מעשיים כאלה...

הראל: חבר'ה בגיל 55+, מקריחים... יוצאי יחידות קרביות... חבר'ה טובים כאלה, שמשתדלים נורא. משתדלים כל הזמן לדחוף את הקיבוצניקים לפעילות ולא מצליחים... הדימוי שלי, שיש להם דימוי בציבור של יפי־נפש ואוהבי ערבים ומבולבלים כאלה... ועריפאת חבר שלהם... דימוי של אנשים שמנסים להראות דרך צודקת, אבל מסובכת מדי בשביל שפשוטי העם יבינו אותה.

ינאי: דימוי של אנשים שמדברים דברים חשובים... לא פטפטניים. דיבורים במובן החיובי, אבל אנשים שהם לא ת'כלס. אנשים שצריכים לצירם אנשים שידחפו אותם גם למעשים. מין אנשים שמדברים דברים חסרי תכלית, שאי־אפשר לבצע אותם. אנשים שמאמינים, שמדיבורים אפשר להקים מדינה.

מורן: מין מתלבטים להנה או להנה. אנשים שאני מזדהה עם הרעיונות שלהם וכל זה, אבל מרגישה איפה שהוא שזה רק דיבורים ולא עושים.

אלדד: הדימוי שלי לקיבוץ־הארצי זה מפ"ם, רכב צמוד... אדם שמאמין שיש לו כוח לשנות דברים, והולך ומנסה ולא מצליח

סלעית: להגשים דברים אחרים בקיבוץ ותיק זה נורא קשה. זה להתחיל הכל מחדש. לנתץ ולשבור דברים שכבר מישהו אחר קבע

וגם להם לא ברור מה בעצם צריך לעשות. מה הם רוצים בעצמם.

השומר־הצעיר

הראל: תנועה, שהיום, במצב הנוכחי כפי שהוא, אין לה כבר מה לחפש. תנועה שחייבת לחפש יעדים חדשים להגשמה. תנועה שאם לא תבדוק את עצמה, היא תפשוט את הרגל ותהיה בקרוב בדיוק כמו הדתיים השחורים בירושלים, שכבר 200 שנה חיים בתוך גטו, ואנחנו שונאים אותם...

ענבר: דימוי של תנועה שעושה פעילות חשובה, בעיקר בעיר. אבל הבעיה, שיש לתנועה דימוי פוליטי מסוים, ואם המטרה ליקחת צעירים ולהשיג יעדים ברוח של תודעה שמאלית - - את זה היא לא עושה. בשכונות עושה פעילות מאוד חשובה. אבל בעיר יש בה הכר'ה מאוד ימניים, והם לא מרגישים שזו סתירה.

תימור: תנועה שנס ליחה. דורכת במקום כזה. קשה לי להפריד בינה ובין הדימוי של מפ"ם והקיבוץ־הארצי... מיושן כזה, לא מתחדש כזה.

ינאי: הדימוי שלי נוטה לשליליות. אפשר

(המשך בעמוד 32)

עמירם כהן ■

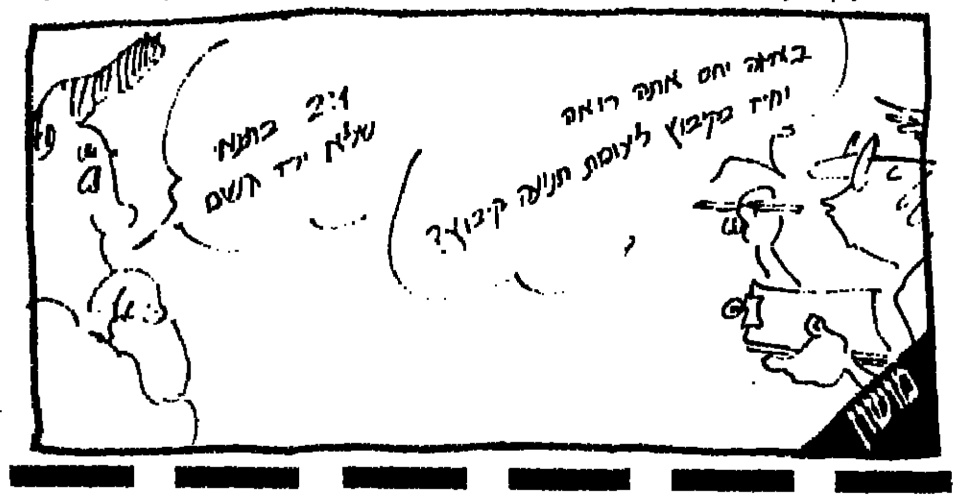

לקיבוצי השומר הצעיר
ומחלקת הבניה
לוועידתכם ה־14
שלוחות מיטב ברכותינו
נשרי את
נביל נטור
עבודות עפר ופיתוח
כפר רמה טל. 04־987006

לקיבוצי השומר הצעיר
ולמחלקת הבניה
לוועידה ה־14
שלוחות ברכות
להצלחה והמשך
יצחק מושונוב
קבלן לעבודות
אינסטלציה סניטרית
כרכור טל. 063־79670

לקיבוצי השומר הצעיר
ולמחלקת הבניה
בוועידתם
שלוחות מיטב הברכות
ואיחולי הצלחה
שיש הגליל
בשארה ישוקחה כמאל
כפר יאסיף, טל. 04־961841

לקיבוצי השומר הצעיר
ולמחלקת הבניה
עם כינוס ועידתכם
מיטב האיחולים להמשך שגשוג
התרחבות ופיתוח
זהר אלדין — פואד דקסה
קבלנים לעבודות עפר ופיתוח
דלית אל כרמל • טל. 04־223480

לקיבוצי השומר הצעיר
ולמחלקת הבניה
בוועידתם ה־14
שלוחות מיטב ברכותי
ואיחולי הצלחה
ויקטור סעדי
ביצוע עבודות
אינסטלציה סניטרית
גבעת אולגה,
רח' חשרון 16 טל. 063־35006

לקיבוצי השומר הצעיר
עם כינוס הוועידה
שלוחות מיטב ברכותינו
נ. פלדמן ובנו בע"מ
חברה למיכון חקלאי
34 דגמים שונים של טרקטורים FIAT בשרות החקלאות וכן ציוד חקלאי לכל עבודות המשק, ציוד לעבודות עפר, מנועי דיזל ומלגזות
חיפה, רח' יפו 137, טלפון: 520265 (4 קווים)
תל־אביב, רח' גיבורי ישראל 121, טל. 8־259177־03

לקיבוצי השומר הצעיר
ולמחלקת הבניה
עם כינוס ועידתכם
ברכות ואיחולים
להמשך התפתחות, בניה ושגשוג
נגרית האומנים בע"מ
טבריה, מרכז בעלי מלאכה • טל. 90975

לקיבוצי השומר הצעיר
ולמחלקת הבניה
עם כינוס ועידתכם
איחולים להמשך התפתחות,
בנין ויצירה
ה.ב. תבניות בניה בע"מ
יצרני מבנים מתועשים למגורים
לפי תכנית המזמין
עתלית ת.ד. 1 טל. 04־942351

לקיבוצי השומר הצעיר
ולמחלקת הבניה
עם כינוס ועידתכם
ברכות ואיחולים
להמשך התפתחות,
בנין ושגשוג
רזפל
תעשיות מתכת בע"מ
באר שבע טל. 73124 .33124 .33125
ת.ד. 808

לקיבוצי השומר הצעיר
ולמחלקת הבניה
בוועידתכם ה־14
מיטב הברכות
כרמית בע"מ
כימיקלים לשיפור הבנייה
מפרץ חיפה,
ת.ד. 10082 טל. 04־721104

לקיבוצי השומר הצעיר
ולמחלקת הבניה
בוועידתם
ברכות להצלחה ושגשוג
מפעל למוצרי מלט לבנים
יוסף רוקח
מכסאות לתאי בקרה למתקני תברואה
ענף תעשיה
● אינסטלציה, מים וביוב
● סוכן למוצרי פלסים
● חוליות טרומיות מבטון לתאי בקרה

לקיבוצי השומר הצעיר
ולמחלקת הבניה
מיטב הברכות
ואיחולי הצלחה
לוועידה ה־14
אחוזות
פודורובסקי בע"מ
אספקת כל חומרי בנין
חדרה, רח' שמעוני טל. 063־31379

(המשך מעמוד קודם)

אפשר לברוח ולעבוד שם

להבחין בזה באי־הנעימות. אולי אפילו בושה, אצל החניכים, אצל החבר'ה, ללכת עם חולצה שומרית. תמיר תשמע שהחולצה בכביסה, כשאתה מדריך, אתה צריך לבוא עם חולצה שומרית, ומהחניכים כמעט אף אחד לא בא... מין לא נעים כזה להסתובב בקיבוץ עם חולצה שומרית, אבל בעיקר לא נעים בעיר...

תימור: „השומר הצעיר", תנועה שנים ליחה. דורכת במקום כזה. קשה לי להפריד בינה ובין הדימוי של מפ"ם והקיבוץ הארצי

אחרות, וחולצה שומרית זה מראה שאתה קיים. ויש גאווה כזו. ולי זה נורא חשוב.

ינאי: דימוי של משהו אידיאולוגי שאין לו בסיס. כלומר, כל מיני דברים רציניים כאלה: קיבוץ, מוסר, תנועה. כשאתה לוקח משהו ומוציא את האידיאולוגיה והבסיס, הוא הופך לחסר תכלית וחסר תועלת.

הראל: נוסדה לפני שבעים שנה, ונראית כאילו נוסדה לפני מאה...

„הנהגה היסטורית"

הראל: דור נפילים שעשה, הקים דברים גדולים, אבל שלא היה בשום דבר מיוחד יותר מהדור של היום. רק המציאות היתה שונה. הם התחילו את

חגי: טוב לי, נעים לי, נוח לי פה. למה כולם רוצים כל הזמן לשנות?

מסבא שלי, אתה לא יכול לשכוח ולא לחשוב איך הם עשו את זה, ואיך אנחנו היום לא עושים כאילו כלום...

אושרת: מאוד, מאוד, מאוד מעריכה. מה שאני הכי מעריכה זה, שהם ממש עזבו את הבית, עזבו את אורח החיים ועשו שינוי קיצוני כזה. זאת אומרת, היה להם את האומץ להגיד מה לא בסדר ולשנות. ומה שנראה לי היום, זאת אומרת שלחיים שלהם היה טעם. טעם לקום כל בוקר. והיום זה כאילו דרום כזה, כל הסיפור של לשנות. פעם שאלו אותנו למי היה יותר קל, להם או לנו. אז להם היה יותר קשה, אבל בעצם לנו יותר קשה, מהבחינה הזו שלהם היה את האידיאל וגם לנו יש כמובן, אבל הוא לא כל־כך כמו להם. זאת אומרת, שהאווירה היא הרבה יותר להישאר עם הטלוויזיה והמזגן והמוסיקה, ולא ללכת לשנות עולם. הם חשבו שזה לא בסדר, והלכו ושינו. גם אנחנו חושבים שזה לא בסדר, אבל שיישאר ככה. זו האווירה.

סלעית: להם היתה סיבה, לפחות. כל העניין כמוהם.

ליה: ח"ץ, ישר מעלה כזה דימוי של רדומים כאלה. לא אומרת שאהיה כזו או לא. אבל זה נראה לי לא טוב.

ינאי: חבר'ה סגורה, מין אמרגנים של דברים מוחשיים, לא של דברים גבוהים. ציונים כאלה. חבר'ה שמארגנים חתונות ומסיבות וריקודים פה ושם. דימוי של משהו מעשי כזה אבל לא במובן של חיובי. יותר בכיוון של הנאתי כזה. לא מתייחסים, כזה, ללכת לעשות הפגנה. יותר דברים בשביל עצמם, הנאות.

אושרה: כשאנחנו במוסד, אומרים עלינו שאנו בחממה. זאת אומרת, פחות או יותר חממה. מנותקים כאילו מהעולם החיצוני. אחר־כך מגיעים לצבא, ורוצים או לא רוצים — יש שינוי. איך שאני רואה את הח"ץ היום — יש נסיגה חזרה לחממה. נכון, איכפת להם מהקיבוץ שלהם, עושים מפעלים כזה, אבל לא מעבר לזה. הציפיות שלי מהח"ץ בדברים

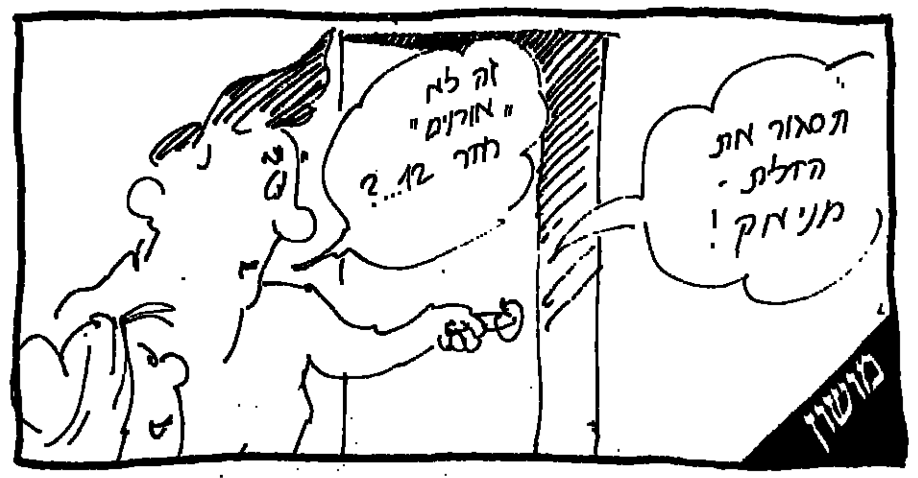

ינאי: ציוני לא מותר יהודי. כל מי שרוצה להיות בארץ כמו מסורב עליה, הוא ציוני כמוני ואולי יותר ממני בעצם

ענבר: לי יש דימוי אחר. דימוי של מאפיה כזה. מין שמור לי ואשמור לך. יותר מדי, בזה, מגינים אחד על השני

הזה של הציונות בהתעוררותה. אהבת הארץ, איך אומרים את זה, רוח נעורים... לבנות את הארץ ולשחרר אותה. זאת אומרת, הדור הזה שאז הנהיג ועוד עכשיו בעצם מנהיגים. זה היה אז מעשים, והיום זה רק דיבורים. הם הלכו לארץ חרשה. אני לא רואה מה אני יש לי לעשות. מה אני אלך לניו־יורק? מה יש לי לשחרר שם, לבנות שם?

חגי: טוב לי, נעים לי, נוח לי פה. למה כולם רוצים כל הזמן לשנות? למה להגשים דברים, שאחרים רוצים שאני אגשים באיזה מקום? אני נשאר איפה שטוב לי, ולא שאני יושב כל היום בבית. אבל אני מגשים את עצמי מספיק טוב ולא מזיק לאף אחד. למה לא נותנים לי שקט?

ח"ץ (בקיבוצים)

אושרה: אנשים שיופי להם בקיבוץ שלהם, ולא איכפת להם חוץ מזה כלום, ומקווה מאוד שלא אהיה

שקשורים למשימות יותר גדולות, מאנשים שחיים, נאמר, ביקנעם או בטבעון. כי אם אומרים לך שהחינוך שלך אחר, יותר טוב — אז שיוכיחו את זה. גם שחיים במסגרת כמו קיבוץ, יש יותר סיבה לפעול, מאשר כמו מושבניקים פה ביקנעם.

דגנית (הזורע): אני חושבת שנורא חסר להם ארגון. משהו שירכז אותם לפעול. יש להם כל מיני מוסדות שלהם, אבל זה נראה לי שהכל נורא בלגן אצלם מה שקורה שם. מסגרת כזו מעורערת.

ליה: הבעיה של הח"ץ — להתמרד עם כל המושגים והדימויים שאתה מעלה כאן. ואת הבעיה של הח"ץ, וגם שלנו, אני חושבת. להתמרד עם כל הדברים האלה. אולי מסגרת חדשה, אולי לגבש עמדה חדשה. באמת לא יודעת.

עמירם כהן ■

הראל: לפעמים בחגי הקיבוץ אני לומד להעריך אותם. כשאני חושב על מה שהם הקריבו. אנשים שביחס לזמנם עשו מעשים מדהימים

הדברים, אבל משימה לא פחות קשה. אולי בן פחות קשה... היא להמשיך את הדברים ולהישאר בקיבוץ, ולא לעזוב לאוסטרליה... אני מעריך מאוד את האנשים האלה. לפעמים שוכחים את זה, כי רואים אותם, סתם זקנים כאלה. עור וזקן שהולך בשבילי הקיבוץ. אבל לפעמים בחגי הקיבוץ — ועכשיו אני עושה עבודה על זה ונפגש עם כאלה — אני לומד להעריך אותם. כשאני חושב על מה שהם הקריבו וכל זה... אנשים שביחס לזמנם עשו מעשים מדהימים.

ינאי: אנשים גדולים שעשו מפעל גדול. ואני מקווה, שאילו הייתי בתקופה שלהם ובתנאים שלהם, גם כן הייתי מסוגל להיות כמוהם, לעשות את הדברים שהם עשו.

עופר: ההערכה שלי אליהם עצומה. לא יודע אם להגיד הערצה. כל פעם שישבתי ושמעתי סיפורים

הראל: וילוול בין החבר'ה לגבי שמוצניקים שכאילו משקיעים. בכלל וילוול בכאלה שמשקיעים. הרבה ביטויים כמו פראייר, שמוצניק, הולך להדריך כזה. וכששמעו שהסכמת להדריך: איזה פראייר, איך נשברת... לחץ קבוצתי, כאילו על רוח ההומור... לא קשור ל„הרצל והציונות", ששם זה היה באמת סתם הומור. חולצה של „שלום עכשיו" ו„יש גבול" זה לא כאותה תרמית כמו חולצה שומרית. זה נחשב למשהו אחר.

ליה (גבעת־עוז): אצלי השומר־הצעיר זה דווקא דימוי של דבר מאוד חיובי, אבל של דבר מאוד לא רלוונטי כזה.

אושרה: לא יודעת. אני מרגישה נוח בחולצה השומרית. נוח מאוד אפילו. ואיפה שאני מדריכה (בחיפה, בכרמל), יש שם מאבק עם תנועות נוער

לקיבוצי השומר הצעיר

לרגל הוועידה
עלו והצליחו ויישר כח

יצחק בנו בע"מ
יבוא ושיווק
עצים • ברזל • פחים • חומרי בנין • וחנות טכנית
אשקלון: אזור התעשיה. טל. 051-24132 (6 קווים)
סניף: קרית־גת. רחוב החרושת. טל. 051-82318
המכירה גם בהמחאות של ארגוני הקניות

לקיבוצי השומר הצעיר, ולמחלקת הבניה לרגל הוועידה
איחולי הצלחה לבביים. עבודה פוריה ומשגשגת בקבלת החלטות והגשמתן לפיתוח ובנין הארץ. ושגשוג כלכלי וחברתי

ישרא־בטון
חברה ישראלית לייצור והספקת בטון מובא

לקיבוצי השומר הצעיר

לרגל הועידה
איחולי הצלחה לבביים

גרניט
סוכנות לביטוח בע"מ
תל־אביב • רח' בעלי מלאכה 40 • טל. 03-281191-2

לקיבוצי השומר הצעיר

לרגל הוועידה
איחולי הצלחה לבביים

נירומטל בע"מ
יצרני ציוד נירוסטה
למטבחים וחדרי אוכל
המפעל: אשקלון. אזור התעשיה החדש טל 051-23792
משרדים: תל־אביב רח' לינקולן 8
טל 613686 - 624718

לקיבוצי השוה"צ לרגל הוועידה
איחולי הצלחה.
עבודה פוריה ומשגשגת

המיכל
תעשית דודים בע"מ
ייצור דודי קיטור   מיכלי לחץ ומיכלי קיבול
ייצור כימות עם הציוד החדיש ביותר עד קוטר 4 מ׳
סוכנות ראשית של מבערי ויסהופט WEISHAUPT
המשביר 9, א. התעשיה חולון 58117 ת.ד. 1003 חולון
03-800151-2

לקיבוצי השומר הצעיר ולמשתתפי הוועידה ה־14

ברכת חברים
עלו והצליחו ויישר כח
בקבלת החלטות והגשמתן

עץ הזית
יצרני שמנים, סבונים ודטרגנטים
פתח־תקוה, קרית־אריה, ת.ד. 193, טל' 9227171

לקיבוצי השומר הצעיר ולכל משתתפי הוועידה ה־14

עלו והצליחו!

אביזרי הנעה בע"מ
סוכנים ומפיצים
■ מיסבים כדוריים, גליליים, ומחטים
■ בתי מיסב ומיסבים לחקלאות, ולתעשיה
■ מערכות ומיסבים לתנועה לינארית THOMSON, STAR
■ מיסבי פרק, גלגלי שרשרת, שרשרות
■ מצמדים (קופלונגים), פחים מנוקבים
ייעוץ והדרכה טכנית חינם
תל־אביב רח' ברזילי 12, טל' 615449, 612677

לקיבוצי השומר הצעיר

לרגל הוועידה
איחולי הצלחה לבביים
בקבלת החלטות והגשמתן

קרת חרשים בע"מ
קונסטרוקציות ברזל
ומסגרות כללית
הוד השרון אזור התעשיה א׳
ת.ד. 49 הוד השרון 45100
טל' 052-38284

לקיבוץ הארצי

בוועידתו ה־14
איחולי הצלחה,
עבודה פוריה ומשגשגת

תרמו • ונט בע"מ
מיזוג אוויר מרכזי
לחדרי אוכל, מטבחים ומפעלי תעשיה
התקנה ושרות בכל רחבי הארץ

לקיבוצי השומר הצעיר

לרגל הוועידה
איחולי הצלחה לבביים
בקבלת החלטות והגשמתן

SIEMENS סימנס
יבוא חשמל ואלקטרוניקה בע"מ
תל־אביב • חזקיהו המלך 6 • טל 835158

ארדן הנדסת חשמל בע"מ
תל־אביב • מלומד 52 • טל 379394

ניצן את פרידברג
מוצרי חשמל בסיטונות
תל־אביב • סלמה 54 • טל 831493

לקיבוצי השומר הצעיר

לרגל הוועידה ה־14
ברכות לבביות
עבודה פוריה ומשגשגת
בקבלת החלטות והגשמתן

תנובה
ת.ד. 7083 תל־אביב

בתיה שחף

איך זה אצלכם

ועידה של גישיקים

מה עשו ומה לא עשו בקיבוצים לקראת הוועידה

משמר־העמק: אנשים לא שגרתיים

מדי שנה חוגגים במשמר־העמק יומולדת לקיבוץ, ב־21 בינואר. השנה, יחד עם שמחת הגשם, „נפל" העיתוי גם על ההכנות לוועידה. הצוות שנבחר להוביל את התהליכים השונים, טרח לצקת אל התכנים הרציניים גם תבליני חג ומועד. החל מיום ה־16.1 הוזמן הציבור כולו לשתף פעולה ברצף אירועים: חיים באר — בנושא „גזענות", רב שיח עם נעמי'קה, מוקי צור ועוד — „הקיבוץ לאן"? (ורנדיוזי מריז), ובשבת בשיחה — בחירת צירים. „כאן אין לנו בעיה. הפעם אנחנו ‚הולכים' דווקא על אנשים לא שגרתיים — נוסף לגרעין הקבוע, כמובן" — אומרת רותי אורן, המזכירה. בתחילת השבוע הבא, יתארח כאן דוריק (לשעבר חבר גונן, וכיום תושב קצרין). הנורס „קיבוץ מורני". כל החוטים מוליכים אל יום ג', 21.1, וכמדי שנה מתקיים הקיבוצוותא. הציבור כולו מתקבץ בשישה חוגים יחד עם חניכי י"א־י"ב, ובמשך שעות לפנה"צ מתלבטים ומתעמתים בסוגיות: „מכנה משותף בתוכנו", „אנחנו והסביבה". בכבלי התקשורת הפנימית יוזרמו המסרים הוויזואליים באמצעות סרטי הווידאו — ישירות לחדרים. „החברים מגלים נכונות ועירנות לכל העניין. מנחי החוגים אף הם מכוחותינו — מציינת רותי — יש לי תחושה אישית שגם הצעירים מתחילים להרים ראש (חיובי!), ואני מניחה שהמצוקות הכלכליות עושות להם משהו...".

מזרע: מכתב מפוברק מג'ומס

„יש פה שעטנז של נושאים לדיון; חסר לי תחום מוגדר, צר יותר — כדי להתמקד בו ולעסוק ברצינות" — כך אברהם קנטור, מזכיר מזרע. „בכנס מזכירים אזורי, הוחלט לערוך ‚ועידה זוטא אזורית'. לי, אישית, יש בעיה — אני מתנגד לטפל בנושאים האלה במתכונת של ועידה. אבל הקבה"א החליט שכן — מה לעשות. לא ראיתי את עצמי מארגן תהליך כזה אצלנו. פניתי אל המזכירות, וחברים מתוכה ניסו לגבש צוות שירים את כל הפרוייקט ויוביל את הקיבוץ לקראת... לא הלך. קמתי בשיחה והודעתי שזה המצב. לא הזיז לאף אחד.

ואז, החלטתי — הולכים על פרובוקציה". בשיחת־קיבוץ הבאה, הובא בפני החברים מכתב לחברי מזרע, שנשלח מג'ומס (מפוברק — אך בידיעתו, כמובן). נשמעו בו, בין היתר, מלים קשות ובוטות, בדבר הקיחסים הרו־סטריים שבין התנועה ומוסדותיה — והקיבוץ הבודד. וכמובן, הערכות ההדדית.

במזרע קלטו את המסר. „זה הקפיץ" אנשים, הרגיז. מיד דרשו מכתב תגובה, „ובכלל", ממשיך אברהם, „הסעיף תפש מקום רב — מעבר למתוכנן ולמשוער. באותו ערב הועבר גם דף הצעות לוועידה, ע"י חבר הועה"פ שלנו. החבר'ה תפשו את עצמם, שבעצם אולי עוד נספיק משהו, ולא הכל אבוד...".

פלך: לא מעסיק את החבר'ה

רמות־מנשה: למרות הכל, להשתלב

זיקים: ועידה בכל חדר

בית־ניר: חוני דיון – יוק

רמת־השופט: וידאו נון־סטופ

הגימיק המוסרם ביותר: כהנא מלכלך את דליה

עין־שמר: משאל קבלה לחברות

אילון: המזכיר נשאר לבד

ניר־יצחק: פועלי הבניין והגזוזטות

זהר דליה

ביח"ר לסבון ודטרגנטים

מוצרי זהר החדשים:

C־5 – לרפת
PL־2 – למטבח
זוהרפוס – לרפת
ספטוקל – לחיטוי פירות וירקות

לידידינו, לקוחותינו ו„ציבור המשתמשים"
ברכות לוועידה ה־14 של הקיבוץ הארצי

המשווק: מוצרי תכן

לקיבוצי השומר הצעיר לרגל הוועידה
איחולי הצלחה, עבודה פוריה ומשגשגת

מטגל

תעשיות אחסנה ושינוע בע"מ

- עגלות שינוע (סוגים שונים עומס 1 טון)
- מיכלי רשת מתקפלים (עומס 1 טון)
- סלי תצוגה
- משטחי שינוע
- עגלות שרות
- ציוד למחסנים, בתי־חולים, מפעלים וכד'.
- ציוד למכבסות, בתי מלון, היפר שוקים וסופר־מרקטים
- ציוד לחדרי אוכל בקיבוצים

אור־יהודה 60200, טלפון: 03־354972

מטגל

לקיבוץ הארצי
לרגל ועידתו
דיונים פוריים והחלטות אמיצות

ברכת
הארגז

לקיבוצי השומר הצעיר
לרגל הוועידה
איחולי הצלחה להגשמת ההחלטות

שרותי גולן בע"מ
שרות למכונות להדחת כלים
המשרד: גרוזנברג 3 ראשון-לציון. טל. 03-957913
המפעל: הסוללים 9 רמות-ים. בת-ים. טל. 03-864140

לקיבוצי השומר הצעיר
לרגל הוועידה
עבודה פוריה ומוצלחת.

אלגביש
מפעל לחיסום וכיפוף זכוכית בע"מ
חולון. אזור התעשיה. רח' המשביר 14
03-805246

לקיבוצי השומר הצעיר
לרגל הוועידה
איחולי הצלחה ועבודה פוריה
והידוק קשרינו המשותפים

רועקום מקבוצת איתורית
ציוד קשר אלחוטי של ג'ונסון
רמת-גן – רח' ארלוזורוב 1 • טל. 7549177

לחברי הקיבוץ הארצי-השומר הצעיר
סופרגז
חברה ישראלית להפצת גז בע"מ
סופר סופר סופרגז

לקיבוצי השומר הצעיר
בוועידתכם מיטב הברכות

אור אלום בע"מ
חברה לשיווק פרופילי אלומיניום,
פחים נירוסטה ופליז
מפרץ-חיפה – שד' ההסתדרות 200 – טל' 722198

לקיבוצי השומר הצעיר
לרגל הוועידה
איחולים לבביים בקבלת החלטות

"עוזי" **עוזי רוזנברג בע"מ**
לחצנות מכנית, לחצנות הידראולית ו-C.N.C
עבודות כבישה וייצור מבלטים
ת"א, שביל האטד 11 • טל' 658541

לקיבוצי השומר הצעיר
לרגל הוועידה
ברכות לבביות, שפע יופי וחן
בקבלת החלטות והגשמתן
עלו והצליחו ויישר כח

אדאורד גאונטע
יצרני תמרוקים ותכשירי יופי
לבריאות השער והעור
ת.ד. 36370, תל-אביב, טלפון: 03-823943

לקיבוצי השומר הצעיר
לרגל הוועידה עלו והצליחו

אחים מריומה בע"מ
מסגרות רכב * מוסמך לשלדות * הרכבת טווסלוקים
* ייצור טיוליות * ייצור ארגזים * ייצור מיכלים
רמלה • לילינבלום 2 • ת.ד. 97 רמלה
טל' 242860 • 08-242939

ברכות
לקיבוץ הארצי השומר הצעיר
לרגל הועידה ה-14

איטונג. שיטת בניה לבידוד מושלם
קהילת ונציה 8 ת"א, טל' (03)491515
איטונג
שיטת בניה אחת קדימה.

לקיבוצי השומר הצעיר
לרגל הוועידה ברכות ואיחולי הצלחה
"איקן בע"מ מפעל ליציקת ותעשיות מתכת
תל-אביב, 66659, רחוב הפטיש 6, טל. 823490

לקיבוצי השומר הצעיר
בוועידתכם ה-14
איחולי הצלחה לבביים
להגשמת ההחלטות

"אבשלום"
המפעלים האזוריים
במועצה האזורית
"בני-שמעון"

לקיבוצי השומר הצעיר
מחלקת הבניה
ולכל באי הוועידה

ברכות לבביות להצלחתה

רזפל
ביצוע עבודות אלומיניום
דרך בן-גוריון פינת דרך חברון
ת.ד. 808 באר-שבע

לקיבוצי השומר הצעיר
לרגל הוועידה
מיטב הברכות והאיחולים להצלחתה

כל-בו נירוסטה
בהנהלת: שלום

ציוד מנירוסטה למטבחים
למפעלים ☆ מוסדות ☆ קיבוצים ומושבים
☆ מפעלי תעשיה ☆ בתי מלון
☆ בתי חולים ☆ בתי הבראה וכו'
★ שרות ותיקונים
★ ביצוע הזמנות מיוחדות
(גם דקורציה)

ציוד למעבדות
ולבתי שחיטה

ת"א הרצל 138
שעות עבודה: 07.00-17.00
03-838789
מען: 03-588791

גרדה כהן

ארוחת ארבע

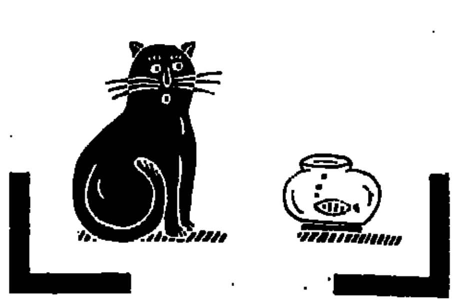

לחם לוועידה

התבקשתי להכין מתכון לוועידה. מתכון של מה? מה מתאים? עוגה? לא רוצה להתחרות עם עוגותיה הטובות של כפר-מנחם. אז מה נשאר? נשאר לחם. ולא סתם לחם תעשייתי שאוכלים בכל יום. לא! לחם מיוחד! אם כן, הרי לפניכם שלושה לחמים על הכיפאק! כל שבוע אוכלים באילון לחם שחור, וכולם אוהבים את זה. קל להכנה, וגם אתם יכולים!

לחם שחור: 2 כוסות מים חמים, כפית מלח, כף סוכר, 45 גר' שמרים, 1 כוס קוואקער (שיבולת שועל), 1/2 כוס סובין, 1/2 כוס שמן ו-5 כוסות קמח מחיטה מלאה.

הכנה: מכינים בצק מכל החומרים, לפי הסדר הנתון למעלה. לשים יפה יפה. צרים שתי כיכרות, ונותנים לתפוח. מורחים בביצה ומפזרים קימל, שומשום או שום דבר. אופים בחום בינוני.

לפעמים אני מפתיעה את חברי בלחם עשבים, וגם זה הולך מצויין.

לחם עשבים: 1/2 ליטר חלב חם (או חצי חלב — חצי מים), כף שטוחה מלח, 1 כף סוכר, 50 גרם שמרים, 2 ביצים, 1/2 חבילה מרגרינה מומסת, 1 כוס קוואקער, 1 כוס פטרוסיליה קצוצה דק, 1 כוס שמיר קצוץ דק, 1 כף גרושה שום טחון, קצת זעתר (אם יש). מי שאוהב קימל יכול להוסיף שתי כפות, 7 כוסות קמח. הכנה כמו במתכון הקודם.

לחם של נסיכים: המתכון הזה היה מונח אצלי שנתיים. רק עכשיו, לקראת הוועידה, מצאתי זמן לנסות אותו. אפיתי, אכלנו ונהנינו. תנסו גם אתם.

החומרים: 1/2 ליטר חלב, כף שטוחה מלח, 200 גרם סולת, 1/2 חבילה מרגרינה, 2 ביצים, 1 גביע שמנת, 50 גר' שמרים, 2 כפיות סוכר, 1 קילו קמח וחצי ספל חלב חם (נוסף).

הכנה: מבשלים ביחד חלב ומלח, ומוסיפים את הסולת. מבשלים עד שנעשה סמיך מאוד. מוסיפים את המרגרינה, הביצים והשמנת (משאירים שתי כפות), מערבבים את השמרים עם החלב הנוסף,

ומוסיפים יחד עם הקמח. לשים גוש יפה וחלק, ונותנים לו לתפוח עד שהוא מכפיל עצמו. מחלקים לשניים ועושים שתי כיכרות עגולות. נותנים שוב לתפוח כ-1/2 שעה. חותכים חתכים לרוחב, בעומק של ס"מ אחד. מורחים בביצה עם שתי כפות שמנת, ואופים בחום בינוני כ-3/4 שעה.

אורי לבנה

השיגעון המתפקד

אני חי כבר חצי יובל שנים בקיבוץ, ומדי פעם מוצא את עצמי שואל, מי המציא את הדבר הזה? איך השיגעון הזה מצליח לתפקד? אכן — אחדות מופלאה של ניגודים.

* כשחבר כועס, הוא מגיע למסקנה שחברים יש רק ב"אגד". אבל כשהוא נוסע ב"אגד", ופוגש בחבר שבקושי אומר לו שלום על המדרכה — שם, יחד על המושב — הם החברים הכי טובים!

* אנחנו רואים המון אנשים בעיר, אבל זוכרים לספר לאשה בבית בדיוק כמה "קיבוצניקים" שאלו אותנו "מה נשמע" במסעדה של הקיבוץ הארצי בתל-אביב.

* אנחנו מרגישים מחנק בבית, ונוסעים להתפרפר קצת העירה. בדרך חזרה — עוד לפני שהגענו לשער הקיבוץ — אנחנו שואלים את נהג הבית: מה חדש בקיבוץ? כאילו שלא היינו שם לפחות שנתיים!

* אנחנו מתפעלים מהחנויות בדיזנגוף-סנטר ובקניון; אבל תמיד גאים להגיש את ההמחאה במחסן הבינקיבוצי, כאילו ישנה פספורט בינלאומית למה, לעזאזל, כשאנחנו נמצאים בחו"ל, אין מכיר אותנו. אפילו אנחנו מצטיידים בחליפה ועניבה, אבל השאלה הראשונה ששואלים אותנו — תגידו, מאיזה קיבוץ אתם?

* כשילדי אחרים מרעישים בחדר-האוכל, זה ברור — ככה חינכו אותם! אבל כשזה שלנו — זה רק מקרה.

* כשפעיל מקיבוץ אחר בא לקיבוצנו — הוא מדבר בשם התנועה. אבל כשהוא הפעיל שלנו — אנחנו קודם-כל בודקים בכמה גיוסים הוא השתתף.

* אנחנו מרגישים נהדר, כשבחדר-האוכל מתקיים "ערב תרבות" מוצלח, ולנו יש את הזכות לבחור, ולשבת בשקט בבית?

* למה אנחנו מדברים על מסגרת ונורמות, וכל אחד חושב שמגיע לו להיות חריג?

* אנחנו לא באים באופן קבוע לשיחת-קיבוץ. אבל מאוד כועסים כשמישהו מפר את ההחלטות שלה.

* אנחנו לא רוצים למלא תפקיד בקיבוץ, אבל מתים לדעת מי הצביע נגדנו בוועדת מינויים.

* תמיד היינו גאים בדרכנו החינוכית — "תראו כמה טייסים וצנחנים!" אבל, אף אחד לא רוצה להיות מחנך!

* מדוע אנחנו מרכלים על המרלמנט-של-שש (בבוקר) של יוסקה, ואף אחד לא אומר מלה טובה על זה שהם קמים בכלל בלי גוסי בשש לעבודה?

* למה אנחנו מזלזלים כמט"ים, אבל מאוד חרדים, כשחבר שלנו מתחכך בטלוויזיה עם מישהו מהמחנה האחר?

* למה אורי לבנה שואל כל-כך הרבה שאלות? מה, יש משהו שהוא לא יודע?

לקיבוצי השומר הצעיר ולכל באי הוועידה ברכות לבביות

ברינקס

הובלת כספים
ודברי ערך בכל רחבי הארץ והעולם
בלדרות אויר לחו"ל, שמירה ואבטחה

הובלות לבנקים • מוסדות • מפעלים • עסקים פרטיים.
שרות הובלות סדיר לחו"ל: כספים • יהלומים • תכשיטים • זהב
מסמכים • בליווי בלדרים מקצועיים המלווים את המשלוח
עד ארץ היעד • ביטוח מלא בכל ההובלות.

ברינקס מעניקה לך בטחון ושלוה נפשית
סניף תל-אביב: רחוב קיבוץ גלויות 47 תל אביב טלפון: 820142
ברינקס (ישראל) בע"מ

לקראת הוועידה ה-14
איחולינו
לדיונים פוריים
והמשך שיתוף הפעולה ההדוק

אחים אברהמוף (אברתורס) בע"מ

"ישראספריי" חברה לבידוד בע"מ
מבצעי תקרות אקוסטיות בקיבוצים
בהנהלת יגאל ימיני
חיפה, רח' יותם 36, טל' 246767, 243764
מברך את קיבוצי השומר הצעיר בוועידתם

לקיבוצי השומר הצעיר
בוועידתם מיטב הברכות
ש. קינר ושות' בע"מ

לקיבוצי השומר הצעיר
לרגל הוועידה ברכה נאמנה

מי מפחד מ-CATV?

אנו מציעים מערכת טלויזיה בכבלים טפרושה – מערכת בעלת מוקד קליטה מרכזי משוכלל - אליו מחוברות כל יחידות הדיור באמצעות כבלים. והי ערוכה להתרחבות עתידנית.

מ. מינין שיווק והפצה בע"מ
רח' ישעיהו 36 ת"א, טל' 462306 444722

עברתי למיץ תנובה
ויש לי סיבה טובה

תנובה

לקיבוץ הארצי
בועידתו

ברכת
ספרית פועלים

לקיבוצי השומר הצעיר
ולמשתתפי הוועידה ה־14

איחולי הצלחה לבביים, עבודה פוריה ומשגשגת
בקבלת החלטות והגשמתן

מרבק תעשיות (1970) בע"מ
מפעל לייצור מוצרי בשר ונקניק
של ישובי הדרום והנגב

המפעל: איזור התעשיה (קרית מלאכי), באר־טוביה 70996, טל. 055־811413
ת.ד. 30 באר טוביה

לקיבוצי השומר הצעיר

לרגל ועידתכם ה־14
המשך שגשוג
עבודה פוריה ומשותפת

ברקאי בני ברוקשטיין בע"מ
אלקטרוניקה תעשיות הספקה וקבלנות
רחוב קריניצי 5 רמת-גן 52453
טל. 732044 – 03־735178

לקיבוצי השומר הצעיר ולכל באי הוועידה
ברכות לבביות בקבלת החלטות

„אילן" זגגות וריפוד רכב בע"מ
מושבים פלוס תקרה • רצפה לכל סוגי רכב, מסחרי וטנדרים
יבואן שמשות עגולות וחלקי חילוף לשמשות
יצרן מסגרות אלומיניום ומסילות למכוניות

תל־אביב, רחוב ישראל בק 5 • טלפון: 03־338231

לקיבוצי השוה"צ

לרגל הוועידה
ברכות חמות ואיחולי הצלחה

„וספה" — עופר חברה לרכב בע"מ
„סוזוקי" — אבניר חברה לרכב בע"מ
תל־אביב, רח' הסדנא 6, טל. 821865 – 826676

לקיבוצי השומר הצעיר
ולכל באי הוועידה
איחולי הצלחה בקבלת החלטות והגשמתן

מכנסי "רפי"
Rafi
להיט לכל גיל

לגברים
נשים
וילדים

המבחר הגדול ביותר בארץ של
מכנסיים לגברים, נשים וילדים
מבדי ג'ינס, כותנה וסינטטי
במחיר בית החרושת.

המכירה במחסן הקיבוצים, המשביר המרכזי ובחנות המפעל

מ. ברבר ובנו
בית חרושת למכנסיים „רפי"
ת"א, דרך יפו 9 בית רומנו טל. 03-658539-656458
פתוח בשעות 8.30 - 17.00.

פיוניר

לקיבוצי השוה"צ
לרגל הוועידה
איחולי הצלחה
עבודה פוריה ומשגשגת

פיוניר קונקריט
(ישראל) בע"מ

משרד ראשי: רח' ויסוצקי 4 תל־אביב
ת.ד 21137 מיקוד 61211 טלפון 453111

ייצור ואספקה:
בטון מוכן, טיט, ובטיקל

לקיבוצי השומר הצעיר
לרגל הוועידה איחולי הצלחה

חרושת
HAROSHET
ציוד חדרים לבנים
רח' גביש 4, חולון
טל' 809820

CRP
Clean Room Products, Inc.
56 PENATAQUIT AVE.
BAY SHORE, NEW-YORK 117066
(516) 968-8282, Telex No. 645151

- תכנון וייצור חדרים נקיים.
- שולחנות למינריים
- מגדפים כימיים ורדיו־אקטיביים
- מסנני אויר ליעילות גבוהה

- מח' שרות ואחזקה לכל ציוד למינרי
- בעל ידע של HAROSHET ו־CRP ארה"ב

לקיבוצי השומר הצעיר
ומשתתפי הוועידה

איחולי עבודה פוריים בקבלת החלטות והגשמתן

צחורי
ZCHORI

ייצור ויבוא סוללות וברזים • הספקת מכונות לייצור חמצן וחנקן
תל־אביב, עמק יזרעאל 23 טל' 837151